

IT WAS A BUSINESS DOING PLEASURE WITH YOU
architectuur, prostitutie en respect; een auteursdebuut van Jan De Weerd

In tegenstelling tot wat door velen als feit beschouwd wordt, is interieurarchitectuur niet langer een absoluut synoniem voor esthetiek. Dit lijkt een schril contrast te vormen met onze hedendaagse samenleving, aangezien het esthetische beeld onmiskenbaar centraal staat en als nooit tevoren dominant onze leefcultuur bepaalt. Wanneer we echter beseffen dat onze steeds beeldrijker wordende samenleving tegelijkertijd gekenmerkt wordt door een steeds grotere diversifiëring, groeit tevens het besef dat architectuur en interieur in toenemende mate een sociale kwestie worden en hiermee het esthetische aandeel in het werk van ontwerpers een lagere rangschikking bezorgen. Dit betekent niet meteen dat er een devaluatie plaatsvindt van het esthetische beeld, maar wel dat het gebruik ervan niet langer vrijblijvend is. De beeldcultuur is ondertussen zo invloedrijk geworden dat over elke toepassing heel bewust dient nagedacht te worden. We moeten ons bewust zijn van de kracht die in een beeld schuilt en welke gevolgen deze kan hebben. Positief of negatief. Ontwerpers krijgen in dit opzicht een nieuwe verantwoordelijkheid. Zij zijn in staat om met de vormtaal die zij hanteren een belangrijke bijdrage leveren aan sociale thema's die aan de orde zijn binnen de hedendaagse samenleving. Thema's die op zoek zijn naar acceptatie...

I ingeleid

Hoe is het de dag van vandaag gesteld met de prostitutie in Vlaanderen? Wat zegt de publieke opinie, en heeft dit een effect op de vormgeving die haar omkadert?

Het is niet te ontkennen dat seks zich de dag van vandaag meer dan ooit weet te ontpoppen tot een 'hot item' binnen de gespreksthema's van de gewone mens. Te pas en te onpas wordt dit onderwerp aangesneden. Mensen gebruiken het opvallend vaak wanneer ze zich gedreven voelen door een onbedwingbare behoefte om grappig over te komen op hun gesprekspartners. Het aanhalen van al dan niet aan de realiteit grenzende prestaties terzake is een handig hulpmiddel om zich absoluut te kunnen laten gelden binnen de groep. Vooral mannen denken vaak indruk te kunnen maken of hun ego kracht bij te kunnen zetten wanneer zij zich op eender welke manier uitlaten over

FEMALE TOUCH

OVER FEMALE TOUCH | MEEST GESTELDE VRAGEN | EENS EEN FAITH | PRODUCTEN | INFO/CONTACT

Zacht en aangenaam...

De dingen die je lekker bezorgen kunnen of noemen die geven ik a tad meer uitbreiden zijn.

Omdat is alles wat we brengen horen met alleen van de hoogste kwaliteit en het is de best + natuurlijke gevoel, het is ook een beetje voor het oog.

Maak momenteel de beste prijs bij de beste kwaliteit voor al je plezier!

010 000 0000
+31 (0) 20 450 4500

Winkel
"Kwaliteit
Geduld"
Dames 17

met your love

FEMALE TOUCH

OVER FEMALE TOUCH | MEEST GESTELDE VRAGEN | EENS EEN FAITH | PRODUCTEN | INFO/CONTACT

Producten reactie:

Wanneer je wilt je kan een Female Touch home party bij ons bestellen! Het is een geweldige manier om je producten te laten zien en te laten zien dat je er een geweldige prijs voor kunt krijgen!

Om te party's te laten zien en te laten zien dat je er een geweldige prijs voor kunt krijgen!

WIL JE MEER WISSEL?

dit onderwerp. De meest voorkomende dingen des levens worden door kleine nuances overduidelijke dubbelzinnigheden, waar men zich maar zelden aan zal storen.

Denken dat dit enkel in gesloten kring gebeurt, is ronduit een uiting van naïef gedrag. Ook in de media wordt er in geuren en kleuren aandacht aan besteed. Zelfs als volslagen leek valt het makkelijk te ondervinden dat seks eenvoudigweg verkoopt. Bekenden der aarde menen steeds vaker hun uitpattingen - die zich meestal niet beperken tot louter 'bedgeheimen' - te moeten delen met de rest van de wereldbevolking, of laten al dan niet toevallig privé-beelden in de verkeerde handen vallen. Talkshows die seks programmeren als onderwerp kunnen gegarandeerd een absolute topavond verwachten, en ook radioprogramma's die met seksuele adviezen op de proppen komen, zien hun luistercijfers de hoogte in gaan. Muziekclips waarin artiesten meer dan een derde van hun lichaam met stof bedekken zijn bij manier van spreken gedoemd om ooit echt van grond te komen. En tupperware-avonden worden op gelach onthaald sinds upperdare zijn intrede gedaan heeft. Alle taboes lijken doorbroken.

Er zijn zelfs mensen die, neergestreken op een sofa, hun brood kunnen verdienen door te luisteren naar en te praten over seksuele behoeften of problemen van mensen. Plaatsen we echter die sofa in een andere context en zetten we die woorden om in daden, dan blijkt alle taboe nog lang niet tot de geschiedenis te behoren. Wanneer iemand zijn of haar brood verdient met het verschaffen van seksuele diensten blijkt het 'alles kan, alles mag'-principe van onze hedendaagse samenleving wel degelijk begrensd.

Prostitutie is in onze samenleving als fenomeen nog lang niet algemeen aanvaard. Ondanks het feit dat ze er altijd onlosmakelijk mee verbonden is geweest, wordt er vaak nog over gesproken met een scherpe toon van minachting. Het is 'not done' en prostituees worden over het algemeen beschouwd als verderfelijk, vulgair, crimineel of marginaal. Wegens hun marginale activiteiten worden zij op tal van manieren gestigmatiseerd, sociaal geïsoleerd en bijgevolg maatschappelijk enorm kwetsbaar.

Voor prostitutiewerk bestaan tal van motieven en hoewel we niet voorbij kunnen gaan aan het feit dat veel vrouwen door uiteenlopende factoren vaak gedwongen zijn geweest tot deze activiteiten, werkt het overgrote deel van de prostituees de dag van

vandaag - althans in onze directe omgeving - volledig vrijwillig in deze sector. *Is offering thirty minutes of sex for, say eighty dollars really more awful than working eight hours in a sweetshop and earning four dollars and a half an hour? Some of us don't think so...**

Ondanks de verworvenheid die keuzevrijheid in ons modern tijdperk geworden lijkt te zijn, moeten we ondervinden dat dit op het vlak van prostitutie allesbehalve het geval is. Een keuze voor prostitutiewerk wordt meteen, zij het dan vaak indirect en genuanceerd, veroordeeld door de maatschappij. Het heeft geen zin het debat te openen over prostitutie en of deze al dan niet bestaansrecht verdient binnen onze samenleving. Het feit dat het er is, impliceert eenvoudigweg dat er een vraag naar bestaat. Het is er altijd geweest en het zal er altijd zijn. Een onderzoek van de senaatscommissie voor mensenhandel, daterende uit 2003, toonde nog aan dat in België dagelijks bij benadering tachtigduizend mannen geld achterlieten bij de dames van plezier - weliswaar verspreid over alle prostitutiedisciplines - en dat waren niet per definitie allemaal vrijgezellen, seksverslaafden of hopelozen der aarde. Een aanzienlijk deel van de klanten wordt gevormd door getrouwde mannen. Het wordt dus tijd dat er effectief een einde gesteld wordt aan de schijnheiligheid die dit onderwerp nog steeds kenmerkt, dat er een gepaste, meer respectvolle houding tegenover aangenomen wordt en dat de prostituees bevrijd worden van de penibele situatie waarin zij voor een groot stuk door de samenleving gedwongen én gehouden worden.

We moeten ons bewust zijn van het feit dat een positieverbetering voor prostituees veel meer betekent dan het geven van een duidelijke wettelijke omkadering of een scheiding annex doelgerichte aanpak van de criminele randverschijnselen, die actueel een grote invloed uitoefenen op het negatieve imago van de hele sector. Indien we willen komen tot een positieverbetering van enige betekenis is het noodzakelijk om naast de objectieve factoren die dit moeten bewerkstelligen ook – en vooral – oog te hebben voor het gewicht van de subjectieve elementen, met name deze die de publieke opinie bepalen. Het imago van de prostitutiesector is ronduit slecht en hier verandering in brengen gebeurt niet van de ene dag op de andere, maar vergt jaren. En bovendien tal van middelen. Een daadwerkelijke positieverbetering van prostituees in onze samenleving betekent dat een imagoverbetering met stip bovenaan de agenda staat.

Jarenlang heeft het imago van de prostitutie ook haar vormgeving bepaald, maar kan het ook andersom? Reikt de hedendaagse kracht van het esthetische beeld zo ver dat het in staat is de vorming van een imago in grote mate mee te bepalen? Prostitutie heeft zich letterlijk en figuurlijk steeds aan de rand van de maatschappij bevonden en werd ook altijd in overeenstemming hiermee gehuisvest. Het werd gezien als een duistere activiteit, waardoor het ook in panden ondergebracht werd die dat meesterlijk typeerden. Panden van bedenkelijke kwaliteit die prostitutie vastroesten en bevestigden in haar negatieve imago. De huisvesting zelf is altijd een illustratie geweest van het zeer beperkte respect waarop prostituees konden rekenen binnen de samenleving. Om hierboven reeds genoemde redenen is het dringend tijd om deze sector een nieuwe vormgeving aan te reiken. Een vormgeving die niet alleen kwalitatief een hele verbetering zou betekenen, maar ook – en vooral – als een belangrijk maatschappelijk signaal zou kunnen fungeren om op een respectvollere manier om te gaan met een onderwerp dat niet meer weg te denken is uit onze hedendaagse maatschappij | **Villa Tinto**, een architectuur voor prostitutie.

1	Prostitutie_een verhaal met geschiedenis	11
2	Prostitutie_een godsdienstige benadering	31
3	Prostitutie_een stedelijk fenomeen	41
4	Prostitutie en imago	61
5	Design en imago	71
5.1	Sex and the City	71
5.2	Design en imago	79
6	Prostitutie en respect	83
7	Een architectuur voor prostitutie_Villa Tinto	87
7.1	Het prostitutiebedrijf_een theoretische benadering	91
7.2	Het prostitutiebedrijf_een praktische benadering	92
7.3	Het prostitutiebedrijf_toegepast	99
8	Prostitutie_uitgeleid	139
9	Dankwoord	141
10	Bronvermelding	143
11	Duiding bij de afbeeldingen	149
12	Bijlagen	151
12.1	Wetsvoorstel regulering prostitutie van Ludwig Vandenhove en Staf Nimmegeers	151
12.2	Reglement geschiktheidsverklaring raamprostitutiepand	163
12.3	Huidige wetgeving prostitutie	171

| Prostitutie_een verhaal met geschiedenis_1

Hoe heeft prostitutie zich door de eeuwen heen gemanifesteerd? In welke mate had het algemeen standpunt en het beleid een invloed op het imago en de architecturale omkadering van de prostitutie?

Wanneer we ervan uitgaan dat prostitutie gedefinieerd kan worden als het verrichten van seksuele diensten tegen betaling halen we meteen de bewering onderuit dat prostitutie het oudste beroep ter wereld zou zijn. Om een prostituee te kunnen vergoeden voor bewezen diensten was er immers eerst iets tastbaars nodig waarmee de rekening vereffend kon worden. In de veronderstelling dat het hier geen echt geld betrof onder de vorm van muntstukken, was het beroep van muntslager dus nog toekomstmuziek, wat meteen ook impliceert dat prostituees, bij gebrek aan tastbaar geld als betalingsmiddel, gewillig meegedraaid zouden hebben in het systeem van de ruilhandel, dat voor het geldtijdperk heerste. Zij zouden dan plezier verstrekt hebben in ruil voor een berenvel of een handvol graan, wat dan weer automatisch het bestaan van een jager of een landbouwer veronderstelt, wiens beroep dan in ieder geval ouder is dan dat van prostituee. Prostitutie is dus lang niet het oudste beroep van de wereld, maar ongetwijfeld wel het meest omstrede en een fenomeen van alle tijden, een fenomeen dat doorheen de eeuwen op tal van manieren benaderd werd. Prostitutie werd gezien als ontucht, als zonde, als misdaad, als ziekte, als bandeloosheid, maar vreemd genoeg nooit als volwaardig beroep.

Prostitutie als beroepsmatige bezigheid kent haar doorbraak in de westerse wereld bij het ontstaan van de steden in de twaalfde eeuw. Het meest dankbare werkterrein voor de prostituees waren de talrijke internationale marktsteden, havens en productiecentra, die zich - door het contrast dat zij op economisch vlak stelden met het platteland - in recordtempo wisten te profileren als het paradijs op aarde. Hun aantrekkingskracht was het grootst op de alleenstaande vrouwen op het platteland. Door de opkomende globalisering ontstond er een ware massamigratie. De plattelandsvrouwen begaven zich massaal naar de steden in de overtuiging een einde te kunnen stellen aan hun miserabele agrarische levenswijze tussen de velden, maar werden al snel

geconfronteerd met de gevolgen van de enorme bevolkingsaan-groei van de steden. Het overgrote deel van de agrariërs in de wereld werd gevormd door de vrouwen, wat hen ten gevolge van de migratie in verhouding veel meer trof. In de steden ontstond er een overaanbod aan vrouwelijke werkkrachten, die zich tevreden moesten stellen met een uitzonderlijk karig loon. De werkloosheid nam toe en na verloop van tijd konden heel wat mensen zich nog nauwelijks voorzien in hun levensnoodzakelijke behoeften. De enige mogelijkheden die zich stelden om te overleven situeerden zich in de bedelarij. Of in de prostitutie. De motieven voor prostitutiewerk waren uitgebreid en zijn naargelang van haar bestaan steeds veranderd. Aanvankelijk was echter de economische situatie de belangrijkste factor om de stap naar de betaalde liefde te zetten. Vele vrouwen waren getrouwd met zeelieden, die onvermijdelijk voor lange tijd hun gezin alleen achterlieten en die dus de financiële steun van een man ontbeerden. Dit in een samenleving die niet de mogelijkheden, noch de lonen bood om een zelfstandig bestaan te kunnen verzekeren. Deze vrouwen waren bijna automatisch afhankelijk van contacten of onderlinge hulp en hoe meer deze ontbraken, hoe groter de verleiding voor hen was om hun toevlucht te zoeken in de betaalde seks.

Zowel particulieren als overheden hadden door de eeuwen heen zo hun eigen standpunten tegenover prostitutie en hebben getracht hun stempel te drukken op de regulering ervan. Ook al waren deze standpunten bij momenten compleet tegenover-gesteld aan elkaar, het feit dat prostitutie als een probleem gezien werd, hadden ze allemaal gemeenschappelijk. Prostitutie heeft steeds de vorm aangenomen waarin zij gezien de heersende moraal en het beleid het best kon gedijen. Door de dubbelzinnige houding die steeds aangenomen werd tegenover prostitutie, was het beleid aanvankelijk simpelweg samen te vatten tot een repressief optreden of een oogluikend toestaan. Bij beide benaderingen werd prostitutie gezien als een kwaad. Een absoluut verbod van de prostitutie door de overheid had niet meteen als resultaat dat deze ophield te bestaan. Integendeel. Ze werd vrij kleinschalig en geraakte over de hele stad ondergronds verspreid, waardoor de overheid het zicht en de controle over de prostitutie verloor. Tijden van openlijk gedogen brachten een complete ommekeer en een zekere vorm van regulering teweeg. De prostitutie werd grootschaliger, geconcen-treerd in bepaalde straten of wijken en lag bovenal niet langer in handen van

de vrouwen maar in die van de mannen. Het bestaansrecht van de prostitutie werd erkend, waardoor de overheid veel kritiek te verduren kreeg.

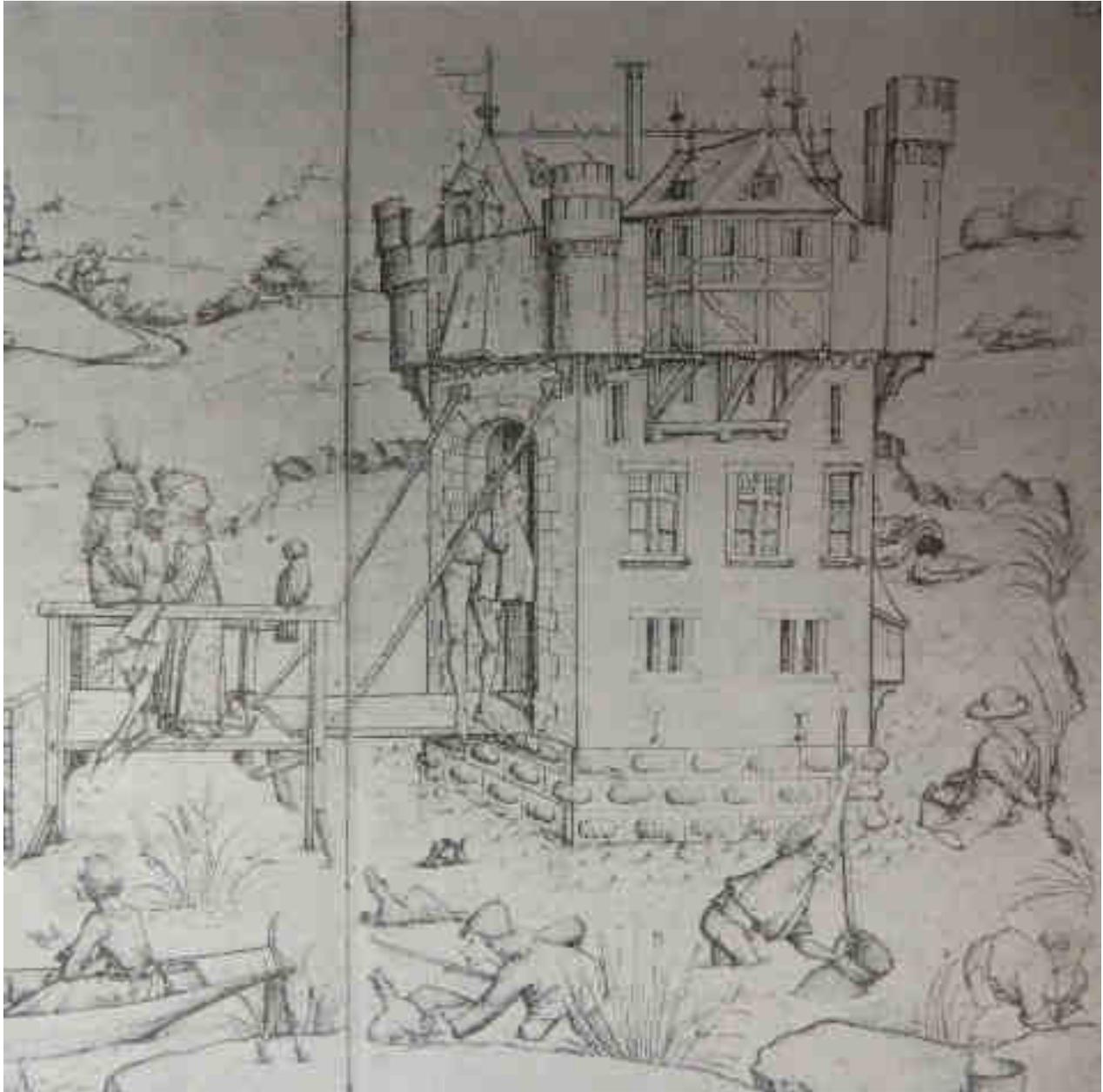
Aan het eind van de middeleeuwen was prostitutie in vrijwel heel katholiek Europa gereguleerd. Het werd officieel toegestaan onder voorwaarden die door de overheid opgelegd werden. Het waren de gemeenten die verantwoordelijk waren voor de regulering van de prostitutie. In hun beleid werden de gemeenten sterk beïnvloed door de katholieke kerk. De zondige staat van de mensheid en de onvolmaaktheid van het aardse bestaan maakten prostitutie onvermijdelijk. Het werd beschouwd als een absoluut kwaad, maar noodzakelijk en onmogelijk uit te bannen uit de maatschappij. Zolang de prostitutees niet voor overlast zorgden en zich gedroegen naar de opgestelde regels, werden zij vrij ongemoeid gelaten.

De houding die gedurende de late middeleeuwen aangenomen werd, was een bewijs dat prostitutie niet alleen geduld, maar ook erkend, beschermd, georganiseerd en gereguleerd werd. Ze speelde zich voornamelijk af in de zeer sterk ingeburgerde badhuizen of stoven, die tot op de dag van vandaag nog hun sporen nalaten in straatnamen zoals 'de Stoofstraat'. De prostitutie geschiedde er onder het mom van ontspanning en gezondheid. Aangezien maar een heel klein stukje van de bevolking zichzelf van eigen baden kon voorzien, was het overgrote deel afhankelijk van de badhuizen, gebouwd en onderhouden door de wereldlijke en zelfs geestelijke gezagsdragers. Ze waren een van de weinige plaatsen waar het gewone volk enige vorm van sociaal vertier kon vinden. De badhuizen werden gebruikt door mannen en vrouwen en groeiden al heel snel uit tot plaatsen van ontucht.

De interieurs van dergelijke badhuizen of stoven zijn uitermate gedetailleerd terug te vinden op ontelbare houtsneden en miniaturen. Naakte mannen en vrouwen zaten paarsgewijs te baden terwijl ze zich rijkelijk tegoed deden aan wijn en allerlei lekkernijen. Aan de zijkanten waren bedden voorzien, die ongetwijfeld niet louter de rol van decoratie moesten vervullen.

De stoven en badhuizen moesten, net zoals de bordelen, na de avondklok hun deuren gesloten houden. In het Antwerpen van 1420 bijvoorbeeld mocht er 's avonds en 's nachts zelfs geen enkele vorm van verlichting aanwezig zijn. Overtreders van regels zoals deze stelden zich aan serieuze vervolging bloot.

Bordelen mochten wegens hun status van ontucht, zonde en verderf geen afbeeldingen dragen van God, van de heilige maagd of van andere heiligen. Met het standpunt van de kerk in het achterhoofd klinkt dat aanneembaar, maar wat meer verwondert, is het feit dat ze over het algemeen van geen afwijkende vormgeving mochten getuigen. Ze mochten bijvoorbeeld geen uithangborden of grotere ramen hebben om het zogenoemde koopwaar explicieter te kunnen aanprijzen. Het toenmalige standpunt en imago bepaalden dus niet alleen de juridische regels waarbinnen de prostitutie zich mocht voltrekken, maar eveneens de architecturale omkadering.

Een primair aandachtspunt in de benadering van het prostitutieprobleem was dat de fatsoenlijke burgervrouwen herkenbaar van de prostituees gescheiden moesten kunnen worden. De invoering van tal van vestimentaire bepalingen aan het einde van de dertiende eeuw was het eerste teken van stigmatisering van de prostituee. Het meest voorkomende was een geel lint dat rond de arm gedragen diende te worden. Ondanks de klerencode behielden deze vrouwen wel de vrijheid om te gaan en te staan waar zij wilden. Later zouden zij hierin sterk beperkt worden.

Een andere vorm van uitsluiting kwam tot stand wanneer men de prostitutie ging concentreren. Steden die minder dan tienduizend hoofden telden, situeerden hun prostitutiegelegenheden net buiten de stadsmuren. Hierdoor kregen deze plaatsen van ontucht zwaar te verduren onder aanvallen, wat zich vertaalde in een noodzakelijke architectuur van kleine, haast zelfstandige vestigingen. Ze gingen er uitzien als kleinschalige burchten, omgeven door een gracht en voorzien van ophaalbruggen.

In grotere steden werd de prostitutie ondergebracht in verschillende wijken of straten, in bordelen die door de overheid zelf opgericht werden.

De opkomst van de renaissance zorgt voor een grotere aandacht voor het individu, waardoor de vrouwelijke ziel, die tot kort daarvoor haast onbestaande was, eindelijk erkend werd. De Kerk moest haar standpunt tegenover de vrouw noodgedwongen aanpassen. Niet alle dochters van Eva waren medeschuldig aan het kwaad dat in het paradijs geschied was en mannen konden relaties aangaan met vrouwen zonder zich schuldig te moeten voelen. Het seksuele leven werd minder aan banden gelegd door

de Kerk, maar dat betekende nog niet dat ook het standpunt tegenover prostitutie versoepelde.

De invloed van de Kerk op het overheidsbeleid nam tegen het einde van de vijftiende eeuw toe om kort daarna zelfs tot een absoluut hoogtepunt te komen. De wulpsheid, de levenslust en de geïdealiseerde lichamelijke schoonheid van de renaissance stonden in schril contrast met de opvattingen van de contrareformatie. Wat door de Kerk als zonde gedefinieerd werd, werd door de gezagsdragers als misdaad bestempeld. Het tolereren van zonden zou Gods wraak over het land kunnen afroepen en omdat er na tijden van allerhande crisissen, chaos en wanorde dringende nood was aan nieuwe algemene orde binnen het rijk was het tolereren van eender welke zonde dan ook volledig ondenkbaar. De bevoegdheid voor het toezicht op de openbare orde verplaatste zich van de steden naar de koning, die zich vereenzelvigde met de morele en de godsdienstige orde. Tal van ordonnanties werden uitgeschreven tegen zwervers, luiaards, bedelaars, economisch, sociale en godsdienstige marginalen, heksen, moordenaars, godslasteraars en verstoorders van openbare orde, onder wie prostituees. Er werden inspanningen gedaan om de maatschappij te moraliseren door de ontucht aan te klagen en de prostituees naar het voorbeeld van misdadigers op te sluiten. Prostitutie viel stilaan onder de categorie 'misdaden' en werd bestraft met opsluiting en lijfstraffen. Er was een tijdperk aangebroken waarin tolerantie langzamerhand plaats moest maken voor harde repressie. Het seksuele werd uit de openbaarheid gehaald en teruggedrongen binnen de context van het huwelijk. Bovendien werd het uitsluitend beperkt tot de handelingen die nodig waren om de voortplanting te verzekeren. Prostitutie nam haar toevlucht in de illegaliteit. Vanaf dat moment werd ze verborgen, onderdrukt en uitgeroeid en ging ze zich uiten onder de vorm van andersoortig vermaak. De fakkel van de badhuizen en de bordelen werd overgenomen door herbergen, speelhuizen, dans- en muziekl lokalen. Herbergen waren min of meer verborgen bordelen. Ze werden uitgebaat door een al dan niet getrouwd koppel, waarvan man en vrouw elk hun eigen taken hadden. De man verzorgde de doorgaans gangbare activiteiten in de herberg, met name de voorziening van drank en eten, terwijl de vrouw de verdoken activiteiten voor haar rekening nam. De meeste herbergen hadden een bepaald aantal meisjes inwonen, die na drank en eten eveneens door de klanten geconsumeerd konden worden. De bazin streek het grootste gedeelte van de opbrengst die hieruit voortkwam op. Indien

de vaste krachten in de herberg niet voldeden aan de vraag van de klanten werd er een beroep gedaan op alleenwonende prostituees.

Dergelijke oorden van verderf konden vaak geïdentificeerd worden aan de hand van de vormgeving. Er bestonden uitgebreide mogelijkheden van detaillering om het soort van vertier aan te geven dat zich in het desbetreffende etablissement afspeelde. Er bestonden allerlei afbeeldingen van dieren, planten of andere symbolen uit de natuur, waarvan het meest bekende en meest voorkomende ongetwijfeld de zwaan was. Deze werd afgebeeld op een vlag die aan de voorgevel pronkte. Verder kon men zichzelf een beeld schetsen van aanwezige activiteiten aan de hand van de naam van dergelijke herbergen. Wanneer deze het woord 'beer' bevatte, was de kans dat er mogelijkheid tot seks aanwezig was meer dan waarschijnlijk. Beer betekende namelijk 'hoer' en was dan ook met voorsprong de uitgelezen term om een herberg te benoemen.

De repressie kreeg hulp uit onverwachte hoek. Toen Paracelsus aan het einde van de vijftiende eeuw ontdekte dat de besmetting van syfilis via de geslachtsgemeenschap gebeurde, werd de vrees van de prostituees voor hun leven voor het eerst terecht. Zij werden aangewezen als de grote verantwoordelijken voor de hele epidemie en vermits de angst voor venerische ziekten in steile lijn bleef toenemen, was de sluiting van de bordelen niet meer dan een logisch gevolg. Prostituees werden nagejaagd en gefolterd zoals dat al gebeurde met heksen, maar dat verhinderde hen desondanks niet de prostitutie toch overeind te houden.

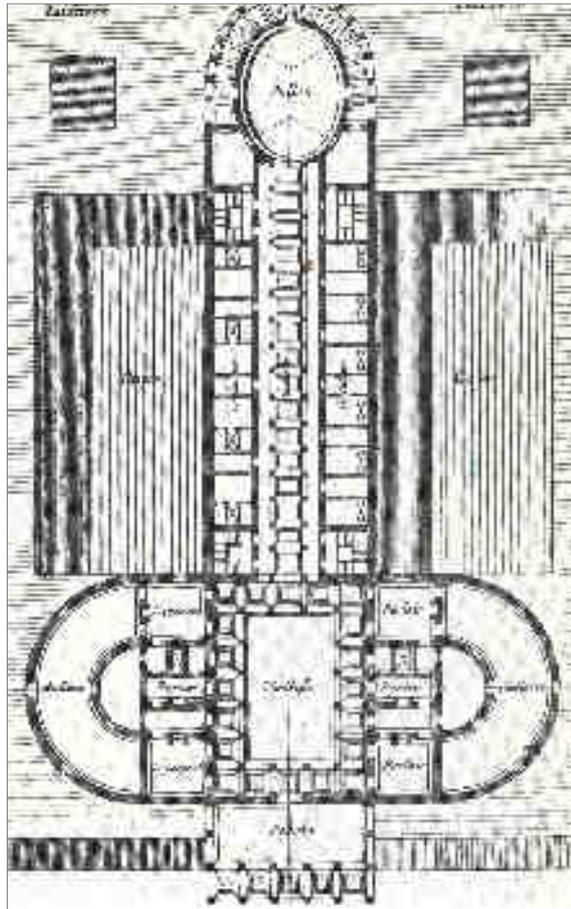
Wanneer in de achttiende eeuw de handhaving van de openbare orde en de zedelijkheid een absolute prioriteit werden, ontstond er opnieuw een soepelere houding tegenover prostitutie. Het gedoogbeleid dat gedurende deze periode gevoerd werd zorgde voor een eerste bewuste architecturale omkadering. Er werden ontelbare voorstellen geformuleerd om prostitutie te organiseren in staatsbordelen. De meest bekende plannen waren producten van het brein van Restif de la Bretonne (1743-1806) en de architect Ledoux (1736-1806). Restif opperde het idee om een doelgerichte architectuur tot ontwikkeling te brengen, niet alleen om prostitutie te kunnen huisvesten, maar ook - en vooral - om deze te kunnen controleren en aan de blik van

de buitenwereld te kunnen onttrekken. Hij concretiseerde zijn voorstel onder de naam 'Parthenion', dat hij ziet als 'een paleis voor wellust, een tempel gewijd aan de betaalde liefde'. Hij ontwierp het naar analogie met een gevangenis, waar elke vrouw over haar eigen kamer beschikte. Zij zou er haar leven lang in gevangenschap doorbrengen en dagelijks onderworpen worden aan strenge medische controle. Het zou een schoolvoorbeeld worden van hygiënisme, hiërarchie, controle, opsluiting, verdraagzaamheid en openbaar nut.

Net als Restif heeft ook Ledoux een voorstel geformuleerd voor het ideale bordeel. Hij noemde het 'Oikema'. Het project kaderde zich binnen een opdracht die hij gekregen had om een ideale stad te ontwerpen rond een zoutmijn. Het bordeel was slechts een onderdeel van zijn ideale stad en kreeg op het plan de vorm van een fallus. Het grondplan had in combinatie met andere beelden van ontucht, die uitdrukkelijk aanwezig waren, als doel de jongemannen hun zonde te laten inzien en hen terug op het goede pad te brengen. Ondanks de afgezonderde ligging werd het bordeel niet als een afzonderlijk deel beschouwd, maar als deel dat participeert in een groter geheel. De nadruk werd gelegd op de relatie die het had met de Kerk en het maison d'union of verenigingshuis, dat gewijd was aan de cultus van de moraal.

Beide plannen waren niet in staat om de prostitutieproblematiek tot op de wortel aan te pakken, maar hebben wel de toon gezet voor een eerste bewuste en doelgerichte vormgeving voor prostitutie.

Naast staatsbordelen waren het hoofdzakelijk de 'gelegenheden van andersoortig vermaak' die hoogtij vierden aan het begin van de achttiende eeuw. Het werd voor de eigenaars van deze zaken interessant te investeren in de inrichting en de uitbreiding van hun bedrijf. Er moest een sfeer van exclusiviteit geënceneerd worden om te verdoezelen dat men zich in een ordinair bordeel bevond. Aangezien prostitutie nog steeds tegen de algemeen geldende moraal bleef, was voor de bazen van deze bedrijven geen moeite teveel om bij de klant de indruk te vermijden dat hij eigenlijk betaalde voor seks. Er werd een contrast gecreëerd met de gewone prostitutie, waardoor de bezoeker van een luxebordeel in de illusie kon leven dat hij niet deelnam aan de ontucht, die de maatschappij verziekte, en hij zijn handen dus in onschuld kon wassen. De eigenaars van deze zogenaamde luxebordelen overtroefden elkaar met

steeds stijlvollere interieurs, die een afspiegeling vormden van de smaak van de hogere standen. Op deze manier deed ook binnen de prostitutiesector een klassenverschil stilaan haar intrede. De prostitutie kon onderverdeeld worden in prijsklassen. De prostitutiewereld differentieerde zich naar de sociale milieus. Iedere sociale laag kende haar type bordeel.

Het luxebordeel was ontworpen als een gezellige huiskamer, voorafgegaan door een ontvangstruimte. In deze ruimte maakte men de keuze van het gezelschap, alvorens door te stoten naar de huiskamer. Dit type bordeel vormde de voorloper van de dure clubs, die uitgerust zouden worden met hartvormige bedden, bubbelbaden en massagekamers. Een dergelijke organisatie was vanzelfsprekend niet de doorsnee, maar eerder het type waar flink geld voor betaald werd. Er bestonden tal van goedkopere variaties op het thema. Deze vielen op vlak van inrichting op door de kitsch die er heer en meester was. Hoe goedkoper de instellingen werden, hoe scherper de tegenstellingen en hoe meer ze gingen lijken op de troosteloze en smerige situaties waarin de armen zich vaak bevonden. Aangezien deze laatste het meest zichtbaar en dus ook het meest bekend waren binnen de samenleving, kreeg de gewone man al snel een eenzijdig beeld van de prostitutie. Het aculturisatieproces* en de industriële samenleving gingen de seksuele beleving van de prostitutie isoleren. De eugenetica of de seksuele hygiëne droeg eveneens haar steentje bij. De prostitutie werd gemarginaliseerd en herleid tot een ware sociale kwaal. Ze raakte relatief snel verweven met een uiterst negatief waardeoordeel, dat bij groeiende sociale verschillen alleen nog maar zou toenemen. Ondanks het feit dat prostitutie nooit als volkomen normaal bestempeld geworden is, was het wel steeds onlosmakelijk verbonden met de normale maatschappij. Het meest opmerkelijke is dat op het moment dat de sociale verschillen opnieuw kleiner werden, dit niet automatisch tot gevolg had dat er ook opnieuw verandering kwam in het waardeoordeel dat men daaromtrent had. Prostitutie bleef vastgeroest in het marginale en zou voor eens en voor altijd in een adem genoemd worden met termen als vuil, dierlijk en laag-bij-de-gronds.

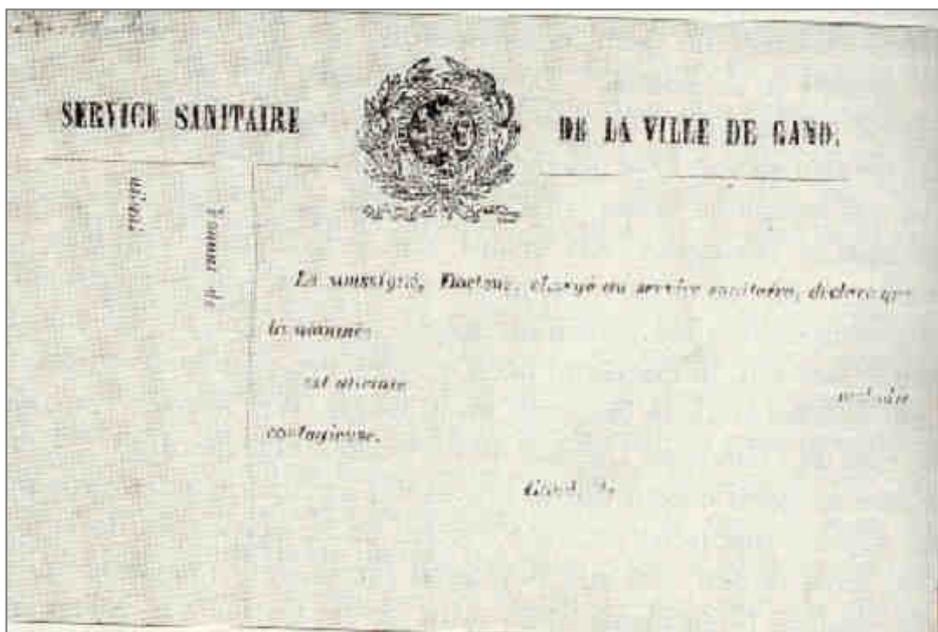
De Franse Revolutie zorgde voor een aanzienlijke toename van de burgerzin, waardoor de dure bordelen gesloten werden en plaats moesten maken voor goedkopere aangelegenheden, die afgestemd waren op een burgerpubliek. De repressiegedachte

26 *systematisch onderwerpen van alle vormen van volksuitingen aan een vooropgesteld model

was nog steeds niet helemaal uitgeroeid, maar moest toch machteloos toekijken hoe er stilaan terug een beweging op gang kwam in de richting van tolerantie. De negentiende eeuw werd gekenmerkt door twee benaderingen: het reglementarisme, waarvoor de basis in de dertiende eeuw eigenlijk reeds gelegd werd, en het abolitionisme.

Het reglementarisme erkende de prostitutie als noodzakelijk kwaad en liet haar bestaan onder strenge voorwaarden en voorschriften. De voorkeur werd gegeven aan beheersing, door kanalisering en concentratie, in plaats van aan uitsluiting. Het abolitionisme vormde volledig het tegenovergestelde en wilde alles in het werk stellen om de prostitutie tot op de wortel uit te roeien. Het moest ingeschreven worden in het strafwetboek en streng bestraft worden. Mede door de opkomst van het liberalisme heeft het abolitionisme in België nooit echt voet aan wal gekregen. Het reglementarisme werd in de Belgische gemeentewet ingeschreven op 30 maart 1836. Het waren de gemeentelijke overheden die belast waren met de regulering van de prostitutie in het kader van de algemene ordehandhaving. De drang tot sterke reglementering was van morele en medische aard. Bordeelhouders konden slechts een bordeel openen indien zij in het bezit waren van een officiële toestemming van het gemeentebestuur. In Antwerpen bijvoorbeeld mochten bordeelhouders vanaf 1804 alleen nog meisjes tewerkstellen indien zij over een zekerheidskaart beschikten die door de politie uitgereikt was, als bewijs van inschrijving in het politieregister. Met hun zekerheidskaart of 'prostitutieboekje', dat te vergelijken was met het werkmansboekje, waren ze verplicht zich op geregelde tijdstippen bij de politie aan te melden om te bewijzen dat zij medisch gekeurd waren en dus geschikt en toegestaan waren om als prostituee actief te zijn. De regulering van de prostitutie werd voortaan voor een belangrijk deel beïnvloed door de medische wereld, die sinds de doorbraak van de syfilisepidemie nauwgezet toekeek op de volksgezondheid. De strenge registratie, die hiervan een gevolg was, stigmatiseerde de prostituee nog meer. Zij werd immers opgenomen in een apart register naast dat van de 'normale' bevolking.

Het reglementarisme zou van kracht blijven tot 21 augustus 1948. Haar afschaffing betekende niet automatisch een triomf voor het abolitionisme. De twee wereldoorlogen, de veranderingen in maatschappij en zeden en de vooruitgang van het feminisme zorgden dat de afschaffing van het reglementarisme niet resulteerde in repressie en

criminalisering van de prostitutie, maar in liberalisering. De prostitutie in ons land was niet langer illegaal. Zich prostitueren was geen misdrijf. Wat wel strafbaar was, was het proxenetisme of souteneurschap: het organiseren, aanmoedigen of stimuleren van andermans prostitutie.

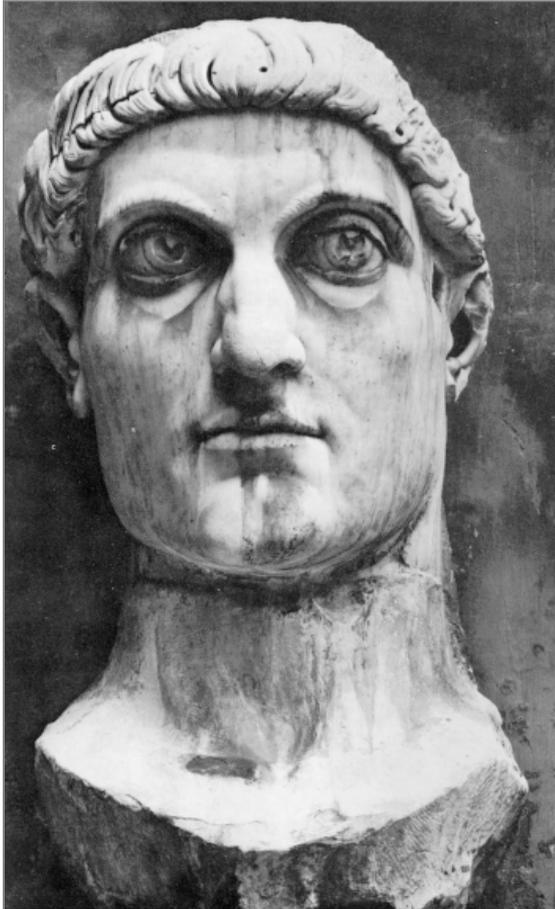
Er werd stilaan een einde gesteld aan de hypocrisie die twee eeuwen lang hoogtij gevierd had. De weg naar sociale acceptatie werd aangevat, maar is zelfs de dag van vandaag nog lang niet ten einde.

| Prostitutie_een godsdienstige benadering_2

Hoe werden lichamelijkeheid en seksualiteit in het verleden benaderd en welke rol speelden het katholieke geloof en de Kerk hierin? In welke mate werd het standpunt tegenover prostitutie bepaald door de christelijke visie?

De invloed van de Kerk op de seksualiteit in het Westen kan niet ontkend worden en is bovendien veel groter dan algemeen aangenomen wordt. Toen in de vierde eeuw na Christus het christendom door keizer Constantijn uitgeroepen werd tot de officiële staatsgodsdienst binnen het Romeinse Rijk, kon het zich ontwikkelen tot een van de grootste invloeden op de Westerse (en dus ook seksuele) moraal.

Veel van wat in het Westen als zondig beschouwd werd, had niets te maken met religieuze geschriften, maar werd grotendeels bepaald door een klein groepje mannen uit het Romeinse Rijk, met name de grondleggers van de katholieke kerk. Deze hadden voor zichzelf een ascetische en celibataire levensstijl ontwikkeld, gebaseerd op theologische argumenten, die later door een nog machtigere Kerk verspreid en opgelegd werden. De motivatie voor een dergelijke levensstijl was te zoeken in een intense gerichtheid op het geestelijke en een vastberadenheid om zo een grotere zuiverheid te bereiken en dicht bij God te komen. Het lichaam was – naar analogie van de leer van Plato - slechts een omhulsel dat de ziel gevangen hield. De minachting voor het vleeselijke wordt vaak algemeen gezien als belangrijkste oorzaak van het Kerkelijke standpunt tegenover seksualiteit, maar blijkt in dit opzicht dus veeleer een gevolg van een ingesteldheid van een beperkte selectie Romeinen te zijn. De vroege kerkvaders immers leidden van nature een allesbehalve ascetisch bestaan. Het waren mannen die vaak bijzonder seksueel actief waren én - ondanks het feit dat zij ten gevolge van hun seksuele handelingen gekweld werden door de macht en de onbeheersbaarheid van hun verlangens - dat ook bleven. Hieronymus beschouwde seks als onrein, de theoloog en moralist Tertullianus noemde het een schandelijke daad, St-Ambrosius bestempelde het als een bezoedeling en Augustinus concludeerde uit dit alles dat het verlies aan zelfbeheersing principieel en verontrustend was. Maar dan nog werden daden en woorden van deze kerkvaders niet op elkaar afgestemd.

Het christelijke geloof was aanvankelijk niet antiseksueel. De prostitutie kent zelfs gedeeltelijk haar oorsprong in de godsdienstbeleving. In de taal van het oude Soemerïë is de meest geschikte vertaling van het woord 'priesteres' 'heilige prostituee'. Herodotus, een Grieks historicus uit de vijfde eeuw voor Christus, is een van de eersten die de heilige prostitutie of tempelprostitutie in zijn documenten ter sprake brengt. In Babylonië was elke vrouw gedwongen om een maal in haar leven naar de tempel van Istar te gaan en daar als bij wijze van verering zichzelf tegen vergoeding aan te bieden. De vrouw die de godin belichaamde die zij diende, verhief door betalend gemeenschap te hebben de man in kwestie tot goddelijke status. Deze vorm van heilige prostitutie werd gezien als een hogere ontwikkeling van het heilige huwelijk. Vrouwen die door een God aangezet werden tot prostitutie waren vrij van blaam en stonden hoog in aanzien. De opbrengsten die zij voor bewezen diensten verzamelden, dienden als offer op het altaar achtergelaten te worden. De mooie vrouwen konden snel weer naar huis keren, maar zij die door moeder natuur minder begiftigd waren spendeerden soms maanden, zoniet jaren in de tempel om zich volledig te kunnen vrijkopen. In Griekenland en Egypte kwam dit ook voor bij de verering van respectievelijk de godin Aphrodite en de god en de godin Ammon en Bast. Een ander voorbeeld van omgang met seksualiteit wordt geïllustreerd door een gewoonte die de eucharistie voorafging. De eucharistie werd pas in de vierde eeuw een belangrijk christelijk ritueel, waarbij symbolisch het lichaam van Christus tot zich genomen wordt. Daarvoor werd er een liefdesmaal gehouden, of 'agape'. Dit was letterlijk een eetmaal waarbij de seksuele verschillen aan de kant werden gezet en mannen en vrouwen elkaar begroetten met een liefdeskus alvorens allen samen op te gaan in een vorm van extase. Er ontstonden gemeenschappen, agapetae, die gebaseerd waren op de universele liefde. De fysieke uitingsvormen hiervan konden echter per gemeenschap sterk verschillen. De mannen van de Valesiërs castreerden zich, zodat ze geen vleselijke lusten meer zouden hebben, maar tegelijkertijd waren er ook meerdere gemeenschappen binnen het christendom, zoals de Carpocrates, die aansluitend op het eetmaal willekeurig seks met elkaar hadden. Het gnosticisme, een stroming binnen het katholieke geloof, hechtte zelfs uitzonderlijk veel aandacht aan erotiek. Volgens haar aanhangers bevond erotiek zich op de grens tussen lichaam en geest. Het werd dan ook niet als strikt lichamelijk ervaren en was daarom in staat ook het geestelijke leven te bevorderen. In de erotiek

werd het goddelijke geëvenaard en om die reden werd het opgenomen in de goddelijke beleving.

Dit toont aan dat het standpunt tegenover seksualiteit doorheen de geschiedenis van het christelijke geloof niet uniform was en dus zeker niet consequent opgehangen werd aan hun geschriften, die verondersteld werden de basis van het geloof te formuleren.

Het standpunt tegenover seksualiteit dat de grootste en meest constante invloed zou uitoefenen op de onderdanen van zowel Kerk als Staat is logischerwijze datgene dat actueel zou zijn op het moment dat het christendom ook politiek aan macht begint te winnen. Wanneer het christendom de status van staatsgodsdienst verwerft en hiermee haar machtspositie aanzienlijk weet uit te breiden, is men van overtuiging dat God de mensen een onschuldig fysiek instinct had gegeven om de soort in stand te houden. De onbeheersbaarheid van de lustgevoelens was grote schande en seks werd voor lange tijd absolute taboe.

De stichters van de katholieke kerk en hun opvolgers hebben, net zoals in de meeste andere religies, wetten uitgeschreven voor seksueel gedrag. Hierbij werden zij niet enkel gedreven door de levensstijl die zij zichzelf aangemeten hadden, maar werden ze eveneens beïnvloed door de overtuiging, afkomstig uit archaïsche denkbeelden, dat een individu door zijn seksuele gedrag grote schade kan aanrichten door goden te beledigen, die vervolgens de hele gemeenschap straffen. Verder besepte men dat een ideële gedragscode, zoals onthouding, in de praktijk verre van haalbaar was, wat het noodzakelijk maakte starre gedragsregels te ontwikkelen die een betere afspiegeling zouden vormen van het gedrag van de volgelingen.

Het enige acceptabele doel van seks was de voortplanting en dit dan ook uitsluitend binnen het huwelijk. Zelfs binnen deze context was het idee van het verderfelijke niet volledig verdwenen. Er werden beperkingen gesteld aan het aantal dagen waarop een getrouwd stel mocht proberen kinderen te verwekken. Seks was verboden op zondagen, woensdagen en vrijdagen. Net als veertig dagen voor kerst en Pasen, of drie dagen voor het laatste avondmaal. Tijdens een periode van boetedoening en vanaf de conceptie tot veertig dagen na de geboorte was seksuele activiteit absoluut ondenkbaar.

Anticonceptie of een verhindering van voortplanting was volgens wetboeken uit de zesde tot de negende eeuw bijna net zo zondig als moord en stond gelijk aan een boetedoening van twee tot vijftien jaar.

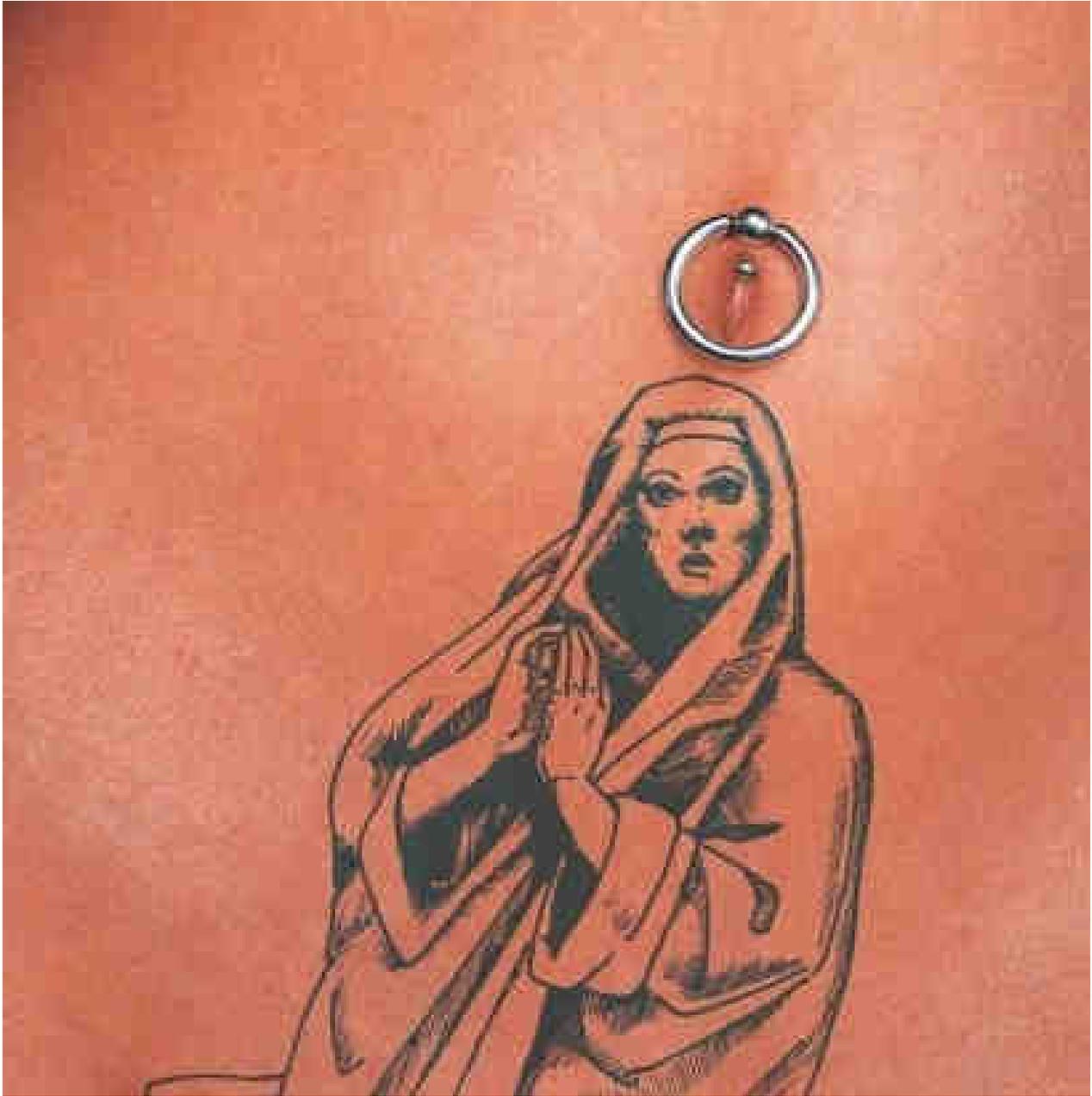
Met het invoeren van de ontelbare gedragsregels en voorschriften met betrekking tot de seksualiteit - die uitsluitend voor vrouwen golden terwijl mannen vrij spel kregen - en met de afschaffing van de echtscheiding bereikte de Kerk net het tegenovergestelde van wat ze steeds vooropstelde. De situatie werd ondraaglijk en zonder het zelf te beseffen stimuleerde ze net de seksualiteit buiten het huwelijk. De prostitutie floreerde.

De houding van het christendom tegenover de prostitutie was vaak ambivalent. Tijdens de Middeleeuwen voerde de Kerk tegelijkertijd een politiek van tolerantie en van onverbiddelijke afkeuring.

Thomas van Aquino vergeleek de prostitutie met een riool. "Haal het riool weg en je vult het paleis met vuil. Haal de prostitutie uit de wereld en je vult haar met sodomie." De Kerk beschouwde de prostitutie als een niet uit te roeien kwaad, dat de deftige vrouwen moest beschermen tegen verkrachting. Volledig uitroeien was niet mogelijk omdat volgens hen dan ergere kwalen zoals verkrachting en overspel dreigden. Volledig gedogen kon anderzijds ook niet helemaal, omdat dan de openbare zedelijkheid in het gedrang kwam.

Paus Julius II zou aan het begin van de zestiende eeuw zelf een kerkbordeel opgericht hebben naar een voorbeeld uit Avignon, waar zogenaamde dames van het Pauselijk huishouden in 'de abdij' religieuze taken vervulden wanneer zij niet met hun klanten bezig hielden. Avignon was sinds de overbrenging van de petrusstoel uit de Romeinse hoofdstad een centrum van ontucht en wellust geworden. De pausen deden zich niet uitsluitend tegoed aan alle eetbare vormen van fijne vleeswaren. Zij hielden er verschillende maîtresses op na, die na verloop van tijd een serieuze vinger in de pap te brokken hadden wanneer het op de uitvoering van de pauselijke bevoegdheden aankwam. Er werden waanzinnige bedragen uitgegeven aan feesten en eetmalen, waarbij vrouwelijk gezelschap allesbehalve vermeden werd. Vreemd genoeg betekende dit niet dat men algemeen positief tegenover de vrouw als mens stond.

Een vrouw werd ofwel beschouwd als maagd ofwel als hoer. Zij was als 'het zwakke geslacht' zowel in fysiek als in moreel opzicht de mindere van de man. Zij was

gemakkelijker toegankelijk voor het kwaad en werd hierdoor gezien als instrument van de duivel. In het paradijs had Eva immers Adam verleid en al haar dochters zouden voor de rest van hun bestaan vervloekt worden door tijdens bevalling en menstruatie hevige pijn te ervaren. Volgens Augustinus wezen de uitwerpselen en urine tijdens de bevalling op de verwantschap van vrouwen met alles wat smerig en verderfelijk was. De vrouwelijke ondeugden werden door middeleeuwse auteurs in geuren en kleuren beschreven. De vrouw was dom, praatzuchtig, afgunstig, gierig, ijdel, heerszuchtig, wispelturig, ongehoorzaam, oneerlijk en bovenal seksueel onverzadigbaar. Een prostituee werd bijgevolg beschouwd als de ultieme zondares die boete moest doen voor haar zonden. Haar bezigheden druisten immers in tegen alle facetten van de kuisheid, die door de Kerk hoog aangeschreven werd.

Langs de andere kant was de Kerk tegelijkertijd ook in zekere mate tolerant ten opzichte van de prostituees. Binnen het christendom was er immers ook plaats voor wat men 'gevallen vrouwen' noemde. Het ultieme voorbeeld hiervan is ongetwijfeld de figuur van Maria Magdalena. De cultus van Maria Magdalena ontstond naast die van de maagd Maria. Als prostituee die verlossing had gevonden, veranderde Magdalena eerst in een ascetische kluizenaar en toen in een heilige. Daarmee benadrukt ze keurig de kerkelijke gelijkstelling van vrouwen, vleselijke verleiding en zonde, terwijl tegelijkertijd de verlossing van de boetvaardige werd beloofd. Toch zou later niet Maria Magdalena de beschermheilige van de gevallen vrouwen worden, maar wel de Heilige Lucia van Syracuse. Deze maakte met haar kuisheid haar Romeinse echtgenoot zo razend kwaad, dat hij haar aangaf voor Christin. Omwille van deze overdreven kuisheid scoorde zij christelijk gezien veel hoger dan het personage van de gemartelde hoer, dat Maria Magdalena voor haar rekening nam.

Doorheen de eeuwen werd er werk gemaakt van talrijke geschriften die als enige doel hadden schaamtegevoelens op te wekken of in stand te houden en lustgevoelens te bedwingen. Deze geschriften ontstonden niet steeds op initiatief van de kerkelijke instanties, maar getuigden wel unaniem van een grote christelijke invloed. Een voorbeeld hiervan is het etiquetteboekje dat La Salle in 1729 publiceerde. De invloed van het christelijke geloof op de gedragsnormen die hierin voorgeschreven werden, diende niet tussen de regels te worden afgelezen, maar was al meteen overduidelijk

aanwezig in de titel van het werk: *De regels van de welvoeglijkheid en van de christelijke beschaving*. Het verband tussen het geloof en wat men beschouwde als goed gedrag werd op deze manier in de eerste zin van het werk al duidelijk naar voren geschoven. In het boek werd voorgeschreven om alle contact van de blote hand met lichaamsdelen die normaal bedekt zijn te vermijden. Kijken naar het geslacht, of het nu het eigen of dat van een andere betrof, was ongehoord en werd door God verboden. Tegen het einde van de achttiende eeuw ontstond er zelfs een waar spreekverbod over het lichaam. Taboe en schaamtegevoel heersten.

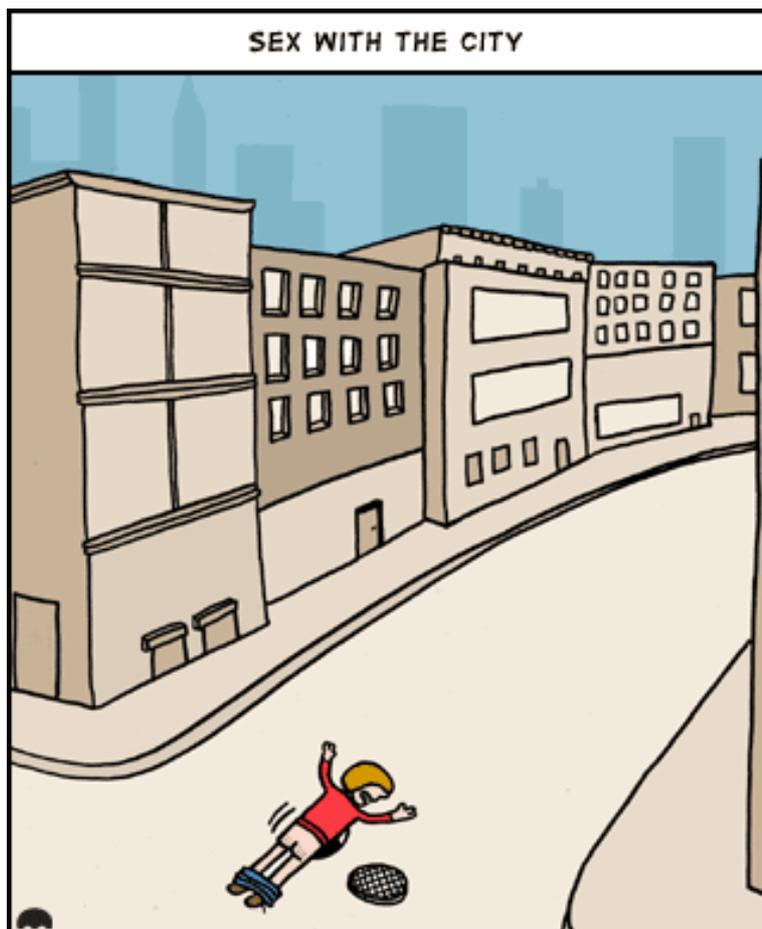
De verpreutsing van de maatschappij werd stilaan realiteit. Alle vormen van buitensporig lichamelijk gedrag, zoals prostitutie, werden uit de openbaarheid geweerd en deden hun intrede in de marginaliteit. Driftregulering en affectiebeheersing kregen eerst binnen de hogere standen voet aan wal, maar breidden zich vervolgens snel uit naar de economisch zwakkere groepen. Naarmate de burgerij aan macht begon te winnen drong zij immers, met de hulp van de kerkelijke gezagsdragers, steeds meer haar ascetische waarden op aan de rest van de bevolking.

Pas na de wereldoorlogen zorgden tal van maatschappelijke veranderingen voor een verzwakking van het schaamtegevoel. Het opkomende strandleven, de mode, de vrouwenemancipatie, de verstedelijking, de dalende godsdienstzin en kerkelijkheid, het nudisme, de afnemende sociale controle op lichamelijk gedrag, de seksuele revolutie,... Allen waren ze er verantwoordelijk voor dat de Kerk sinds de jaren zestig haar visie omtrent seksualiteit en lichamelijkheid heeft moeten aanpassen. Daarnaast zorgde de geneeskunde voor een afzwakking van de morele druk. Zij zou de kerkelijke visie aanvallen door de nadruk te leggen op de interactie tussen lichaam en geest, wat een herwaardering van het lichaam tot stand zou brengen en het niet langer tot louter een gevangenis voor de geest zou reduceren. De Kerk bleef geen absolute tegenstander van de seksualiteit, zolang het geen 'virus van overtrokken en uit zijn verband getrokken erotiek of erocentrisme' betrof.

De tweede helft van de twintigste eeuw ziet de Kerk haar machtspositie met rasse schreden achteruit gaan. Haar invloed op het algemene standpunt tegenover zaken als seksualiteit en prostitutie neemt bijgevolg dan ook in dalende lijn af, maar dat

weerhoudt haar niet om haar mening te blijven verspreiden. Op 20 en 21 juni 2005 hield de Kerk nog een internationale bijkomst van pastorale zorg voor 'de bevrijding van de vrouwen van de straat'. Het Vaticaan oordeelde dat mannen die prostituees bezoeken eerder op zoek zijn naar dominantie dan naar seksuele genoegdoening. Zij ondergaan in hun sociale en persoonlijke relaties een verlies van macht en mannelijkheid en komen er niet aan toe relaties van wederkerigheid en respect te ontwikkelen. De Kerk veroordeelt met deze uitspraken prostitutie als een moderne vorm van slavernij en pleit voor een betere bescherming van de prostituees door een strenge bestraffing van de klanten.

De positie van de Kerk binnen de hedendaagse samenleving is echter zo afgezwakt dat we min of meer mogen stellen dat haar invloed op het prostitutiehoofdstuk zo goed als onbestaande is.

| Prostitutie_een stedelijk fenomeen_3

In zowat alle steden ter wereld is commerciële seks steeds ontmoedigd omwille van het ranzige imago waar de sector mee te kampen had. In Antwerpen moest de prostitutie het helemaal ontgelden door de toenemende problemen die zich in haar prostitutiebuurten opdrongen. Wat lag aan de grondslag van deze problemen? Hoe kon de leefbaarheid van de buurt, die hier sterk onder te lijden had gekregen, hersteld worden? Hoe kon prostitutie georganiseerd worden met aandacht voor alle betrokken partijen en welk gewicht had de stad in de verbetering van het imago?

Seks en de stad zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Zonder de stad zou er wel voortplanting geweest zijn, maar nooit seks als cultuurgoed. Net zoals bepaalde steden zich de reputatie verwerven het modecentrum bij uitstek te zijn of beweren als enige aanspraak te kunnen maken op de titel van culturele hoofdstad, zijn er andere steden die al vroeg in hun bestaan een seksuele reputatie ontwikkeld hebben en hier dan ook wereldwijd om bekend staan. Steden hebben geen monopolie op commerciële seks of prostitutie - het Franse woord 'pute' verwijst letterlijk naar de plattelandsvrouwen die zich rond de waterput verzamelden en met luidruchtig gekakel expliciet de aandacht van mannen poogden te trekken – maar wanneer we prostitutie definiëren als beroepsmatige bezigheid die opbrengsten van enige waarde kan verstrekken, is al snel duidelijk dat de stedelijke prostitutie alle vormen van plattelandsprostitutie haast tot puur amateurisme herleidt.

In de meeste steden wordt commerciële seks sterk ontmoedigd wegens het ranzige imago waarmee de sector te kampen heeft. Toch is dit geen algemeen gegeven. In Amsterdam bijvoorbeeld is commerciële seks voornamelijk gebaseerd op de culturele identiteit van Amsterdam als tolerante stad. Zij slaagt erin seks te herdefiniëren als leuk, veilig en aantrekkelijk. De rosse buurt wordt er getoond als een buurt met een belangrijke historische waarde, gekaderd in een erg oud en aantrekkelijk deel van de stad. Er worden rondleidingen georganiseerd in de typische straatjes die Amsterdam wereldberoemd gemaakt hebben en ook een bezoek aan het seksmuseum behoort tot de mogelijkheden wanneer men de Nederlandse hoofdstad aandoet. De prostitutiesector elders heeft haar negatieve imago voor een groot stuk te danken aan het feit dat

de mensen een vertekend of zelfs ronduit foutief beeld hebben van de realiteit in deze branche. Ook Amsterdam, dat wereldwijd bekend staat om haar seksuele tolerantie, kreeg heel actueel af te rekenen met tegenstanders die zelfs op de sluiting van de prostitutiebuurt aanstuurden. Haar antwoord hierop waren opendeurdagen om de mensen het werkelijke reilen en zeilen achter de schermen te tonen. De buurt geeft seksuele arbeid een legitiem karakter wegens haar historische en educatieve waarde en bezorgt de commerciële seks een aanzienlijk beter imago dan op veel andere plaatsen. De prostitutiebuurt is er door haar gevarieerde verzameling aan mensen en activiteiten per definitie haast gedoemd tot problemen, maar in werkelijkheid is de leefbaarheid er misschien wel een voorbeeld voor vele andere buurten. Een kinderdagverblijf kan er zonder problemen tussen twee prostitutiepanden ingeplant worden, terwijl dit in veel andere steden absoluut ondenkbaar zou zijn.

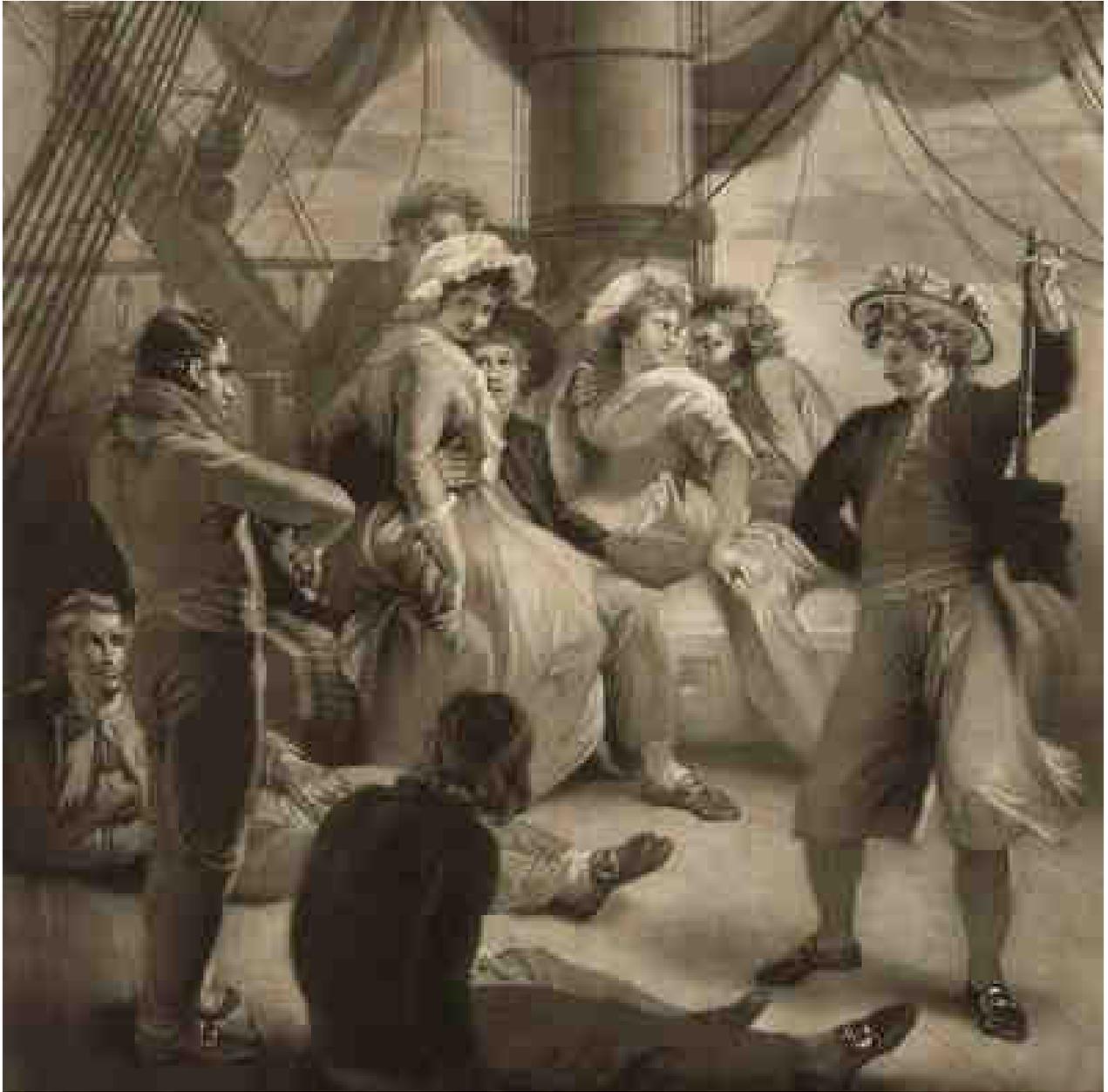
In die steden wordt de verkoop van seks bestempeld als vies, gevaarlijk en immoreel en worden er tal van inspanningen geleverd om prostitutie te laten verschijnen zoals de overheden het wensen, uit het zicht van de mensen. De stad Antwerpen heeft zich heel lang gedragen naar voorbeeld van de meerderheid. De prostitutie voltrok zich in duistere panden van bedenkelijk allooi. Ze is steeds naar de schermerzone van de stad gedreven, waardoor er een sfeer van absolute geheimzinnigheid gecreëerd werd die verantwoordelijk was voor een uiterst sceptische houding tegenover de sector bij de gewone burger. Dat wat het daglicht niet mag zien doet immers meteen een gevoel van wantrouwen rijzen. Deze benadering hield niet alleen het negatieve imago waar de prostitutiesector sinds jaar en dag mee te kampen heeft in stand, maar bevorderde eveneens de stigmatisatie van de prostituee. Er werden op geen enkele manier mogelijkheden geboden om af te rekenen met een al te negatieve publieke opinie of om de positie van de prostituee, die het grootste slachtoffer is van allerlei excessen die haar leefwereld kenmerken, daadwerkelijk te verbeteren.

Sinds kort echter worden er in het kader van de stadsvernieuwing aanzienlijke inspanningen geleverd om de hele prostitutiesector te heropwaarderen. De stad Antwerpen staat in de steigers. Er wordt hard getimmerd aan een nieuwe beeldkwaliteit binnen de stad en dit is niet anders binnen het Schipperskwartier, haar bekendste prostitutiebuurt. In het verleden ontwikkelden de stadsontwikkelingsprocessen zich zedig rond de wijk heen waardoor het Schipperskwartier evolueerde van een

volwaardige stadswijk naar een afgeschermd binnengebied dat aan de marginaliteit alle kansen bood. Het oude evenwicht tussen wonen en prostitutie raakte ernstig verstoord en op aangeven van de bewoners werd men zich ervan bewust dat investeren in een stad tevens investeren in de inwoners betekende. Ook in degenen die lange tijd naar de rand van de maatschappij geschoven werden. De gore buurt die het Schipperskwartier geworden was, werd heropgebouwd met respect voor de eigenheid van de wijk. De buurt werd aangepakt in al zijn complexiteit en gecombineerd met een resultaatgerichte uitvoering. Het project werd gerealiseerd dankzij doorgedreven samenwerkingsverbanden tussen overheid en particulieren, die de buurt hebben doen herleven. Al deze factoren en het feit dat het project getuigt van internationale allure hebben de jury van de 'thuis in de stad'-prijs overtuigd om de onderscheiding in het jaar 2005 toe te kennen aan 'het Schipperskwartier, een verleidelijk stukje Antwerpen'. Het project kan naar hun mening duidelijk een voorbeeld zijn voor de rest van de wereld.

De rosse buurt van Antwerpen werd in 1403 omschreven en omvatte de Guldenberg, de Kouwenberg, de Boeksteeg (is ongeveer de huidige Nationalestraat) en de buitenvesten. Later trad er een verschuiving op in de richting van de Achterstraat (de Korte en Lange Noordstraat) en de Dries, om tenslotte alleen nog toegelaten te worden in de beruchte Lepelstraat en in de Blijdenhoek. Na de vierde stadsuitbreiding, rond het begin van de vijftiende eeuw, ontstond het Schipperskwartier, genoemd naar haar bewoners. In 1421 verenigden de schippers zich tot een ambacht en groeiden uit tot een rijke en machtige organisatie, die haar stempel wist te drukken op de Antwerpse politiek. Het Schipperskwartier ontpopte zich tot een levendige, drukke wijk met woon- en werkhuisen, kroegen, opslagplaatsen, kloosters, kapellen en logischerwijze prostitutiepanden, die het Schipperskwartier voor de rest van haar bestaan zouden kenmerken. De wijk was het kloppend hart van de betaalde liefde en zou uitgroeien tot de prostitutiebuurt bij uitstek.

De associatie van de schippers met de prostitutie is niet zomaar uit de lucht gegrepen en het feit dat de prostitutie hand in hand gaat met het Schipperskwartier is bijgevolg dan ook geen toeval te noemen. De zeelieden waren niet alleen sterk vertegenwoordigd onder het cliënteel van de prostituees, zij waren ook vaak afkomstig uit dezelfde streken en uit dezelfde sociale klassen als zij. Vrouwen kwamen vaak om dezelfde reden

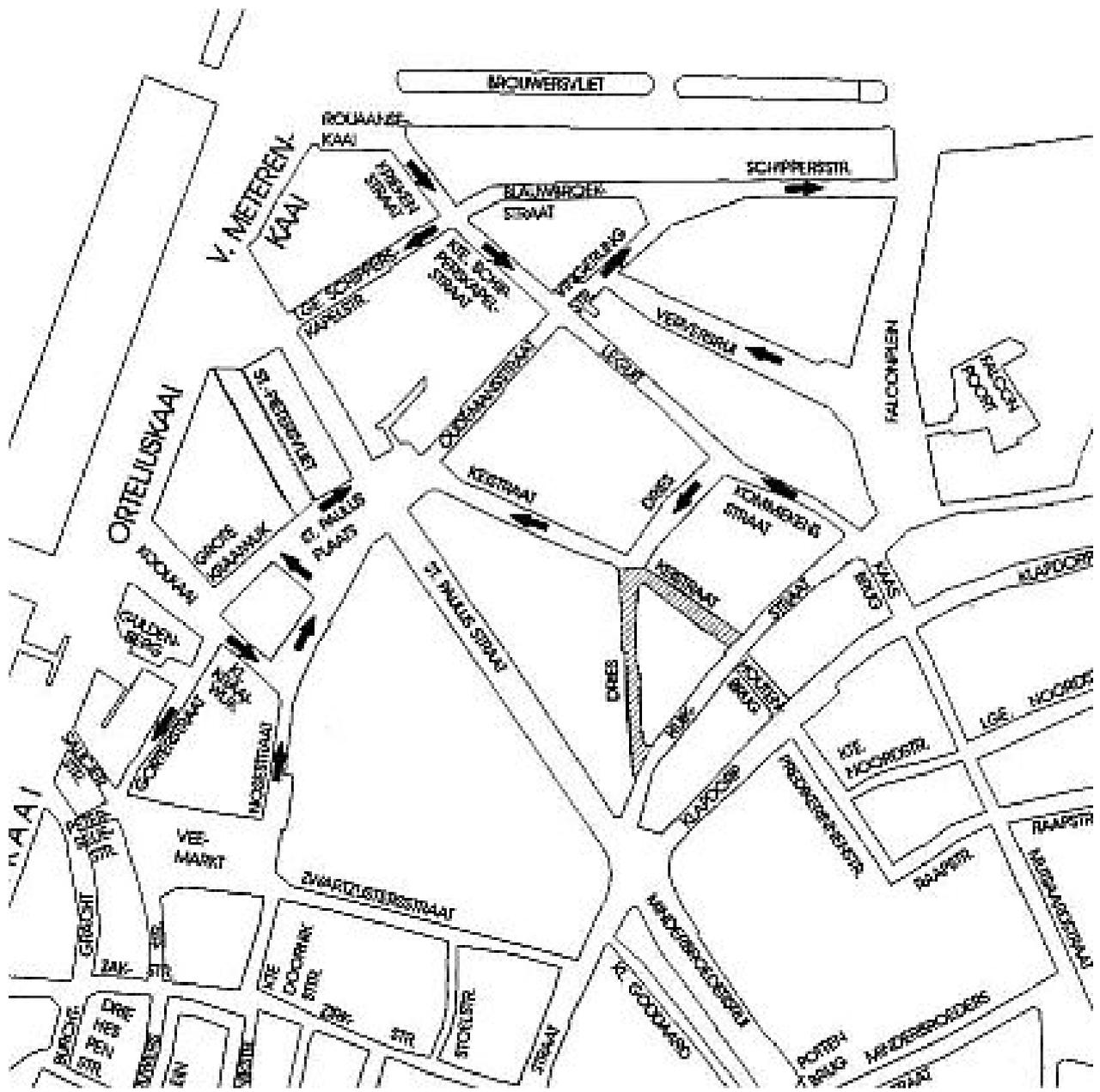

tot prostitutie als waarom mannen zich bij de compagnie aanmeldden. Door het vertrek van vele mannen naar zee, werd het vrouwenoverschot en bijgevolg dus ook het aanbod aan prostituees steeds groter. Het geld dat de schipper verdiende kwam voor een belangrijk deel in de zakken van de prostituees terecht, waardoor het loon van een zeeman snel uitgegeven was en de compagnie er op kon rekenen dat hij zich snel weer zou aanmelden. In feite kon men dus stellen dat er in zekere mate sprake was van een wisselwerking tussen de prostitutie en de scheepvaart.

Het Antwerpse Schipperskwartier wordt echter nog steeds in die mate gerelateerd aan de prostitutie, dat haast vergeten wordt dat deze wijk van begin af veel meer te bieden had dan alleen betaalde seks. De combinatie van wonen en prostitutie lijkt misschien niet voor de hand te liggen, maar tot begin jaren tachtig van de twintigste eeuw nam de woonfunctie een belangrijk aandeel van het buurtleven voor haar rekening. Wonen en prostitutie gingen harmonieus samen. Op dit moment in haar geschiedenis vond er echter een totale ommekeer plaats en begon de gezellige, volkse sfeer die het Schipperskwartier kenmerkte voor het eerst kleine barsten te vertonen. De buurt kreeg in toenemende mate af te rekenen met allerlei problemen, die de combinatie van wonen en prostitutie sterk onder druk zouden zetten. De volkswijk zou niet langer als synoniem beschouwd worden voor het vrolijke leven, maar eerder voor heersende criminaliteit.

Niet alleen de bewoners waren slachtoffer van deze evolutie, ook in toenemende mate de prostituees zelf. Verschijnselen als verkeersoverlast, nachtlawaai, openbaar dronkenschap, zwerfvuil, wildplassen of een groeiend onveiligheidsgevoel waren factoren die beide partijen troffen, maar de prostituees kregen het ook op professioneel gebied zwaar te verduren.

De val van de Berlijnse muur betekende een toename van Oost-Europese misdaadorganisaties die vaak met geweld probeerden om de Antwerpse prostitutiebuurt onder hun bewind te krijgen. Er werd met harde hand opgetreden tegen alle pogingen die dat doel moesten bewerkstelligen, maar echt sprake van een efficiënt beleid was er niet. Veel prostituees werden door deze omstandigheden verjaagd en degenen die wel stand hielden, zagen hun cliënteel steeds in aantal afnemen.

Het probleem van de verkeerscarrousel werd aangepakt door het autovrij maken van de straten, wat aanvankelijk de verkeersoverlast wel uitschakelde, maar tegelijk ook de sociale controle, waardoor er zelfs een lichte toename ontstond van criminele activiteit. De prostitutiesector werd gewelddadiger, professioneler en internationaler, wat onder andere bleek uit de sterke band tussen het Schipperskwartier en het naastgelegen Falconplein. De vermenging van de prostitutie met de criminaliteit en de mensenhandel zou haast onherstelbare schade toebrengen aan het imago van de sector. Ook de dag van vandaag bepaalt deze verwantschap - ondanks het feit dat zij lang niet meer actueel is - nog vaak het publieke standpunt tegenover prostitutie.

Een ander probleem dat zich manifesteerde was de oorlog om de beschikbare panden. Door het wegtrekken van bewoners uit de wijk werd het aantal ramen steeds groter. De prostitutiebuurt breidde zich steeds verder uit, waardoor ze steeds minder te controleren en te beheersen viel. De wet van vraag en aanbod bepaalde de huurprijzen van de prostitutiepanden. Door een overaanbod aan prostituees kregen de verhuurders min of meer vrij spel. De huurprijzen schoten de hoogte in en de dames die sinds jaar en dag hun vaste stek hadden in de straten van het Schipperskwartier konden niet concurreren met de nieuwe lading werkkrachten, die financieel gestuurd werden door hun criminele achterhoede. Vele vitrines werden opgekocht door Oost-Europese bendes en gevuld met meisjes uit hun land van herkomst.

De hoge prijzen die voor de werkruimtes betaald werden betekenden geen automatische garantie voor kwalitatieve arbeidsomstandigheden. De eigenaars van de prostitutiepanden waren immers zo zeker van hun inkomsten dat zij zich eender welke inspanning konden besparen om hun eigendom voor potentiële huurders aantrekkelijk te maken. Er gebeurden geen investeringen en al snel zou het straatbeeld in het Schipperskwartier de eerste tekenen van verloedering vertonen. Het openbaar terrein verkeerde in slechte staat. Het werd gekenmerkt door gebrekkig onderhoud en rondslingerend vuil, wat een uiterst negatieve invloed had op de uitstraling van de hele buurt.

De bovenverdiepingen van de prostitutiepanden werden niet gebruikt, tenzij door duiven, en brachten bijgevolg de verkrotting van vele panden op gang. De werkkamers waren ronduit klein. De kleinste werkkamer die in het Schipperskwartier aanwezig was,

had slechts een oppervlakte van 5,60 vierkante meter en een hoogte van 1,80 meter. De meeste waren niet verlucht of hadden geen rechtstreeks licht. Er was onvoldoende verwarming en het aanwezige sanitair was slecht of werkte niet. Afgekeurde elektriciteitsinstallaties die toch in gebruik genomen werden, waren meer regel dan uitzondering en er werden meermaals kachels aangetroffen zonder rechtstreekse afvoer voor verbrandingsgassen. Vele panden hadden dan ook af te rekenen met een groot risico op CO2-vergiftiging en elektrocutie.

De omstandigheden waarin prostituees werken dragen in belangrijke mate bij tot de publieke opinie betreffende de hele sector. De verloedering van het straatbeeld ging hand in hand met de negatieve uitstraling die van de architectuur uitging. Een groeiende, algemeen negatieve opstelling van de maatschappij tegenover de prostitutiesector was bijgevolg niet bepaald een verrassing te noemen.

Midden jaren negentig maakten de bewoners van het Schipperskwartier de stad duidelijk dat er dringend werk gemaakt diende te worden van een meer kwalitatieve leefbaarheid in hun buurt. Voor hen stond dit niet gelijk aan een volledige uitwassing van de prostitutieactiviteiten, aangezien de aanwezigheid van prostituees op zich niet als storend ervaren werd. Er ontstond een duidelijke vraag de wijk terug te geven aan de mensen aan wie ze toekwam.

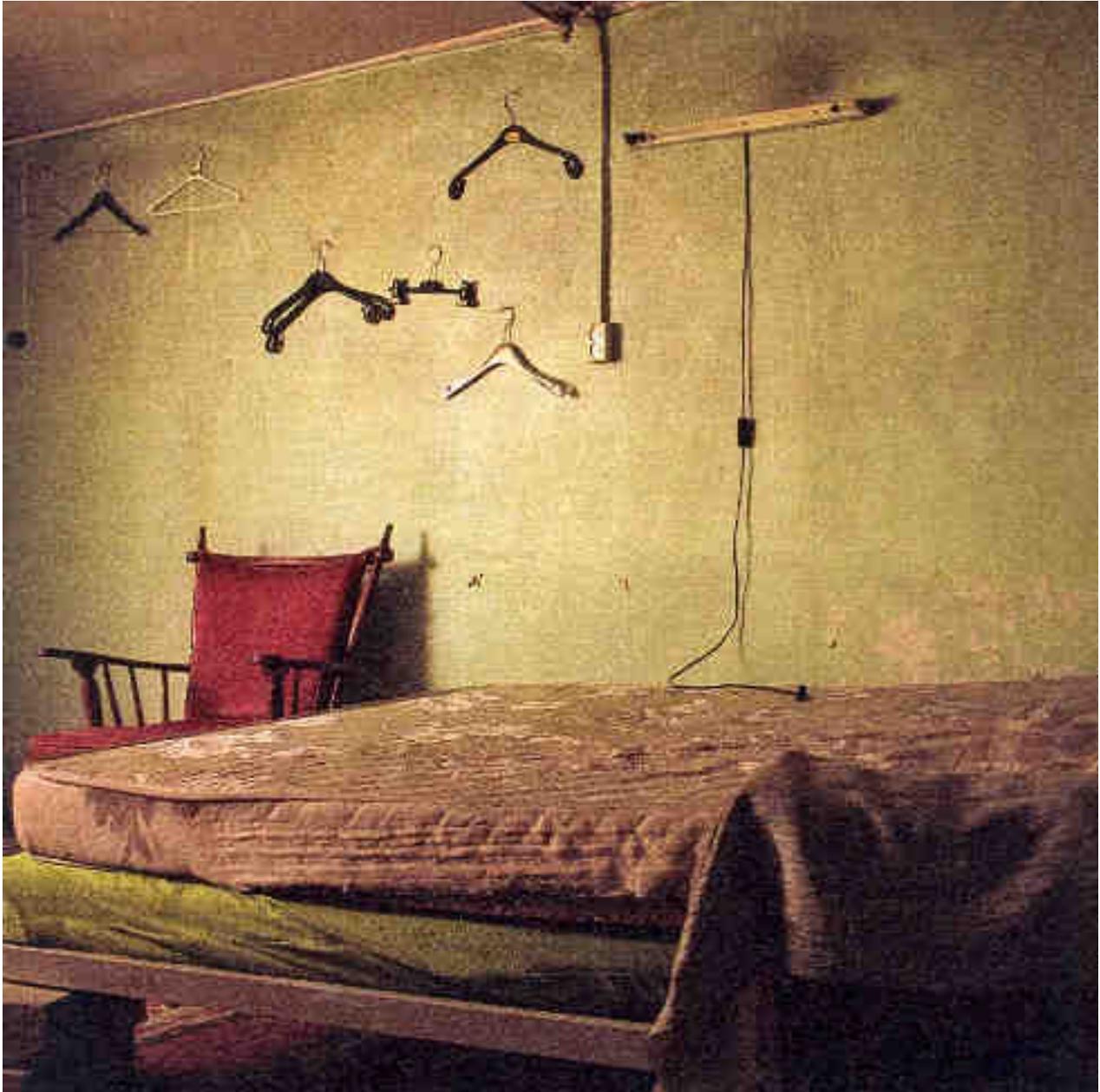
Het bewonersprotest vormde de eerste aanzet tot een efficiënt beleidsplan voor de prostitutie in Antwerpen. Prostitutie beperkte zich in Antwerpen niet enkel tot het Schipperskwartier, maar aangezien deze buurt, samen met de atheneumbuurt, te kampen had met de ernstigste problemen, kreeg zij in het beleidsplan absolute prioriteit.

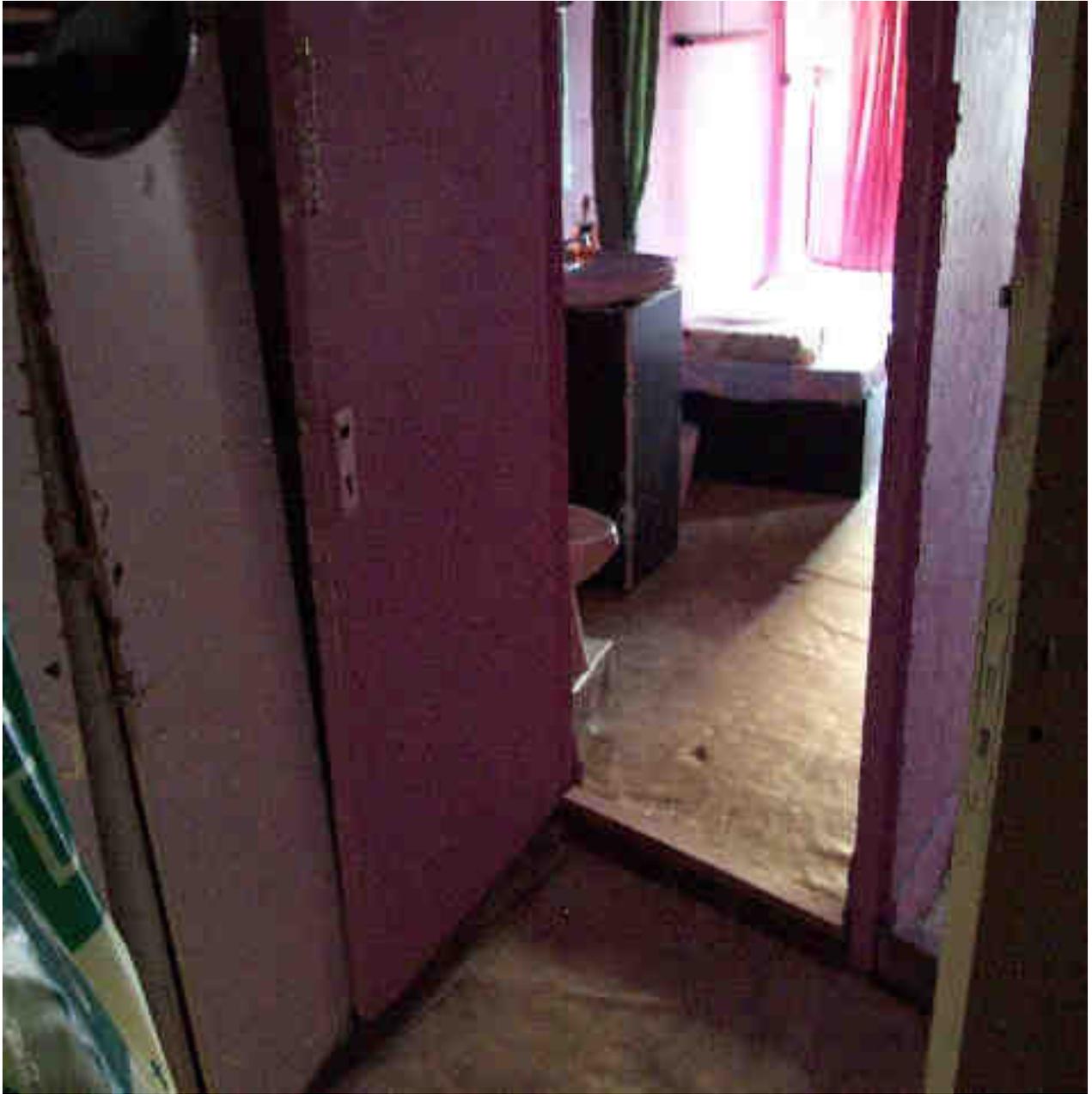
De opdracht tot opstelling van een beleidsplan werd uitbesteed aan het Nederlandse bureau Seinpost en het 'Beleidsplan Prostitutie Antwerpen' werd op 18 maart 1999 door de stad goedgekeurd. De voorgestelde aanpak was drieledig. Ze was gericht op de herontwikkeling van de wijk, op het beheer ervan en op de prostitutie zelf.

Er werden vijf algemene doelstellingen geformuleerd. Allereerst werd er een duidelijk signaal gegeven dat de prostitutie niet uit Antwerpen hoefde te verdwijnen, waarmee tegemoet gekomen werd aan de expliciete vraag van de bewoners. Aangezien er een niet te ontkennen verband bestond tussen de prostitutieactiviteiten en de openbare

orde was het echter uiterst noodzakelijk dat de prostitutie beheersbaar en controleerbaar werd. Een aandachtig lezer zal hierbij opmerken dat de drang om de prostitutie te kunnen controleren en beheersen eigenlijk niets nieuws is. Door de eeuwen heen is er door de plaatselijke gezagsdragers steeds getracht om hun stempel te drukken op de verschijning van de prostitutie. Ook in onze tijd is dat niet anders.

De criminele randverschijnselen, die een bedreiging vormden voor de openbare orde, moesten consequent aangepakt worden, wat een derde belangrijke doelstelling was van het Beleidsplan Prostitutie. Er werden politionele cellen opgericht die het veiligheidsgevoel bij zowel bewoners als prostituees gevoelig deden stijgen. Tussen 1998 en 2004 daalde de criminaliteit in het Schipperskwartier met 25 procent. De dag van vandaag is er in de buurt permanente politieaanwezigheid. Vervolgens mochten de prostitutie-activiteiten geen overlast veroorzaken voor de omgevende woongebieden. Aangezien men van oordeel was dat de combinatie van wonen en prostitutie onvermijdelijk tot problemen zou blijven leiden, diende elke mogelijke overlapping van prostitutie met woon- en kantoorfuncties vermeden te worden. Het vijfde aandachtspunt in het beleidsplan was de herontwikkeling van de prostitutiebuurt. Veel van de kleine problemen die heersten in het Schipperskwartier konden vrij direct aangepakt worden. De agressieve sfeer die eigen was aan de verkeerscarrousel werd - zoals boven reeds vermeld - uitgeschakeld met het autovrij maken van de straten. Het probleem van het wildplassen kon opgelost worden door eenvoudigweg sanitair te voorzien in de straten, met zekere aandacht voor moderne vormgeving en de positieve uitstraling die hiervan uitgaat. Rondslingerend vuil was eenvoudigweg te wijten aan het feit dat er geen specifieke voorzieningen waren en kon dus voorkomen worden door op regelmatigere afstand van elkaar vuilnisbakken te voorzien. Bovendien kregen de drie prostitutiestraten extra aandacht van de reinigingsdiensten. Een nieuwe moderne verlichting werd een factor in de bestrijding van de criminaliteit en verbeterde samen met een heraangelegde voetgangerszone en het toevoegde groen het algemene straatbeeld aanzienlijk.

Een sterke concentratie van de prostitutieactiviteiten betekende een oplossing voor het overgrote deel van de problemen en toont opnieuw aan dat de geschiedenis zich herhaalt. De 275 ramen die Antwerpen begin oktober 1998 telde, verspreid over 17 straten, werden geografisch van buiten naar binnen toe ingeperkt. Er werd een

concentratiezone gecreëerd volgens het v-model, bestaande uit de Schippersstraat, de Verversrui en de Vingerlingstraat. De straten lagen in een v-vorm en boden plaats aan maximum 200 ramen. Deze concentratiezone voor prostitutie werd volledig autovrij gemaakt, wat aanvankelijk aanzien werd als een contradictio in terminis, maar desondanks op dit moment geen bedreiging lijkt te vormen voor de professionele activiteiten die er zich voltrekken.

De stad Antwerpen wordt af en toe verweten de stem van de prostituee niet gehoord te hebben tijdens de uitstippeling van het prostitutiebeleid. Vanuit een theoretisch perspectief kan dit inderdaad bestempeld worden als een serieus mankement in het beleidsplan. De realiteit toonde echter aan dat theorie en praktijk soms twee verschillende werelden zijn. De situatie in het Schipperskwartier en haar omgeving diende met hoogdringendheid aangepakt te worden. Aanvankelijk werden pogingen gedaan om in communicatie te treden met de prostituees over de plannen voor het Schipperskwartier, maar vergaderingen waarbij alle prostituees, die in zekere zin concurrentes van elkaar zijn, samen ontvangen werden - en dat in vier verschillende talen - waren geen lang leven beschoren. Bovendien is de meerderheid van deze vrouwen niet 'thuis' in deze wijk en heeft zij er bijgevolg weinig binding mee. Velen van hen werken hier tijdelijk en zijn begrijpelijkerwijze niet geïnteresseerd in de geplande evoluties van de wijk.

Tevens werd gevreesd dat door de harde aanpak - zoals de geschiedenis reeds aantoonde - een deel van de prostitutie ondergronds zou gaan, waardoor het gevoerde beleid net het tegenovergestelde zou bewerkstelligen van wat het tot doel had, met name de prostitutie beheersbaar, controleerbaar en overzichtelijk houden. Voortdurend onderzoek heeft echter uitgewezen dat de prostitutie die in Antwerpen omwille van het gevoerde beleid geen kansen kreeg, de weg van de minste weerstand koos en zich eenvoudigweg verplaatste naar andere steden.

Na het uitwassen van malafide praktijken en het inperken van de prostitutie moest de wijk steeds meer inboeten aan stedelijke sfeer en werd het Schipperskwartier meer en meer een dode buurt. Grote stukken stonden leeg en werden levensloos. Het echte stadsleven was verdwenen en het Schipperskwartier raakte in toenemende mate verdrukt door steeds groeiende ontwikkelingsgebieden. De wijk bleef clean maar was te

Kunst in de Antwerpse Rosse Buurt

Bordello 3

30/03/2002-02/04/2002

www.bordello.be

Opening zaterdag 30 maart
Tom Lanoye om 14.00 uur
Guido Belcanto om 14.30 uur

The advertisement features two figures in elaborate, floral costumes, possibly representing the 'Rosse Buurt' mentioned in the text. The figures are positioned on either side of a central horizontal line, with their bodies and costumes rendered in a dark, textured style against a black background. The text is arranged around the figures, providing event details and a website link.

sterk afgeschermd van wat er in de rest van de stad gebeurde. Om dit gebied als een volwaardige stadswijk op gelijke hoogte te brengen met alle andere wijken diende er een strategie ontwikkeld te worden om de buurt als afgesloten gebied open te breken, zonder afbreuk te doen aan haar eigen karakter. Het Schipperskwartier moest een rosse buurt blijven en met de status van een volwaardige stadswijk gaan fungeren als een scharnierpunt tussen de binnenstad, de campusbuurt en het Eilandje. De troeven als woonbuurt kregen aandacht en werden ten volle benut. Er werden inspanningen geleverd om nieuwe bewoners en investeerders aan te trekken. Het voorbeeld werd gesteld door de stad Antwerpen zelf. Om niet opnieuw de controle te verliezen over de dode prostitutiebuurt diende er een alternatief gevonden te worden voor de leegstaande panden en het openbare domein. Gebaseerd op een ontwikkelde toekomstvisie werden gedetailleerde projecten voorgesteld die zich binnen vooropgestelde krachtlijnen van het toekomstplan bevonden.

Het Schipperskwartier werd gepropageerd als een interessant stukje binnenstad, een aangename woonbuurt, een beheersbaar raamprostitutiegebied en een aantrekkelijke locatie voor investeerders. Het Schipperskwartier moest opnieuw een gezellige, volkse hoerenbuurt worden. Een van de middelen die hiervoor ingezet werden, was het kunstenaarsinitiatief 'Bordello'. De leegstaande bordelen werden opengesteld als expositieruimte voor kunstenaars en huisvestten tentoonstellingen in het kader van het thema 'erotiek'. Toch was dit niet louter een beweging om de leegstand op te vangen, maar tevens een tevergeefs protest tegen de plannen van de stad Antwerpen om de hoeveelheid prostitutiestraten in te perken van zeventien naar drie. Er is steeds een speciale band geweest tussen de wereld van de kunstenaars en die van de prostituees, wat tijdens de kunsthappening nogmaals bevestigd werd.

Het uitschakelen van de criminaliteit en de verbetering van de beeldkwaliteit zijn waardevolle maatregelen geweest om in het prostitutielandschap af te rekenen met factoren die de hele branche verziekten, maar zijn jammer genoeg onvoldoende om op maatschappelijk gebied van doorslaggevende betekenis te zijn binnen de prostitutiesector. De grootste en moeilijkste opgave is ongetwijfeld een nieuwe wending te geven aan het imago en de publieke opinie waar de sector mee te kampen heeft. De

positieverbetering van de prostituee is immers voor een aanzienlijk gedeelte afhankelijk van de sociale acceptatie.

| Prostitutie en imago_4

De prostitutie is de laatste jaren inhoudelijk sterk geëvolueerd, maar dit heeft zich niet automatisch vertaald in een verandering van het imago. Hoe is het gesteld met het imago de dag van vandaag en welke factoren zijn daar verantwoordelijk voor?

Dat de prostitutiesector over een slecht imago beschikt, is ondertussen lang geen wereldschokkend feit meer. Dit is doorheen de geschiedenis nochtans geen constante geweest, al lijken we ons het tegendeel nog nauwelijks te kunnen herinneren. De laatste generaties hebben prostitutie immers steeds in een adem genoemd met alles wat zonde en misdaad was. De invloed van de katholieke Kerk werd reeds aangehaald en is in deze zeer bepalend geweest. "Doe nooit wat onkuisheid is" was een lijn die men als het ware kende (en leefde) voor men überhaupt lezen of schrijven kon en alles wat tegen dit principe indruiste, werd als des duivels veroordeeld.

De godsdienstige benadering, die aanvankelijk als meest bepalende factor beschouwd mag worden voor de vorming van het imago van de prostitutie, nam met de jaren aan belang af en werd verdrongen door de syfilisepidemie. De invloed van het geloof was hiermee niet volledig uitgeschakeld, maar geraakte wel ondergeschikt aan de afkeuring vanuit medische hoek. Hoewel prostitutie niet uitsluitend een fenomeen van de lagere klassen is of was, stond het gros van de prostituees onderaan op de sociale ladder, wat maakte dat zij zich in de ogen van de bourgeoisie min of meer op gelijke hoogte bevonden met de dieren. Zij werden dan ook als eersten geassocieerd met stank, vuil, viezigheid en tal van ziekten, waaronder syfilis. De prostitutie is door de wetgever voortdurend verdrongen naar de duistere achterbuurten van de stad, waar onhygiëne over de wereld heerste. Ze werd gedwongen een bestaan te leiden in absolute geheimzinnigheid. Op deze manier werden de vrees en afkeer voor het onbekende aangewakkerd bij het gewone volk, wat weinig bevorderlijk genoemd kon worden voor het imago van de branche.

De positie van de prostituee heeft zich bij uitstek steeds geleend tot misbruik. Factoren als mensenhandel of kinderprostitutie zijn niet meteen de uitgelezen middelen om de sympathie op te wekken van de man in de straat, waardoor - meer recentelijk - het imago van de prostitutie heel begrijpelijk nooit uitgesproken positief geworden is.

Criminaliteit en overlast waren zaken geworden die haast als synoniem beschouwd konden worden voor prostitutie. Deze hadden een vrij directe en negatieve invloed op het zowel het leven van ingewijden als op dat van buitenstaanders. Het grote verschil met het verleden is echter dat het hier de zogenaamde randverschijnselen zijn die het negatieve imago bepalen van de sector en niet de prostitutieactiviteiten zelf. Hoewel zij - in Antwerpen dan - de dag van vandaag grotendeels tot het verleden behoren, is er geen waardevolle verandering gekomen in het imago van de sector. Wanneer gepeild wordt naar een oordeel over het fenomeen prostitutie in onze hedendaagse samenleving wordt zowel door mannen als vrouwen een zekere vorm van tolerantie gepretendeerd. Mensen menen zelfs het maatschappelijk belang van prostitutie ontdekt te hebben wanneer ze haar formuleren als een noodzakelijk alternatief voor verkrachtingen. Nochtans is in geval van prostitutie het gevoel van macht en absolute dominantie, die een verkrachter doorgaans beoogt, niet op dezelfde manier aanwezig en is het dus maar de vraag of prostitutie effectief verkrachtingen voorkomt of omgekeerd een gebrek eraan het aantal gevallen van verkrachting aanzienlijk zou doen stijgen. In ieder geval spreken mensen zich - met dit maatschappelijk nut in het achterhoofd - niet langer op een louter tolerante manier uit over prostitutie, maar pretenderen zij zelfs een uitgesproken tevredenheid wat betreft het bestaan ervan. Beweringen en bedenkingen liggen echter niet per definitie in elkaars verlengde. Het waardeoordeel, dat na peiling naar voren komt, is vrij objectief van aard. De vraagstelling 'hoe denkt u over de prostitutie?' is een objectieve vraagstelling. De prostitutie wordt benaderd als een abstract gegeven en het resultaat van deze vraag zal sterk verschillend zijn van het resultaat wanneer men de vraag zou formuleren als 'hoe denkt u over prostituees?' In dit tweede geval zal het antwoord minder positief geladen zijn. Deze vraagstelling is immers subjectief van aard, maar hierdoor wél de enige die van tel kan zijn bij een peiling naar de werkelijke publieke opinie betreffende de prostitutiematerie.

In onze hedendaagse sociale realiteit kent de prostitutie twee benaderingen. Enerzijds wordt zij benaderd als object, anderzijds als subject:

De object-benadering ziet de prostituee als een anoniem onderdeel van een abstract verschijnsel. De menselijke en individuele aspecten van de prostituee verdwijnen naar de achtergrond en zij wordt hoofdzakelijk benadrukt als infectiebron en slachtoffer. Soms is er echter wél een individuele component aanwezig, waardoor binnen deze object-benadering twee groepen onderscheiden kunnen worden.

De eerste groep verbindt het individuele aspect van de prostituee met de maatschappelijke veroordeling. De prostituee wordt gestigmatiseerd en hierdoor geobjectiveerd. Ze wordt buiten de maatschappij geplaatst, wat nauw aansluit bij het beeld van de prostituee als deviant of crimineel persoon. De tweede groep verbindt het individuele aspect van de prostituee met haar onvrijheid. Het aspect van vrijwilligheid wordt volledig ontkend en zij wordt gezien als een vrouw die verhinderd is haar keuzevrijheid te benutten. Ze wordt afgeschilderd als een onderdrukte vrouw, die door fysieke dwang of armoede in de slachtofferrol gedwongen wordt en die haar onvrijheid in stand houdt.

Algemeen worden bij de object-benadering van de prostituee vijf invalshoeken gedefinieerd. De prostitutie wordt gezien als zonde, als bron van wanorde en overlast, als bron van ziekten, als deviant gedrag en als uitvloeier van ongelijke sekseverhoudingen.

De subject-benadering legt meer aandacht aan de dag voor het persoonlijk aspect in de prostitutie. De prostituee wordt als persoon benaderd in plaats van als object. Er wordt rekening gehouden met een motief van vrijwilligheid om voor dit beroep te kiezen, onderbouwd door een verlangen naar onafhankelijkheid, financiële autonomie of seksuele zelfbepaling. Prostitutie kan vrouwen een zekere mate van autonomie en redelijke levensstandaard bieden in combinatie met kortere werktijden, waardoor niet langer uitsluitend dwang of armoede de bepalende drijfveren vormen om de stap naar de prostitutie te zetten.

De subject-benadering heeft nog lang geen voet aan wal gekregen in Vlaanderen, noch in de rest van de wereld, omdat nog steeds eenzijdig de klemtoon gelegd wordt op de mensenhandel en het slachtofferschap. Zoals bij aanvang reeds aangehaald, is de fascinatie van de verschillende media voor seks bijzonder hedendaags. Zij zijn hier in bijzondere mate onderhevig aan en schrijven of praten dan ook noodgedwongen met

Payoke

vaste regelmaat over dit onderwerp. Hun fascinatie is echter niet vrijblijvend. Zij spelen een zeer bepalende rol in de vorming van de publieke opinie. Ze weerspiegelen de bestaande maatschappelijke discours, die ze aan hun lezers, kijkers of luisteraars aanbieden, waarbij bepaalde betekenissen en identiteiten meer of minder aan bod kunnen of mogen komen en hierdoor versterkt of verzwakt zullen worden. Later zal de lezer, kijker of luisteraar door zijn individuele interpretaties ook een bijdrage leveren in de vorming van de eigen sociale realiteit.

Aan de hand van een studie van vijf Vlaamse kranten, verricht door het departement Politieke en Sociale Wetenschappen van de UIA, in opdracht van de vzw Payoke en aangevat in 1996, werd onderzoek gedaan naar de beeldvorming van prostituees in de Vlaamse pers. De vzw Payoke zag in 1988 het levenslicht en nam zich de belangen van de prostituee ter harte. De organisatie wilde het prostitutiethema bespreekbaar maken, het bevrijden van haar taboes en de prostituees in hun emancipatiestrijd ondersteunen. De beeldvorming van de prostitutie in de media was en is hiervoor zeer bepalend. Payoke leverde van meet af aan strijd tegen de mensenhandel, die de prostitutiewereld in haar macht had, en ijverde voor een duidelijk prostitutiebeleid. Ze is zich, onder leiding van haar voorzitter Patsy Sörensen, als eerste gaan inzetten om prostitutie de beroepsstatus te bezorgen en haar jarenlange inspanningen liggen dan ook aan de grondslag van de belangrijke hedendaagse veranderingen binnen het prostitutielandschap. In het onderzoek dat zij liet uitvoeren op vijf Vlaamse kranten kwamen drie belangrijke invalshoeken naar voren:

De meest dominante is de juridische en politieke invalshoek. Meer dan de helft van de gepubliceerde fragmenten handelen over de juridische bestraffing van vrouwenhandelaars en pooiers, over prostituees die illegaal in België verblijven, over politierazzia's in het prostitutiemilieu, over geweld tegenover prostituees en over crimineel gedrag van prostituees, waaronder diefstal en druggebruik verstaan worden. Deze invalshoek is een duidelijk voorbeeld van een objectgerichte benadering.

Als tweede belangrijke invalshoek wordt het hele politieke aspect omtrent prostitutie beschouwd. Hierbij wordt de identiteit van de prostituee ingevuld als abstract en anoniem. Het leeuwendeel van deze materie wordt gevormd door een uiteenzetting van het afschrikingsbeleid van overheid en buurtbewoners, door het debat over de

gedoogzones en door de discussies betreffende een nieuw Antwerps eroscentrum. De prostituees zelf komen niet aan bod, tenzij er sprake is van hinder die ze voor de buurt veroorzaken. Ook de politieke invalshoek is object-gericht. De identiteit van de prostituees wordt ingevuld als abstract en anoniem.

De derde in de reeks is de sociale invalshoek, waarbij de klemtoon gelegd wordt op illegaliteit, armoede, beleidseffecten en gezondheid, waarbij hoofdzakelijk verwezen wordt naar de prostituee als potentiële infectiebron voor soa's en aids. In tegenstelling tot wat de noemer van deze invalshoek zou kunnen doen vermoeden, wordt ook deze gekenmerkt door een zeer object-gerichte benadering van de prostituee. Ze wordt wederom als een anoniem onderdeel van een abstract geheel gezien. Verwijzingen naar veilige seks in het kader van kwalitatieve dienstverlening, een gezonde arbeidsethos of de bescherming van de eigen gezondheid van de prostituee ontbreken volkomen. De artikels rond thema's als illegaliteit, armoede of beleidseffecten plaatsen de prostituees wederom in een slachtofferrol. Ze blijven anoniem en onmondig en worden afgeschilderd als illegale gelukszoekers.

De woordvoering die in de artikels naar voren komt is zowel passief als actief van aard. Actief zijn citaten, parafraseringen en beschrijvingen van een standpunt. Passief is wanneer de journalist over een individu schrijft, zonder dat zijn of haar standpunt in de artikels terug te vinden is. In slechts tien procent van de gevallen komen de betrokkenen, met name de prostituees, hun klanten en pooiers, aan het woord. Alleen hulpverleners en zaakwaarnemers komen nog minder aan bod, ondanks het feit dat zij als deskundigen beschouwd worden en bijgevolg dus de uitgelezen partij zouden zijn om als spreekbuis te fungeren.

De media schildert overduidelijk de prostituees af als een abstracte en anonieme groep die niet in staat is om voor eigen rechten op te komen of om voor zichzelf te spreken. Er wordt over hen gepraat (én geschreven) en dat niet steeds in de meest fraaie bewoordingen. Ze krijgen een laag zelfbeeld toegewezen, wat eveneens van cruciaal belang is voor het oordeel dat anderen over hen zullen formuleren. Er wordt een beeld geschetst dat toonaangevend is. Mensen trachten immers van nature afwijkend gedrag binnen de groep zoveel mogelijk te vermijden en zullen bijgevolg vaak de richting

aannemen die hen gedictieerd wordt. Dit is niet anders wanneer het om een publieke opinie gaat betreffende een bepaald sociaal vraagstuk.

Het zou echter te eenvoudig zijn om de media als de enige en grote verantwoordelijke aan te duiden voor het negatieve imago van de prostitutiesector. Onze hedendaagse maatschappij neemt structureel een dubbelzinnige houding aan ten opzichte van prostitutie. Binnen Europa vormt België vanuit juridisch standpunt ten aanzien van dit thema geen uitzondering. In de meeste Europese landen is prostitutie niet strafbaar, maar de exploitatie ervan wel. Ook in België is deze wet van kracht, maar dat betekent niet dat ze automatisch door de bestuurlijke en rechterlijke overheden strikt toegepast wordt. Een gebrek aan een duidelijke wettelijke omkadering in België heeft tot gevolg dat er in de praktijk tegen prostitutie slechts wordt opgetreden wanneer er zich criminele randverschijnselen voordoen die de openbare orde in het gedrang brengen of wanneer er andere activiteiten voorkomen die ernstige vormen van overlast veroorzaken. De uiteenlopende onduidelijkheden die bestaan op wettelijk vlak maken allerhande excessen mogelijk, waaronder prostitutie door minderjarigen, mensenhandel en uiteenlopende vormen van uitbuiting. De samenhang tussen prostitutie en deze excessen vormen een ware haard van misverstanden en signalen, die ronduit fout zijn en onvermijdelijk het imago van de prostitutiesector zware schade toebrengen. Zij worden in stand gehouden door de veronderstelling dat iemand die de prostitutie beoefent, daar per definitie toe gedwongen is. De component van vrijwilligheid is echter - zoals boven reeds vermeld - een steeds grotere drijfveer voor de uitoefening van prostitutiewerk. Verder wordt op deze manier ook vaak het idee geschetst dat seks van een vrouw altijd verdacht is, alsof het per definitie altijd een misdadig betreft. De seksindustrie is een economische activiteit geworden als een andere, maar dat beeld is lang niet bij het grote publiek doorgedrongen.

Een duidelijke wettelijke omkadering voor prostitutie is hiertoe noodzakelijk. Op deze manier kan prostitutie doorzichtiger en dus beter controleerbaar gemaakt worden, waardoor er een efficiënte aanpak van de uiteenlopende nevenverschijnselen op touw gezet kan worden, die te pas en te onpas - soms zelfs opzettelijk - met prostitutie in verband gebracht worden. Aan een wettelijke omkadering kunnen echter verschillende

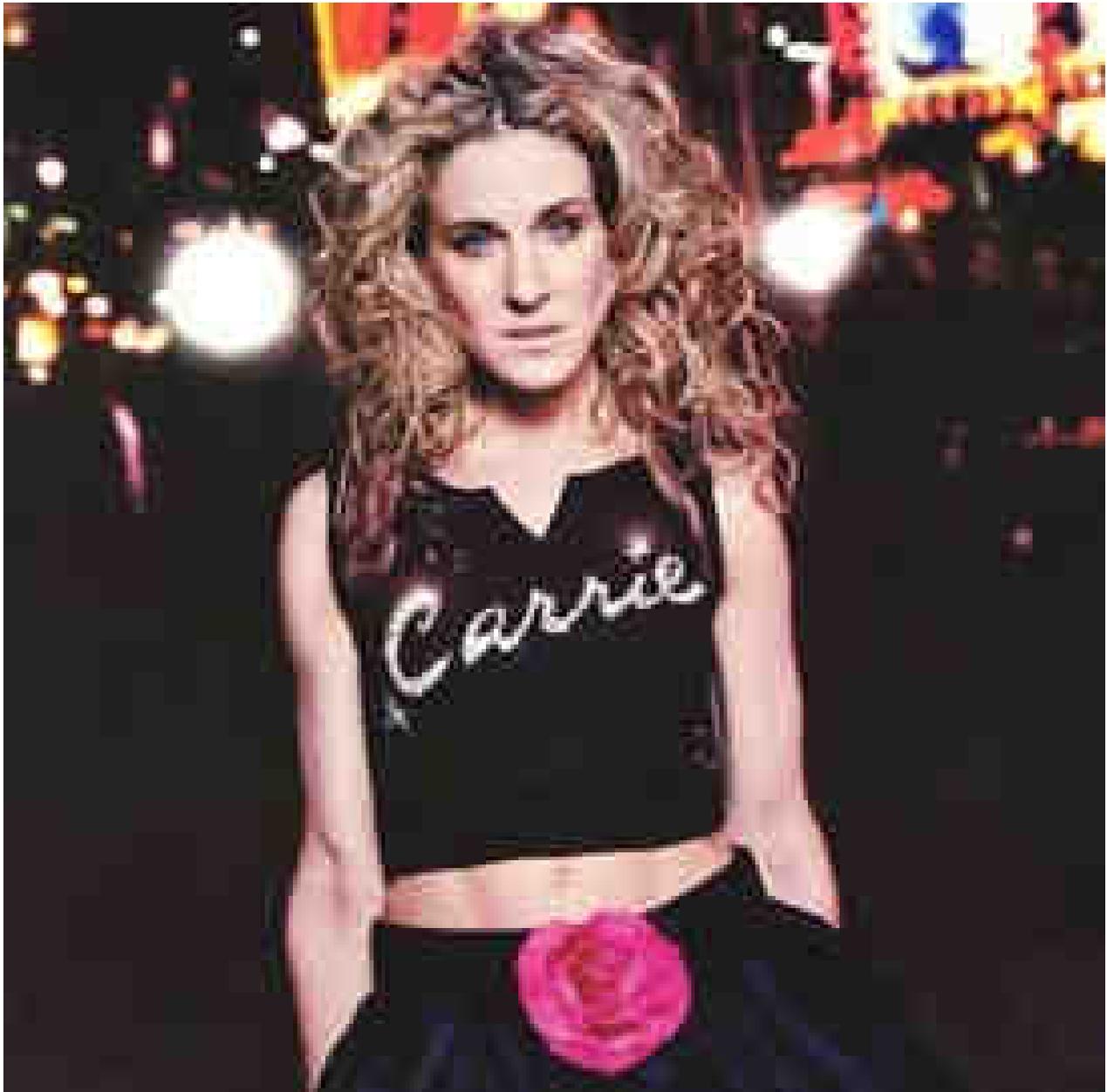
invullingen gegeven worden. Deze invulling dient op zo'n manier te gebeuren dat het legitieme kader verder kan reiken dan louter te fungeren als instrument tot controle van de prostituee en criminaliteitsbestrijding. Alle recente wetsontwerpen kunnen onderverdeeld worden onder het Zweeds model, dat de prostitutie in al haar verschijningsvormen bestrijdt door de prostituanten te vervolgen, of het Nederlandse model, dat met de afschaffing van het bordeelverbod, het verbod op uitbating van prostitutie, de prostitutie tot de formele economie toelaat. Het Zweeds model resulteert, zo blijkt uit onderzoek, niet in een verdwijning van de vraagzijde, maar hoofdzakelijk in een verplaatsing van prostituees, tussenpersonen en klanten naar onzichtbare vormen van prostitutie. Het Nederlandse model biedt wel mogelijkheden tot een positieverbetering voor prostituees, maar deze kan onmogelijk rechtstreeks gevolg zijn van de opheffing van het bordeelverbod.

Ludwig Vandenhove, burgemeester van Sint-Truiden en parlementslid van de Sp.a, en Staf Nimmegeers hebben in oktober 2003 een wetsvoorstel ingediend ter legalisatie van de prostitutie. Zij waren van mening dat de wantoestanden die de prostitutie kenmerkten enkel efficiënt konden worden aangepakt wanneer de sector uit de schemerzone gehaald werd en er een duidelijke wettelijke regeling opgesteld werd. Prostitutiewerk diende volgens hen wettelijk mogelijk gemaakt te worden, zowel voor hen die hun beroep als het ware zelf wensten te organiseren, als voor hen die dat wensten te doen onder leiding van iemand anders. De legalisering van de prostitutie wordt naar analogie met de Nederlandse benadering gezien als het uitgelezen middel om de positie van de prostituee te verbeteren. De beste methode om uitbuiting en dwang uit de prostitutie te verdrijven is het verstrekken van een volwaardige beroepsstatus aan de prostituees. Er dienden regels opgesteld te worden met betrekking tot zowel een zelfstandige uitvoering van het beroep als een uitvoering in dienstverband. De mogelijkheid om voor één van deze twee statuten te kunnen kiezen, is immers sinds jaar en dag een vraag vanuit de sector zelf. Een officiële status moet de positie van de prostituee - en dus haar of zijn rechten - garanderen, niet alleen op sociaalrechtelijk vlak, maar ook op het vlak van de arbeidsvoorwaarden. Zo moet het de prostituee toegelaten zijn een klant te weigeren, bepaalde seksuele handelingen of onveilige seks te weigeren. Uiteraard maakt deze formalisering van de beroepstoestand

van de prostituee ook controle op de arbeidsomstandigheden mogelijk door de inspectiediensten. Daarnaast opent het rechten, maar ook plichten voor de prostituee met betrekking tot sociale zekerheid, belastingen en dergelijke. Dit geldt ook, en nog meer, voor diegenen die werkgever zijn binnen deze sector.

Een duidelijke wettelijke omkadering biedt de mogelijkheid tot een zekere positieverbetering van de prostituees, maar vormt op zich niet het ultieme middel. De eerste positieve gevolgen die kunnen voortvloeien uit een duidelijk geformuleerde wetgeving situeren zich op het vlak van de professionele positie of werkomstandigheden. Wil de maatschappelijke positie van de prostituee verbeterd worden, dienen ook andere middelen in de strijd geëngeld te worden. Een grotere sociale acceptatie is broodnodig om een waardevolle verandering tot stand te brengen in het imago van de sector en de positie van de prostituee. Prostitutie is nog steeds geen beroep als een ander, wat aantoont dat een normalisering dringend aan de orde is. Prostituees dienen als 'normaal' te beschouwd worden, en dat is de dag van vandaag nog steeds niet het geval. Door sterke vooroordelen en een gebrek aan acceptatie zijn prostituees vaak terughoudend, waardoor zij lang niet op dezelfde mogelijkheden kunnen rekenen als vele anderen binnen onze maatschappij. De maatschappelijke positie van de prostituee is verantwoordelijk voor het feit dat geen enkele vrouw zich bij het handelsregister zal gaan inschrijven als prostituee, ondanks het feit dat de wettelijke mogelijkheden voorhanden zouden zijn. De toegang tot banken, verzekeringsmaatschappijen, of tal van andere uiteenlopende instanties zijn in theorie wel mogelijk, maar nog lang niet realistisch in de praktijk te brengen.

De positie van de prostituee is onlosmakelijk verbonden met het imago van haar sector. Een verbetering van het huidige imago wordt in dienst gesteld van een grotere sociale acceptatie en dit met het oog op een betekenisvolle positieverbetering van de prostituee op maatschappelijk en sociaal vlak. Tal van factoren worden ingezet om dit doel te bereiken. In toenemende mate beschikt ook design en vormgeving de dag van vandaag over de potentie om het imago van de prostitutiesector een andere koers te doen varen.

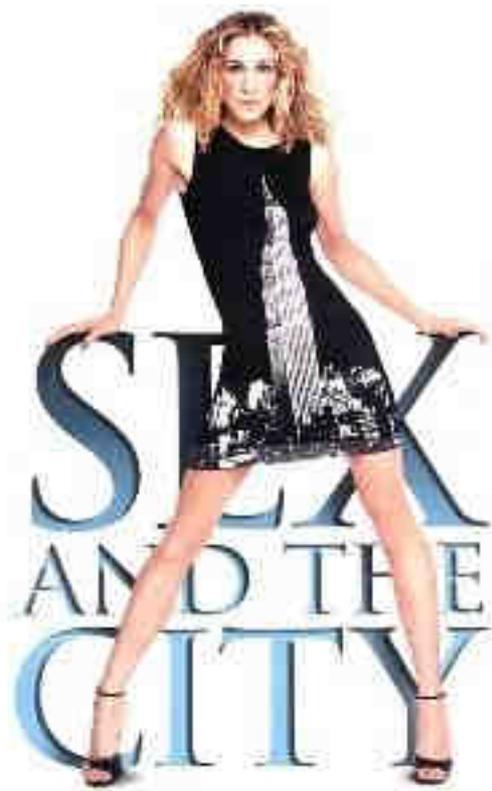
| Design en imago_5

| Sex and the city_5.1

Carrie Bradshaw knows good sex... Wat voegt de fictiereeks 'Sex and the city' toe aan het denken over seks, haar imago en haar positie in onze hedendaagse samenleving?

De fascinatie voor seks wordt in de media doorgaans vrij stereotiep ingevuld. Seks komt hoofdzakelijk aan bod wanneer er sprake is van gerelateerde overlast of wanneer aangetoond kan worden dat ze een bedreiging vormt voor de volksgezondheid. Op momenten dat seks als kijkcijferkanon geprogrammeerd wordt, wordt het op een goedkope, spottende, denigrerende of afstandelijke manier behandeld, waardoor er een zekere kloof gecreëerd wordt tussen het onderwerp 'seks' en de realiteit. Door een toenemende verkilling van het privé-domein, die in het verlengde ligt van het steeds groeiende aantal alleenstaanden dat onze maatschappij kenmerkt, wordt de publieke ruimte meer dan ooit specifiek afgesteld op de emotionele behoeften van de single. Publieke ruimten, zoals cafés, clubs of parken, worden plaatsen waar mensen naast intieme behoeften – van vriendschapsrelaties tot losse sociale contacten – ook louter seksuele behoeften gaan invullen. De stad wordt als gevolg hiervan meer en meer een plek waar mensen gericht op zoek gaan naar anderen voor liefde en lust. Ondanks het feit dat dit gegeven volledig voortvloeit uit hedendaagse menselijke behoeften en maatschappelijke structuren, blijft het gehuld in een cocon van hypocrisie en gevangen in een sfeer die doorgaans algemeen als ranzig gedefinieerd kan worden. Ons afvragen in welke mate de verschillende media hiervoor verantwoordelijk zijn, hebben we reeds gedaan en heeft dus verder weinig zin. We kunnen alleen opmerken dat de verschillende media de actueel geldende standpunten hieromtrent vrij ongewijzigd aanwezig stellen.

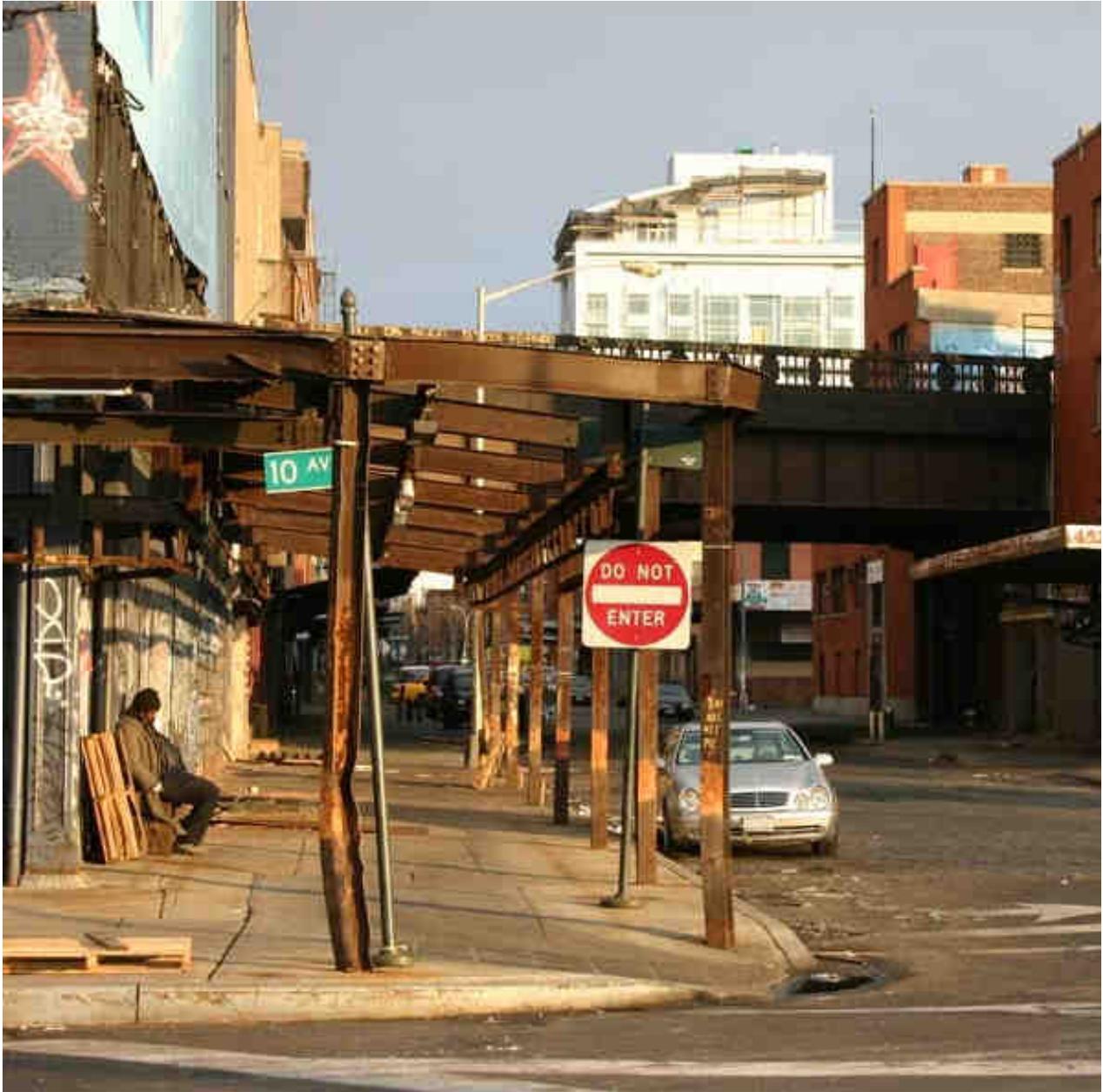
'Sex and the city' levert het bewijs dat de mogelijkheid echter bestaat om seks aan bod te laten komen zonder dat het per definitie ranzig hoeft te klinken. Deze serie kan benoemd worden als realistisch televisiedrama, waarvan de verhaallijn gedomineerd

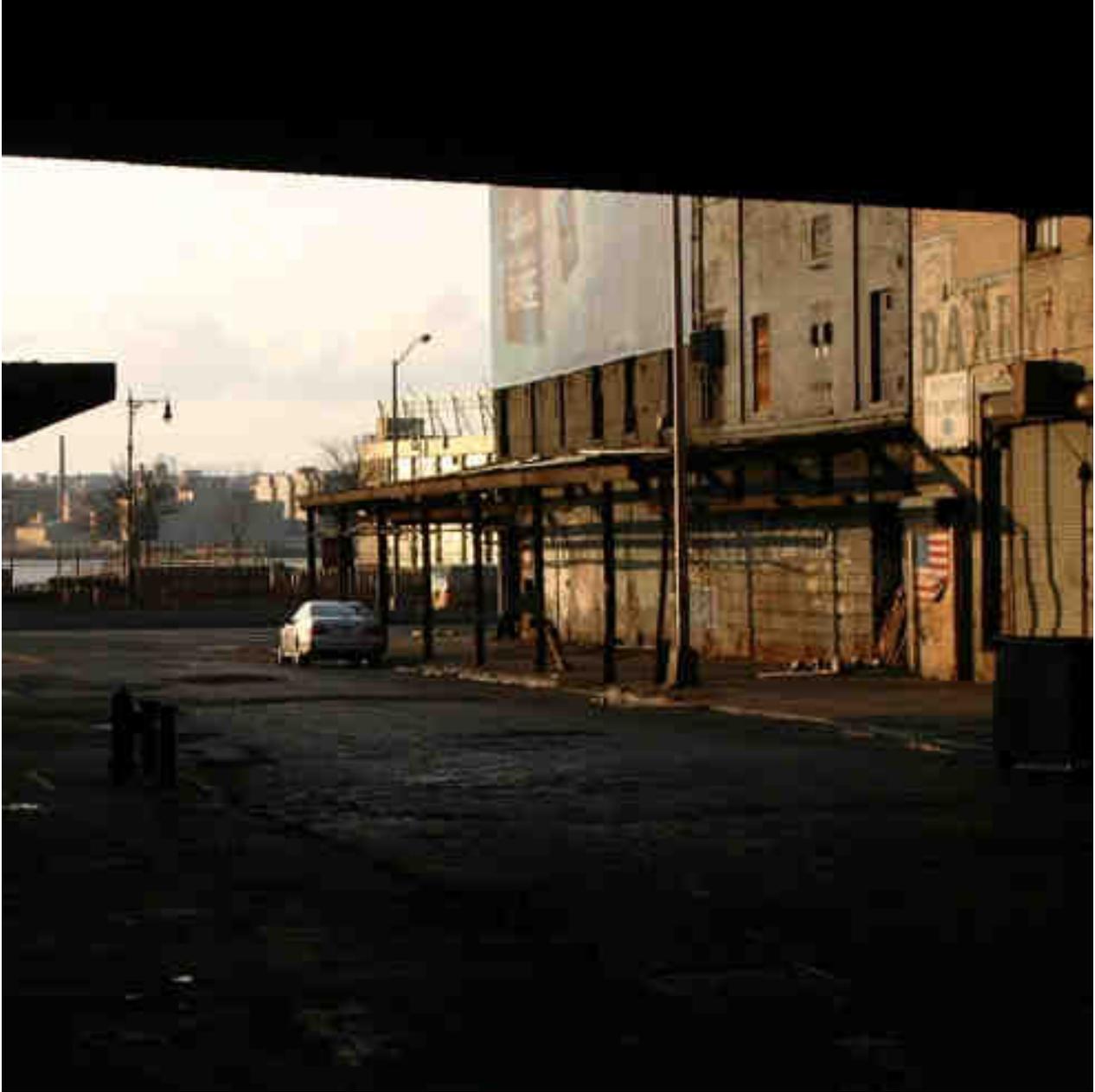

wordt door conversaties die als het ware op seks gefundeerd zijn. Er wordt openlijk en revolutionair met seksualiteit omgegaan, wat ronduit vernieuwend genoemd kan worden binnen het hedendaagse medialandschap en bovendien een zeker belang heeft in het denken over seks en haar positie in onze hedendaagse samenleving.

'Sex and the city' zag het levenslicht in 1998. De Amerikaanse televisiezender HBO bracht de serie, gebaseerd op een boek van Candace Bushnell, als eerste op het scherm. Met de invulling van de hoofdrollen door vier vrouwen vormde 'Sex and the city' een absolute primeur. Net zoals roken of dronkenschap in het openbaar is ook seks immers in dit opzicht nog steeds in zekere mate meer aanvaard bij mannen dan bij vrouwen. Wanneer mannen opscheppen over het aantal vrouwen dat hun postzegelverzameling reeds is komen bekijken, wordt er een zekere vorm van bewondering aan de dag gelegd voor de potentie van hun charmes. Wanneer vrouwen echter hetzelfde doen, maakt hen dat maatschappelijk gezien meteen hoeren. Toch slaagt men erin deze benadering in 'Sex and the city' uit te schakelen door de omkadering als belangrijk onderdeel in de gehele context te laten fungeren en deze tot in het kleinste detail vorm te geven. De keuze voor Manhattan als locatie voor de serie berust niet op toeval. De stad heeft zich immers een imago verworven van moderniteit in alle facetten van haar betekenis. Ze is trendy, hot, spannend en weet haar hippe reputatie ten volle te benutten in functie van de vorming van een publieke opinie. In New York kan seks chic zijn. Advocaten, pr-vrouwen of columnisten die gekleed gaan in merken van enige naambekendheid en gelegenheden bezoeken die enkel gereserveerd lijken voor de kapitaalkrachtigen der aarde zijn, staan ver af van de wereld waarin sletten zich in halve hoerenkasten ophouden. De tolerantie ten aanzien van verscheidene thema's kent een voorzichtige opmars, zolang ze met enige smaak volbracht worden. In 'Sex and the city' wordt deze smaak ruim uitvergroet. Design en mode worden tot kunst verheven en creëren op deze manier een achtergrond die een belangrijke invloed uitoefent op het thema dat de voorgrond kleurt. Het onderwerp 'seks' wordt door de aankleding van de dames en de inkleding van de omgeving langzamerhand uit de marginale sfeer gehaald. "You can take my Fendi-bag, my Tiffany jewels, but not my Manolo Blahniks." Manolo Blahniks, highheels, Chanelpakjes, Pradarokken en Fendi-tassen. Cosmopolitans, uitiem hippe clubs, yellow cabs,

Dolce&Gabbana en Calvin Klein vormen de context die een sterk contrast stelt met deze die ons collectief geheugen domineert op het vlak van seks in stedelijke context.

De hoge concentratie van strak ontworpen uitgaansgelegenheden is typerend voor 'Sex and the city'. De absoluut toonaangevende plaatsen volgen elkaar in recordtempo op. Met vaste regelmaat wordt het Meatpacking District in beeld gebracht, gelegen tussen de Hudsonriver en 8th Avenue. De buurt was vroeger het centrum van de vleeshandel en lange tijd synoniem voor het summum van marginaliteit. De laatste vijf jaar echter wordt deze buurt enorm opgewaardeerd. Er ontstaat een combinatie van nouveau chic en oude handel. Warehouses worden lofts, Stella McCartney en LaPerla openen er hun boetieks en trendy clubs schieten er als paddestoelen uit de grond. Bungalow Eight, Pop Burger Bar, Florent, Cassis, Eleven Madison Park,... vormen op deze manier een stijlvolle achtergrond voor een onderwerp dat nooit eerder veel stijl toegemeten gekregen heeft. In deze omgeving hebben de vier vrouwen het opgegeven de man van hun dromen na te jagen en hebben beslist seks tot zich te nemen wanneer het zich eenvoudigweg voordoet. Ze veroveren de stad en zetten de norm voor de sociale omgang en gebruik van de openbare ruimte.

Een stijlvolle omkadering, zoals in 'Sex and the city' in extreme mate naar voren geschoven wordt, zorgt voor een heel andere benadering van het onderwerp en is in staat het denken over seks een volledig andere wending te geven. Een publieke opinie is in onze dominante beeldcultuur ontegensprekelijk te beïnvloeden door de omkadering, wat heel wat kan betekenen in de vorming van een imago.

| Design en imago_5.2

Hoe kan vormgeving een invloed hebben op het imago van de prostitutie? Is haar invloed steeds uitgesproken positief of dient een ontwerper heel bewust bezig te zijn met de eisen die de samenleving aan hem stelt?

Er bestaat een wezenlijk verschil tussen de perceptie die mensen vaak hebben betreffende de prostitutiesector en de eigenlijke maatschappelijke realiteit. Wat hiervan aan de basis ligt, dient in de eerste plaats gekend te zijn om een nieuwe wind te kunnen doen waaien binnen het hedendaagse prostitutielandschap. Er worden nog steeds verkeerde signalen de wereld ingestuurd, waardoor de actuele situatie onduidelijk - of erger zelfs, verkeerdelijk - weergegeven wordt. Een deel van deze verkeerde signalen neemt de omkaderende architectuur voor haar rekening. Deze heeft zich niet aangepast aan de inhoudelijke evoluties in het prostitutielandschap en draagt ondanks het aanwezige potentieel hierdoor op geen enkele manier bij tot een broodnodige aanpassing van het imago.

Onze dominante beeldcultuur verleent eenvoudigweg door haar bestaan automatisch een enorme kracht aan diverse nieuwe beeldvormen. Het aantal beeldvormen blijft toenemen en beperkt zich niet langer tot reclamebladen, affiches, virtuele boodschappen of billboards. Haast alles wat onze ogen registreren, raakt onderhevig aan de verbeelding van onze hedendaagse maatschappij. Een beeldvorm die in steeds toenemende mate aan kracht begint te winnen en haar rol van zelfstandig beeld steeds sterker weet te vervullen, is architectuur, gekoppeld aan interieur en design. Architectuur vervult meer en meer de functie van uithangbord en is op deze manier vaak het eerste wat mensen zien, waardoor het over een niet te onderschatten non-verbale communicatiekracht beschikt. Het zorgt voor een eerste indruk, die vaak van kapitaal belang kan zijn.

Bedrijven kennen al langer het belang en de invloed van architectuur op het bedrijfsleven onder de noemer 'corporate identity'. Architectuur wordt aangewend als een veruitwendiging van een bedrijfsfilosofie en bepaalt op deze manier voor een aanzienlijk deel het imago van een bedrijf. 'Corporate identity' is niet uitsluitend een kwestie van architectuur, design of interieur, maar deze vormen ongetwijfeld wel een van haar belangrijkste pijlers, om de eenvoudige reden dat zij de meest zichtbare uitdrukking vormen van 'corporate identity' en op die manier in al hun hoedanigheden de kracht bezitten om op een duidelijke manier de boodschap, die men voor ogen heeft, te communiceren naar de buitenwereld toe. Design kan een versterking vormen van de uitstraling die een bedrijf wil bekomen, waardoor we kunnen stellen dat het in

belangrijke mate mee verantwoordelijk is voor een imago dat men wil creëren. Met de ontwikkeling van de massamedia werden kleur, beweging en vorm effectieve middelen voor een sterke 'corporate identity' en dus ook voor een sterk imago, maar er dient opgemerkt te worden dat zij hun verantwoordelijkheid hiertoe delen in de relatie die zij hebben tot het bedrijf zelf. Een verpakking op zich kan niet succesvol zijn zonder dat zij onderbouwd werd met organisatie, visie, boodschap, principes, waarden en personaliteit.

Investeringsrendement in het algemeen en dus ook het investeringsrendement van design komt op deze manier begrijpelijkerwijze steeds hoger te staan op de agenda van het bedrijfsleven en de overheid. Designers worden hier dan ook in toenemende mate mee geconfronteerd.

Toch is de term 'corporate identity' niet uitsluitend gereserveerd voor commerciële instanties, maar voor om het even welke gemeenschap, die gebaseerd is op gelijke doelen, waarden en visies. Zo maakt ook de prostitutiesector in toenemende mate werk van een 'corporate identity'. De erotische sector wil haar louche kantjes kwijt en een middel om dit doel te bereiken is ongetwijfeld het architecturale kader. De sector wil aan de hand hiervan trachten om meer klasse uit te stralen. Hoewel dit doorgaans bij gebrek aan een uitgebreide achterliggende filosofie geen volwaardig voorbeeld van 'corporate identity' kan betekenen, heeft men wel begrepen dat de omkadering, die door design gecreëerd wordt, voor een groot stuk aangewend kan worden om de publieke opinie te beïnvloeden.

In Antwerpen tracht men echter wel een achterliggende filosofie te koppelen aan een vormgeving en wordt er dus ook in de prostitutie gebouwd aan een heuse 'corporate identity'. Architectuur wordt ingezet om een duidelijk aanwezige filosofie materieel aanwezig te stellen. Wanneer de relatie tussen architectuur en filosofie niet evenwichtig uitgebalanceerd is, wordt immers naar de buitenwereld toe duidelijk een onvolledig of zelfs verkeerd signaal uitgezonden. Inhoudelijk heeft deze sector de laatste jaren immers ingrijpende veranderingen ondergaan, maar daar is nog steeds te weinig zichtbaar van op het vlak van haar hedendaagse architecturale omkadering. Deze blijft nog te vaak het negatieve imago uitstralen, dat het doorheen de jaren heeft opgebouwd en dat gekenmerkt wordt door een heel duidelijk gebrek aan respect

| Prostitutie en respect_6

Prostitutie en respect zijn twee zaken die onverenigbaar lijken. Wordt dit in stand gehouden door de steeds groeiende sociale verschillen of kan een toenemende diversiteit binnen de maatschappij een aanleiding vormen om een andere koers te varen?

Prostitutiewerk is om tal van uitzonderlijke redenen geen beroep als een ander, maar dat mag op zich geen excuus zijn om degenen die het vak uitoefenen met minder respect te behandelen dan alle anderen die actief zijn op de arbeidsmarkt. Net zoals men minachtend staat tegenover uitkeringtrekkers, vreemdelingen, gehandicapten of wibra-klienten, zo hebben ook prostituees nog steeds te lijden onder de blik der minderwaardigheid, waardoor zij automatisch minder kunnen rekenen op enige vorm van respect van de maatschappij.

Het feit dat prostituees in de positie waarin zij steeds verkeerden nooit respect gekregen hebben van anderen slaat niet meteen in als een bom. Respect is steeds sterk verwant geweest aan ongelijkheid. Het eigenbeeld werd geprojecteerd op de ander en alleen degenen die na grondige analyse als gelijke (of meerdere) beschouwd werden, werden met respect behandeld.

Het onrechtvaardige hier terzake was niet zozeer de relatie met de ongelijkheid, maar wel de manier waarop hier uiting aan gegeven werd. Ook de dag van vandaag is respect misschien meer dan ooit op ongelijkheid gebaseerd. Verschillen tussen mensen, op welk gebied dan ook, zijn een steeds groeiend verschijnsel in de diversifiëring die onze maatschappij kenmerkt. Zij mogen in geen geval afgestraft worden, maar dienen in functie van de leefbaarheid net gerespecteerd te worden. Respect betekent een erkenning van de andere als mens, en door uiting te geven aan respect, op welke manier dan ook, respecteer je (de verschillen van) de andere zonder hem of haar als minderwaardig aan jezelf te beschouwen.

Zelfontplooiing wordt sinds jaar en dag gezien als een belangrijke factor voor sociale waardering en ligt misschien ook wel aan de basis van de respectloze benadering van prostituees. Verspilling van potentieel talent is altijd een halve doodzonde geweest.

Voor de laatste dertig jaar van de twintigste eeuw hebben carrières die gebaseerd waren op talent getriomfeerd. Het vak van prostituee werd algemeen beoordeeld als een vak waar geen talent voor nodig was, vermits een prostituee lichamelijke en geen verstandelijke arbeid verrichte. Zij kon in die zin dus nooit carrière maken en werd bovendien zelfs veroordeeld voor het niet ontwikkelen van eventueel talent. In sommige gevallen werden deze bezigheden niet enkel gezien als een niet ontwikkelen van talent, maar tevens als een duidelijke aanwezigheid van incompetentie, die bovendien gestraft diende te worden.

Een andere belangrijke factor belangrijk voor het vergaren van respect was de zorg voor zichzelf. Zelfstandigheid verdiende meer respect dan afhankelijkheid en aangezien prostitutie in het verleden hoofdzakelijk een verhaal was van dwang en uitbuiting ging een prostituee zelden als volledig zelfstandige door het leven, wat haar negatief aangerekend werd. Bovendien werd er ook met afschuw gereageerd op het feit dat zij zich verlaagde tot het wegschenken van haar lichaam. Iedereen die zichzelf respecteerd zou zoiets nooit doen. Wat men in de vorming van deze mening echter over het hoofd zag, was dat de dwang tot prostitutie alle zelfbeschikkingsrecht automatisch uitschakelde, wat sowieso uiterst nefaste gevolgen had voor het zelfvertrouwen en het zelfrespect van de prostituee. Maar wanneer de maatschappelijke verandering zich opdringt, waarbij dwang en uitbuiting stilaan plaats beginnen maken voor een vrije keuze voor prostitutiewerk, valt op te merken dat de maatschappelijke mening hierover niet simultaan verandert. Dit zogenaamde gebrek aan zelfrespect is dus onder moderne omstandigheden veeleer een perceptie geweest in plaats van een realiteit. Het aanbieden van seksuele diensten bleef in de publieke opinie automatisch gelijk aan een ontbrekend zelfrespect, terwijl de hedendaagse prostituees nochtans - misschien zelfs meer dan anderen - wel degelijk enige waarde hechten aan hun lichaam. Zij beslissen als enige immers wat kan en wat niet, wat automatisch uitsluit dat zelfrespect in de prostitutiewereld hoe dan ook zou ontbreken.

Keuzevrijheid mag theoretisch gezien in onze maatschappij een vanzelfsprekendheid geworden zijn, in de praktijk kent deze duidelijk haar grenzen en vormt zij bijgevolg een ware contradictio in terminis. Op het vlak van prostitutie is keuzevrijheid overduidelijk

niet mogelijk zonder aan maatschappelijke veroordeling bloot te komen staan. De verschillen tussen mensen, of deze nu van toepassing zijn op seksuele of politieke voorkeur, op huidskleur, godsdienst of in dit geval op een 'ja' of 'nee' tegenover prostitutie hebben in onze steeds verder diversifiërende maatschappij nog altijd een te uitgesproken oordeel tot gevolg. Respect betuigen voor iemand wil niet per definitie zeggen dat men dezelfde mening moet delen, maar wel dat men een andere mening dan de zijne kan begrijpen zonder ze te veroordelen.

Café d'Anvers, dat gelegen is in het Antwerpse Schipperskwartier, ontstond in 1989. De club was vernieuwend en wilde bewust anders zijn dan de voorbeelden die door de maatschappij voorgekauwd en door de massa gevolgd werden. Ze creëerde een verschil zonder daarbij de bestaande situatie als minderwaardig te beschouwen. Hun slogan formuleerde heel tekenend de conceptuele basisgedachte en zou in principe als voorbeeld gesteld kunnen worden voor de maatschappelijke relatie tot de hele prostitutiesector. *'You may be black, you may be white. You may be Jew or Gentile. It don't make a difference in our house and this is fresh...'* Een toepassing op het Schipperskwartier heeft deze echter nog niet volledig verworven.

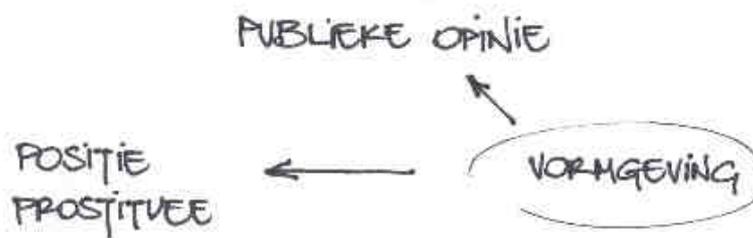

| Een architectuur voor prostitutie_Villa Tinto_7

Wat voor type bedrijf geeft prostitutie bestaansrecht in onze moderne samenleving en in welke vormgeving vertaalt zich dit? Hoe groot is de impact van de omkadering op zaken als veiligheid, gezondheid en imago?

De professionele bezigheid die prostitutie vormt, dient - net zoals eender welk andere - gehuisvest te worden in een op de activiteiten afgestemde infrastructuur. Het is nodig dat er werk gemaakt wordt van een specifieke architectuur, die de kracht bezit om in samenwerking met tal van uiteenlopende factoren de publieke opinie en het imago te beïnvloeden en hierdoor een positieverbetering van de prostituee kan betekenen op vlak van werkomstandigheden, veiligheid, gezondheid en maatschappelijk sociaal vlak.

Zoals boven reeds aan bod kwam, is de enige vorm van prostitutie die de dag van vandaag maatschappelijk aanvaardbaar is deze waarbij de prostituee zelf kan kiezen wanneer ze werkt, welke klanten ze weigert, welke handelingen ze weigert en tegen welke prijs ze werkt. De factoren die deze autonomie bedreigen, situeren zich niet zozeer in de relatie tussen prostituee en klant, maar wel in de relatie tussen de prostituee en de organisatoren van de prostitutie. De organisatie is in zeer sterke mate verantwoordelijk voor de positie van de prostituee. De geschiedenis leert ons immers dat het maatschappelijke standpunt, als concretisering van een theoretische wetgeving, steeds bepalend is geweest voor zowel de verschijning van de prostitutie als de positie van de prostituee. Beide stonden op hetzelfde niveau, maar een onderling verband tussen deze twee factoren is nooit gelegd. De organisatie en de omkadering gebeurden steeds onbewust en vanuit een bepaalde onverschilligheid. Ze waren onder alle omstandigheden een rechtstreeks gevolg van wetgevingen die vrij strikt toegepast werden. Ten tijde van tolerantie werden ze gekenmerkt door een uitgebreid arsenaal aan symboliek. Er bestond een duidelijke, specifieke architectuur die niet ontstaan was uit enige vorm van zelfbewustzijn, maar louter een gevolg was van helder geformuleerde reguleringen, die voor weinig vrije interpretatie vatbaar waren. Een iets minder duidelijke architectuur manifesteerde zich ten tijde van harde repressie. De prostitutiesector zag zich genoodzaakt haar toevlucht te nemen in de anonimiteit en

ging zich huisvesten in de marginale buurten van de stad. Ze werd gedwongen tot een leven in onzichtbaarheid en tegelijkertijd tot een architectuur die niet langer specifiek was, maar wel de enige was die haar voortbestaan min of meer kon garanderen.

De positie van de prostituee is tegenwoordig in toenemende mate afhankelijk geworden van een vierde factor, met name de publieke opinie. In het verleden viel deze publieke opinie grotendeels samen met het wettelijke standpunt ten aanzien van de prostitutie. De mens leidde immers een bestaan dat in sterke mate gebaseerd was op dogma's en de gewoonte om stevast te volgen wat hem voorgekauwd werd, was niet enkel van kracht op het gebied van zijn godsdienstige bestaan, maar was ook manifest aanwezig binnen het dagelijkse leven. De dag van vandaag vormt de publieke opinie echter een autonome factor binnen het denken over prostitutie. In zekere zin heeft zij de positie van het wettelijke standpunt ingenomen en draagt zij de grootste verantwoordelijkheid voor de positie van de prostituee en de architecturale omkadering van de prostitutie-sector. De mens heeft zich ten opzichte van vroeger weten te bevrijden van de beperkingen die hem door de godsdienst opgelegd werden. Het kritisch bewustzijn van de mens heeft zich hierdoor sterk weten te ontwikkelen, maar dat betekende niet per definitie dat hij over de ganse lijn ongevoelig werd voor externe invloeden. Waar vroeger de godsdienst een primaire rol speelde in het alledaagse leven en het gedrag van de mens, is nu de multimediamaatenschap van grote invloed.

In het verleden ontbraken de mogelijkheden om de verschillende factoren - met name het wettelijk standpunt annex publieke opinie, de maatschappelijke positie van de prostituee en de architecturale omkadering - beter op elkaar af te stemmen en op deze manier een mogelijke verbetering inzake de positie van de prostituee enige slaagkans te bieden. Onze hedendaagse beeldenmaatschappij kan door de kracht die zij verleent aan het beeld echter een wereld van verschil betekenen. De invloedssferen kunnen volledig omgekeerd worden. Architectuur en interieurarchitectuur worden op deze manier actieve factoren binnen onze samenleving in plaats van passieve. Ze kunnen zelf een niet onbelangrijke invloed uitoefenen in plaats van haar te ondergaan. De sociale functie van de vormgeving wint zo aan terrein ten nadele van de esthetische rol, die ze in het verleden hoofdzakelijk invulde.

| Het prostitutiebedrijf_een theoretische benadering_7.1

Het uitbaten van prostitutie kan niet geschieden in een bedrijf als een ander. De morele gevoeligheden zijn hiervoor immers in veel te grote mate aanwezig in vergelijking met om het even welke andere branche. Er zijn echter ook gelijkenissen. Net zoals elk ander bedrijf moet ook een prostitutiebedrijf een bedrijfsplan ontwikkelen, investeringen doen en leningen aangaan en terugbetalen, maar het verschil met de bedrijven binnen de formele economie situeert zich in haar opstelling naar de buitenwereld toe. Bij een wat men noemt 'doorsnee bedrijf' is het de bedoeling om winst te maken voor de aandeelhouders. Wil een prostitutiebedrijf echter legitiem zijn en aanvaard worden door de samenleving, dan kunnen een gestadige winstgroei of tout court een flinke winst net niet als doelstellingen geformuleerd worden. Bovendien dient het met het oog op sociale acceptatie in haar organisatie af te rekenen met het beeld van de huisjesmelkers en de woekerprijzen, dat de sector jarenlang gedomineerd heeft. De kritiek, voortvloeiend uit de publieke opinie inzake prostitutie, kan enkel de kop ingedrukt worden door duidelijk te maken dat er geïnvesteerd wordt in de faciliteiten van het bedrijf.

Het type bedrijf dat de prostitutie kan ondersteunen in haar enige maatschappelijk aanvaardbare vorm, waarbij dwang en uitbuiting uitgesloten worden, is het facilitaire bedrijf. Een prostitutiebedrijf dient zich te gedragen als een facilitair bedrijf door kwaliteitsvolle faciliteiten aan te bieden aan prostituees, die daarvoor een vast en redelijk bedrag betalen.

Een facilitair bedrijf kent drie groepen deelnemers: de werkgever, de klanten en de overheid. Het is aangewezen om de prostituee zelf, en niet haar bezoekers, als klant te zien van het prostitutiebedrijf. Elk bedrijf streeft naar een zo groot mogelijk aantal tevreden klanten en een prostitutiebedrijf vormt hierin geen uitzondering. In die context zijn tevreden klanten prostituees die in een goede omgeving goede zaken kunnen doen. Ze fungeren op zelfstandige basis, en niet onder een werknemersverbintenis, omdat dit de enige manier is om hen vrij de keuze te laten maken hoe lang ze werken, welke klanten ze weigeren en tegen welke prijs ze werken. Het spreekt voor zich dat een dergelijke vrijheid niet te beurt zou vallen aan prostituees die in loondienst werken. De positie van het prostitutiebedrijf tegenover de overheid, die gezien kan worden als de

partij die prostituanten, omwonenden en belangenverenigingen onder een noemer verzamelt, is in België tamelijk ingewikkeld. Het bedrijf moet verantwoording afleggen aan de overheid. Het moet kunnen aantonen dat haar praktijken niet ingaan tegen de belangen van de overheid, die geconcretiseerd worden in wetten en reglementen. Wat deze situatie zo ingewikkeld maakt is dat de Belgische wetgeving betreffende prostitutie onduidelijk als niet onbestaande genoemd kan worden. In België is prostitutie wettelijk gezien niet strafbaar, maar wel het uitbaten ervan, wat betekent dat prostitutiebedrijven eenvoudigweg door hun bestaan al in strijd zijn met de grondwet en bijgevolg ook verantwoording dienen af te leggen over zaken die officieel bij wet verboden zijn. Wanneer men via een wetwijziging het verbod op uitbaten afschaft, maakt men de prostitutiebranche tot formele economie wat de positie van de prostituee enkel ten goede zou komen. Het uitbaten van prostitutie wordt momenteel echter gedoogd indien de prostitutiesector zich aan specifieke wetten en reglementen onderwerpt. In eerste instantie hebben deze regels en voorschriften tot doel de algemene ordehandhaving en criminaliteitspreventie volgens de maatschappelijke normen te behartigen, maar tevens hebben zij ook aandacht voor het algemene welzijn en voor de sociale integratie en inclusie van de prostituee. Daarnaast werden reglementen geformuleerd die heel specifiek van toepassing waren op de omkadering van de activiteiten, die in onderstaand schrijven verder aan bod komen.

| Het prostitutiebedrijf_ een praktische benadering_7.2

In Antwerpen werden de lokale overheden door de toenemende problemen, die zich in haar prostitutiebuurten bleven voordoen, gedwongen een specifieke regelgeving te formuleren. De bestaande situatie diende met hoogdringendheid verbeterd te worden om op deze manier als voorbeeld te fungeren voor de nieuwe initiatieven binnen de prostitutiewereld. Deze regelgeving was niet uitsluitend gericht op de bestrijding van de gerelateerde criminaliteit, maar had ook haar aandeel in een positieverbetering van de prostituee, doordat ze eveneens geformuleerd werd met betrekking tot de architecturale omkadering van de activiteiten. Het 'reglement geschiktheitsverklaring' had tot doel de prostituees te laten werken in menswaardige omstandigheden. Elke

eigenaar van een prostitutiepand moet over een geschiktheidsbewijs beschikken voor hij de deuren mag openen.

De geschiktheidsverklaring stelt de eigenaar verantwoordelijk voor wat er zich in de panden afspeelt. Hij is verplicht rechtstreeks aan de prostituee te verhuren en wordt verantwoordelijk gesteld voor een eventuele aanwezigheid van illegalen of kinderen in de panden. De stad kan hier onbepaald controle op uitoefenen en bij overtreding van de voorwaarden onmiddellijk de geschiktheidsverklaring intrekken en het pand sluiten.

Het reglement geschiktheidsverklaring formuleert richtlijnen met betrekking tot de inrichting van de panden. Zo verplichtte het document bij invoering de eigenaars van prostitutiepanden in eerste instantie hun pand te renoveren en stelde het hen verantwoordelijk voor onderhoud. Volgens het reglement dient een prostitutiepand te voldoen aan de minimum veiligheids- en hygiënenormen en mag het niet in strijd zijn met de geldende brand- en veiligheidsvoorschriften. Verder werden er objectieve normen in opgenomen voor de inrichting van de kamers, die aan dezelfde veiligheids- en kwaliteitsnormen dienen te voldoen als kamers en studentenkamers, zoals vastgesteld werd in het decreet van 4 februari 1997. Een kamer dient over een minimum vloeroppervlakte te beschikken van twaalf vierkante meter en een minimum hoogte van twee meter vijftig. Volgens het reglement moeten ze ook alle voorzien zijn van warm en koud stromend water.

Het aantal werkplekken moet gelijk zijn aan het aantal vitrines, die maximum twee meter achter de rooilijn gelegen mogen zijn en een minimum raambreedte van een meter twintig moeten kunnen voorzien. De minimum oppervlakte voor een vitrine werd vastgesteld op twee vierkante meter, waardoor ze ruimte kan bieden aan minstens een stoel. In elke vitrine mag maximaal een prostituee tegelijkertijd werken.

De verplichte omkleedruimte dient een afsluitbare hang- of legkast te bevatten. Verder behoren de aanwezigheid van een gemeenschappelijke rust- en kookruimte, een gemeenschappelijke badkamer en toiletruimte tot de minimumvereisten. In de gemeenschappelijke verblijfs- of rustruimte dient de vloeroppervlakte anderhalve vierkante meter te bedragen per persoon, werkende in het gebouw, met een minimum oppervlakte van twaalf vierkante meter. De samenvoeging van de kookruimte, rustruimte, kleedruimte en werkruimte mag volgens de geschiktheidsverklaring

geschieden op voorwaarde dat de vloeroppervlakte meer dan achtentwintig vierkante meter bedraagt.

Tot slot wordt ook voorgeschreven dat alle individuele en gemeenschappelijke ruimten op natuurlijke wijze verlicht en verlucht moeten kunnen worden.

Geen enkel van de raamprostitutiepanden in het Schipperskwartier voldeed aan de eisen die opgesteld waren volgens het 'reglement geschiktheidsverklaring' en dienden bijgevolg dus allen structureel verbouwd te worden. Tegen 27 mei 2004 moesten alle panden in orde zijn. De panden die op deze datum niet voldeden aan de voorschriften werden gesloten. Over een tijdspanne van bijna twee jaar werd de hele prostitutiezone van Antwerpen gerenoveerd. Dit leverde niet alleen een uitwassing van de criminele nevenverschijnselen op, maar tevens een aanzienlijke verbetering van het straatbeeld en - misschien wel het belangrijkste - een grote vooruitgang op gebied van werk-omstandigheden en veiligheid van de prostituees.

Het Antwerpse beleid en de bouw van een 'House of Pleasure' kunnen een duidelijk bewijs vormen van de voortrekkersrol die de stad wil spelen op gebied van het verwerven van een statuut voor prostituees. De focus van de stad op gezondheid en veiligheid stelt een opmerkelijk contrast met het beeld dat seks per definitie vies, gevaarlijk of onveilig is. Prostitutie wordt beschouwd als een gezondheidskwestie en niet als een misdaad.

De hygiënische maatregelen werden niet alleen doorgevoerd in het reglement geschiktheidsverklaring, maar kenden ook hun toepassing in een waar gezondheidsbeleid dat de stad in het leven riep. Prostituees zijn door de aard van hun activiteiten vaker blootgesteld aan allerlei aandoeningen en risico's, maar hebben onvoldoende toegang tot medische hulpverlening. Door een gebrek aan acceptatie en door sterke vooroordelen blijven prostituees vaak terughoudend ten opzichte van artsen. Ze houden vast aan hun anonimiteit en spreken niet over hun beroep. Een gezondheidsproject toegespitst op prostitutiewerk was dan ook noodzakelijk en zinvol. In 2002 ontstond de vzw GAHPRO, het Gezondheidshuis Antwerpse Prostitutie. De architectuur die deze gezondheidsfunctie huisvest, bevindt zich in het midden van de prostitutiebuurt, op de hoek van de Verversrui en de Vingerlingstraat. Het betreft een nieuwbouw

die zich manifest in het straatbeeld vestigt en is in gebruik sinds 23 maart 2005. De prostituees kunnen er terecht voor medische controle, een afspraak met de psychosociale hulpverlening of om een gemiste afspraak met de mobiele equipe in te halen. De prostituees worden namelijk hoofdzakelijk benaderd via hun beroep. De hulpverlening komt naar de doelgroep toe, ze vindt plaats op of in de buurt van hun werkplek, wat het gemakkelijker maakt om te praten over eventuele problemen. Wanneer ze echter een dergelijke afspraak missen, kunnen ze nog steeds terecht in het gezondheidshuis, gelegen in het centrum van de prostitutiebuurt.

GAHPRO werkt anoniem en vertrouwelijk. Alle contacten worden via een codesysteem geregistreerd, wat een degelijke opvolging mogelijk maakt. Men kan er gratis terecht en de nadruk wordt gelegd op preventief handelen. Hierdoor zijn de prostituees beter ingelicht en kunnen ze zich beter beschermen.

Naast een gezondheidsbeleid heeft de stad Antwerpen het initiatief 'exit prostitutie' opgezet. Wegens toenemende emotionele en fysieke klachten is er immers bij sommigen binnen de prostitutiesector een zekere groeiende behoefte om te stoppen met het beroep. Vermits factoren als financiële problemen, geen perspectieven op ander werk, weinig sociale contacten buiten de prostitutiewereld of geen andere werkervaring het uitstappen niet altijd even evident maken, zijn te weinig prostituees in staat de stap te zetten. Wanneer deze mogelijkheid gecreëerd wordt, zou dit een belangrijk deel uitmaken van de verbetering van de positie van de prostituee.

Naast de focus die op hygiëne gericht wordt, staat in de hedendaagse prostitutiesector ook de veiligheid centraal. In het hoofdstuk 'inrichting raamprostitutiepand' van het reglement geschiktheidsverklaring worden duidelijke voorschriften geformuleerd met het oog op de veiligheid van de prostituees. Zo worden eigenaars verplicht in elke kamer een alarmsysteem te voorzien, dat de prostituee in de mogelijkheid moet stellen om in noodgevallen met een simpele druk op de knop alarm te slaan. De toegangsdeur van een werkruimte mag uit veiligheid alleen afsluitbaar zijn indien in het raamprostitutiepand een op die deur passende sleutel aanwezig is, die voor de overige aanwezige prostituees goed bereikbaar is.

| Het prostitutiebedrijf_toegepast_7.3

De grote verrassing op de openbedrijvendag van 3 oktober 2004 was Villa Tinto, een nieuw megabordeel in de Antwerpse straten van plezier. De deelname van dit ongewone bedrijf aan de openbedrijvendag gebeurde op expliciete vraag van het stadsbestuur. In het kader van 'werf van de eeuw' werden verschillende projecten onder de aandacht gebracht en aangezien de stad Antwerpen een voortrekkersrol wil(de) spelen in het verwerven van een sociaal statuut voor prostituees kon dit nieuwe initiatief vanzelfsprekend niet ontbreken. Het project illustreert perfect het open prostitutiebeleid dat de stad voert. Het negatieve imago van de prostitutiesector is zoals aangetoond voor een groot deel te wijten aan een foutieve of onvolledige informatie naar de buitenwereld toe en de deelname aan de openbedrijvendag stelde de sector dan ook in de mogelijkheid om de structurele interne evoluties aan de wereld tentoon te spreiden. Haar deelname was een succes. Niet minder dan twintigduizend bezoekers deden het nieuwe prostitutiecomplex aan.

De eigenlijke intrede van Villa Tinto in het Antwerpse prostitutielandschap, begin 2005, kan in geen enkele zin onopvallend genoemd worden. Een gewaagd design en knalrode interieurs zorgden voor een ongeziene verschijning in de straten van het Schipperskwartier. 'House of pleasure' hangt boven de grote toegang, wat mijlenver afstaat van het 'hoerenkot' of 'bordeel' dat doorgaans in de mond genomen wordt. Bij het betreden ontplooit zich een gigantisch complex. Eenenvijftig kamers en een reeks appartementen en lofts gaan schuil achter een indrukwekkende gevel, die een absoluut contrasterend beeld schetst aan het stereotiepe beeld dat men doorgaans van de prostitutie heeft. Het trendy stadswonen wordt - in zekere zin opnieuw, maar dan vanuit een positieve visie - gecombineerd met prostitutie, want naast prostitutiekamers bevat dit moderne complex enkele appartementen en lofts. De motieven voor prostitutiewerk evolueerden onmiskenbaar van dwang en mensenhandel naar vrije keuze en deze ontwikkeling wordt door de ontwerpers dan ook duidelijk aanwezig gesteld in onze hedendaagse samenleving. Villa Tinto verenigt alle noodzakelijkheden om prostitutiewerk binnen een moderne context op een (aan)gepaste manier te laten geschieden.

Villa Tinto was in een vorig leven een appelsienloods en eigendom van de broers Gerard en Koning. De oppervlakte van vierduizend vierkante meter oefende in combinatie met een heel schappelijke prijs en een mooie ligging een sterke aantrekkingskracht uit op tal van investeerders. De oorspronkelijke plannen voorzagen een huisvesting van lofts, appartementen, burelen en kantoren, wat op het eerste gezicht een ideale herbestemming leek voor het voormalige handelspand, maar weinig of geen rekening hield met het gegeven dat het gebouw zich in het midden van de gedoogzone voor raamprostitutie bevond. De nieuwe eigenaar, Q-Invest FDK, verwierf zich echter snel enig inzicht in de problematiek van de prostitutie en werd zich bijgevolg bewust van de grote nood die er heerste aan degelijke raamprostitutiepanden. Tal van prostitutiepanden waren immers gesloten waardoor een degelijk alternatief met hoogdringendheid gevonden diende te worden. Het gebouw werd op de openbare verkoop gekocht met de duidelijke intentie er een raamprostitutiepand van te maken.

Tal van ontwerpers hebben samengewerkt aan dit project. Architect Pascal Monbaliu zorgde voor de interne organisatie en voor de opstelling van de bouwaanvraag. De integratie in het binnengebied, evenals een eerste ontwerp voor de gevels werd verzorgd door het architectenbureau A2D uit Tervuren. Het schiep een binnenstraatje dat de aloude carrousel zou herstellen door de V-structuur, die ontstaan was door de centralisering, aan te passen tot een driehoek. De bekendste beeldtaal, die gevormd wordt door de interieurinrichting, staat echter op naam van Quinze & Milan, een ontwerpersduo dat niet enkel in België, maar ook ver daarbuiten reeds grote bekendheid geniet. Met zeer beperkte voorafgaande scholing stormde het letterlijk de designwereld binnen en groeide in geen tijd uit tot een bureau van formaat. In 2001 kregen Quinze & Milan als eersten in de geschiedenis van de Henry Van de Veldeprijs de onderscheiding in twee van de vijf categorieën, met name in die voor 'beste product' en voor 'jong talent'. De Henry Van de Veldeprijs wordt sinds 1995 door Design Vlaanderen uitgereikt en wil bedrijven en ontwerpers promoten en stimuleren tot creativiteit. De onderscheiding is een bewijs van de hoge kwaliteit van het product en de POUF01, waarmee Quinze & Milan in 2001 twee prijzen wegkaapte, is ondertussen over de ganse wereld terug te vinden. Toch ziet Quinze & Milan zich niet zozeer als ontwerpers van op zich staande producten. Ze bestempelen en verkopen zichzelf als

'creators of atmosphere'. Ze zijn superieur op het gebied van imagebuilding en kennen de kracht van het esthetische beeld als geen ander. Bovenstaand schrijven toonde reeds aan dat in de bedrijfswereld business succes gebaseerd is op een sterke identiteit en een goed imago en dat beide tot stand gebracht kunnen worden door een weloverdachte vormgeving. De zogenaamde 'corporate identity' koppelt een bedrijfsfilosofie aan een architecturale omkadering en specifieke vormgeving. Architectuur en design vormen immers in combinatie met merkbekendheid en merkpromotie de meest expressieve en visuele middelen binnen het concept van de corporate identity. Zij vormen in het geval van Villa Tinto een gevisualiseerd standpunt tegenover prostitutie en kunnen de kracht van het esthetische beeld gebruiken om een maatschappelijk signaal uit te zenden. De beeldkwaliteit die in Villa Tinto aangeboden wordt naar de omkadering voor een eeuwenoud fenomeen is bijzonder vernieuwend en van een aanzienlijk hoger niveau dan in het verleden vaak het geval was. Het tijdperk waarin prostitutie automatisch geschiedde in en gelinkt werd aan armzalige kleinschalige vertrekken, in geheimzinnigheid gehuld, lijkt volledig voltooid. Het beeld dat door de verschillende ontwerpers aangereikt wordt, beschikt - los van de inhoud - immers reeds over een behoorlijk potentieel om bij de man in de straat enige interesse en bewondering op te wekken. Op deze manier kan er - alvast gedeeltelijk - afgerekend worden met de vooroordelen die nog steeds regeren wanneer prostitutie op de discussieagenda staat. Hierdoor wordt een eerste aanzet gecreëerd tot aanpassing van de publieke opinie en verbetering van het imago.

Een basiselement binnen de corporate identity is het logo, dat in verhouding tot de verschijningsgraad in waarde toeneemt. De mascotte van Villa Tinto beschikt over een waanzinnig mediakarakter en opvallend showbizzgehalte. De wulpse vrouwenfiguur is prominent aanwezig in alle lagen van het ontwerp. Ze kenmerkt de business van bij de betreding door de immense toegang te bekleden. Ze verschijnt niet uitsluitend op de gevel zelf, maar is ook zichtbaar op de verschillende billboards langs de muren van het complex. De gordijnen van de suites dragen elk een unieke silhouet van een dame in uitdagende pose. Als de klant eenmaal binnen is, gaan de gordijnen toe en verschijnen de contouren van de Villa Tinto-mascotte. Drie criteria die de kwaliteit van een logo bepalen, zijn de eenvoudige presentatie, de duidelijke positieve waarneming en de duidelijke representatie van de aard van de activiteiten, welke onontkenbaar verwerkt

zijn in het logo van Villa Tinto. De verspreiding van dit beeld reikt verder dan een eerste directe zichtbaarheid in de omgeving van de werkplaats. Villa Tinto beschikt net zoals eender welk ander bedrijf over een website, een van de meest intensief bekeken vormen van corporate identity. Het vormt de mogelijkheid om de filosofie van het initiatief naar een zeer ruimtelijk verspreide buitenwereld toe te communiceren. Quinze & Milan is van mening dat prostitutie in haar hedendaagse verschijningsvorm een commerciële respons is op een menselijke behoefte én vraag, waardoor zij in dit opzicht bijgevolg volledig gelijk is aan eender welke andere vorm van moderne handel. Dwang en mensenhandel vormen - althans in Antwerpen - ondertussen een absolute minderheid binnen de motieven voor prostitutiewerk en dat dient volgens Quinze & Milan dan ook op een gepaste manier meer aanwezig gesteld te worden in onze hedendaagse samenleving. Het concept dat zij hanteren, is gefundeerd op 'image' of 'reaching out' enerzijds en veiligheid anderzijds, wat heeft geleid tot een resultaat dat origineel, drempelverlagend en professioneel is. Er ontstond een gebouw met internationale uitstraling, met oog en oor voor de noden en de verlangens van de prostituee, haar klanten en burens.

Naast de communicatie van de bedrijfsfilosofie bieden websites eveneens een vitrine voor een bedrijf en zijn zij bijgevolg het ultieme middel om op een drempelverlagende en anonieme manier de mensheid een eerste kennismaking aan te bieden. De site van Villa Tinto richt zich niet uitsluitend tot personen die beroepsmatig op zoek zijn naar welbepaalde informatie, maar schetst tevens een beeld voor het grote publiek. Er wordt informatie gegeven over de geschiedenis van het gebouw en in beperkte mate ook over de evoluties binnen het prostitutielandschap anno 2005.

Het tweede luik in het concept van de vormgevers is de veiligheid. Er werd heel concreet onderzoek gedaan naar wat veiligheid precies betekent op het prostitutie actierrein. Het feit dat een klant gekozen wordt van achter glas lijkt in onze ogen een vanzelfsprekendheid in het geval van raamprostitutie, maar is klaarblijkelijk meer dan louter dat. Verder vinden de dames het belangrijk de klant ten allen tijde en vanuit elk standpunt in de kamer te kunnen zien. Een hoge graad van hygiëne moet op een veilige manier gecreëerd kunnen worden en de mogelijkheid om cash op een veilige of

beveiligde plaats te kunnen opbergen, wordt door de dames ook niet omschreven als overbodige luxe.

In Villa Tinto werden de veiligheidsmaatregelen uitermate doorgedreven. Elke werk-kamer is uitgerust met een gesofisticeerd veiligheidssysteem. Ze is toegankelijk met de vingerafdruk van de prostituee, die bij afsluiting van het contract van twee verschillende vingers genomen wordt. Deze vingerafdruk vormt een biometrische sleutel, die bij scanning licht, water en verwarming doet functioneren. Elk uur dient de herkenning-procedure herhaald te worden. Wanneer het licht in de kamer gedurende tien seconden flikkert, dient de prostituee zich aan de hand van haar vingerafdruk te legitimeren. Dit biedt niet alleen een vorm van veiligheid, maar verhindert tegelijkertijd dat de kamer onderverhuurd zou worden aan niet geregistreerde of illegale prostituees. Indien in het prostitutiebedrijf een illegale prostituee aangetroffen zou worden, kan volgens artikel drie van het reglement geschiktheidsverklaring het pand onmiddellijk gesloten worden, waardoor alle meisjes, die werkzaam zijn binnen de muren van Villa Tinto, tegelijk hun inkomsten zouden verliezen.

Andere veiligheidsoverwegingen werden getroffen door de ontwerpers en dit na uitgebreid overleg met de prostituees zelf, wat op zich in zekere zin vernieuwender is dan de eigenlijke uitvoering van de verschillende maatregelen. In Villa Tinto werden geen baden voorzien in de badkamers, maar uitsluitend douches, om te verhinderen dat prostituees verdrongen zouden worden. Verder werden in groten getale spiegels aangebracht in de kamer. Deze dienen niet enkel ter bevordering van de lusten, maar hebben eveneens hun functie als ultieme controlemiddel in het klantenverkeer door de optimale zichtbaarheid die zij bieden op alles wat er zich in de kamer kan afspelen.

Het veiligheidsluik wordt vervolledigd door de aanwezigheid van de blauwe vlam aan een van de suites. Een permanente politieaanwezigheid is verzekerd, wat niet enkel het subjectieve veiligheidsgevoel bevordert, maar tevens een positieve invloed heeft op het grote publiek en de opinie die zij er op nahoudt. Politieaanwezigheid is immers de meest visuele vorm van veiligheid en door koppeling aan de prostitutieactiviteiten kan een gedeelte van het wantrouwen dat bij de gewone mens heerst, opgeheven worden. De politie voert echter niet uitsluitend een theoretische aanwezigheidspolitiek binnen het Schipperskwartier. Indien er zich wat voordoet kan er daadwerkelijk onmiddellijk opgetreden worden. De serieverkrachter die het Antwerpse Schipperskwartier

maandenlang terroriseerde, werd in april 2005 door de politie gearresteerd in Villa Tinto. Het veiligheidssysteem in het 'house of pleasure' werkte feilloos.

Verder is de stem van de politie ook betrokken geweest in de organisatie van de activiteiten binnen het moderne 'lusthof'. De steeg moest een optimaal zicht en goede beheersbaarheid bieden, wat niet voldoende in de oorspronkelijke plannen terug te vinden was. De vitrines werden uitsluitend op het gelijkvloers gelokaliseerd. Om veiligheidsredenen werd er heel bewust geen tweede galerij gecreëerd op de verdieping.

De naam van dit 'erotisch huis' is niet zomaar uit de lucht gegrepen. 'Villa' wijst op de omvang van het initiatief. Het is een gigantisch project dat plaats biedt aan eenenvijftig stijlvolle suites. 'Tinto' betekent rood, wat voor activiteiten als deze ongetwijfeld geen extra uitleg behoeft. Het is eenvoudigweg een element uit ons collectieve geheugen inzake prostitutie. De eerste rode lichtjes verschenen tijdens de Sung-dynastie van 960 tot 1279. De Chinese overheid verplichtte toen de wijnhuizen om het publiek met een rood lichtje op de hoogte te brengen of er ook dames van plezier aanwezig waren. En sindsdien is het gegeven van de rode verlichting onlosmakelijk verbonden met de prostitutieactiviteiten. Rood is echter ook meer. Deze kleur maakt alle oneffenheden van de huid onzichtbaar en is daarom de tint bij uitstek wanneer de afwezigheid van enig textiel onder eventuele mindere omstandigheden nog als aantrekkelijk bestempeld moet kunnen worden.

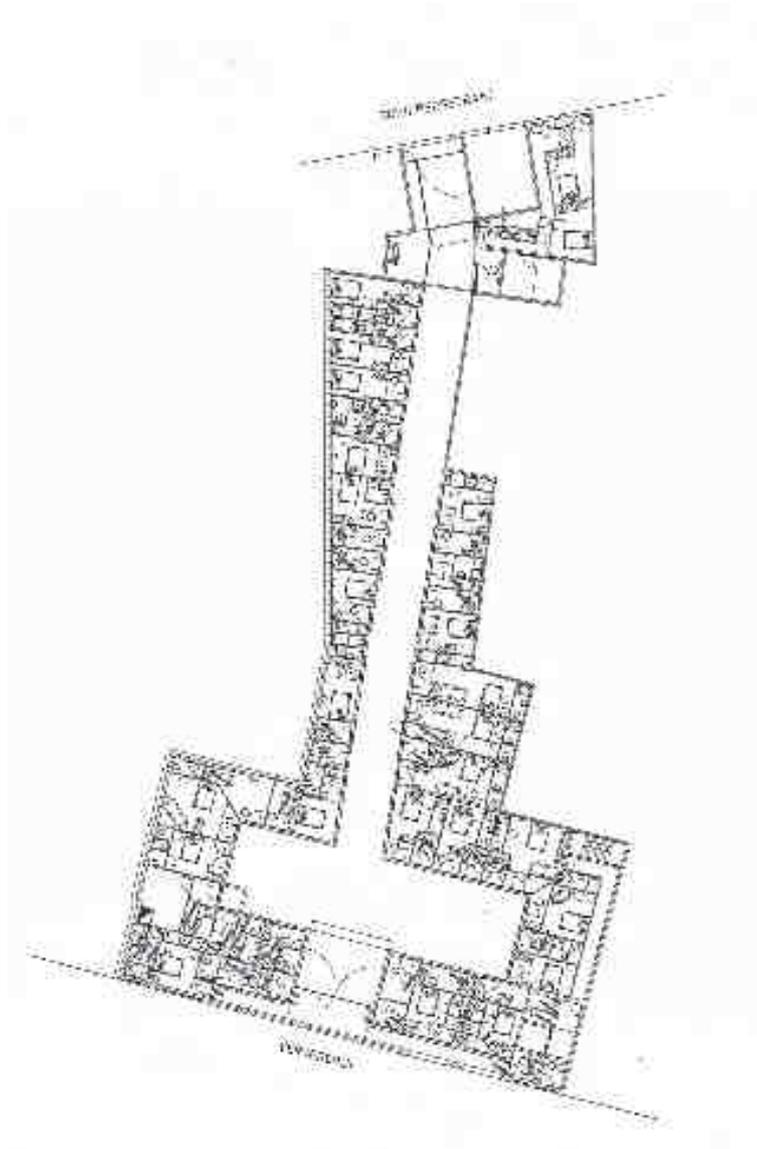
Elke kamer heeft rode verlichting, douche, toilet en wasbak. De kwaliteit van de kamers wordt naast het stijgende niveau voor een aanzienlijk deel bepaald door de bijzondere aandacht die aan de dag gelegd werd voor de plaatsing van tal van objecten en faciliteiten. Er werd specifiek onderzoek verricht naar de effectieve inhoud van het prostitutiewerk en de invloed die deze kon hebben op de vormgeving. Het voorzien van een wasbak bijvoorbeeld kon in deze situatie enkel doeltreffend zijn indien deze op lagere hoogte geplaatst werd. De meeste kamers werden voorzien van een extra bijzettafel, tenzij een dame SM-praktijken wenste aan te bieden. In dit geval neemt zo'n extra tafel immers teveel vloeroppervlakte in beslag waardoor er te weinig ruimte voorhanden is om deze activiteiten te volbrengen.

zen voor rood, de kleur van
oor de hand liggende naam:
PLEASURE

De kamers zijn verder uitgerust met airconditioning, ergonomische bedden en krukken en voorzien van strategisch geplaatste spiegels, die zoals reeds vermeld zowel genot als veiligheid verschaffen. Ze worden verhuurd tegen een vast bedrag van vijftig euro voor een shift van twaalf uren. Door het sterk vergrote aanbod en de lage kost drukt dit nieuwe prostitutiepand de prijzen van de hele buurt. In het verleden lagen de prijzen van vele andere locaties soms tot zestig procent hoger. Naast de prijsdaling is het betalingssysteem per dag een aanzienlijke verbetering in vergelijking met de vroegere situatie. Toen diende er per week betaald te worden, waardoor bijvoorbeeld in geval van ziekte de prostituee niet alleen te lijden had onder een gewoon inkomensverlies, maar tevens het vooruitbetaalde huurgeld verloor dat zij op voorhand voor haar werkplek neertelde.

De prostituees zijn over het algemeen meer dan tevreden met de komst van Villa Tinto in het Antwerpse Schipperskwartier. De werkomstandigheden op het gebied van veiligheid en hygiëne zijn op weinig andere plaatsen zo aanwezig als in het Antwerpen van vandaag, wat maakt dat 'de dames van plezier' ook effectief met plezier hun werk kunnen uitvoeren. De klanten weten Villa Tinto en haar gemoderniseerde omgeving ook wel te smaken, al is men hier en daar van mening dat het bedrijfskarakter te sterk ontwikkeld is. De service zou volgens sommigen niet meer zo 'persoonlijk' zijn als vroeger het geval was. Het moet allemaal snel gaan, zodat het geld kan binnenstromen.

Samengevat zijn uit de creatieve breinen van de ontwerpers ruime, rode kamers voortgekomen, die niet alleen chique ogen en hierdoor van meer stijl en respect getuigen, maar eveneens kwalitatief een hele ommekeer betekenen in de prostitutiewereld. Villa Tinto drukt daarmee in haar vormgeving uitstekend de vernieuwing en de sensibiliteit uit die de professionele activiteiten in het gebouw omringen.

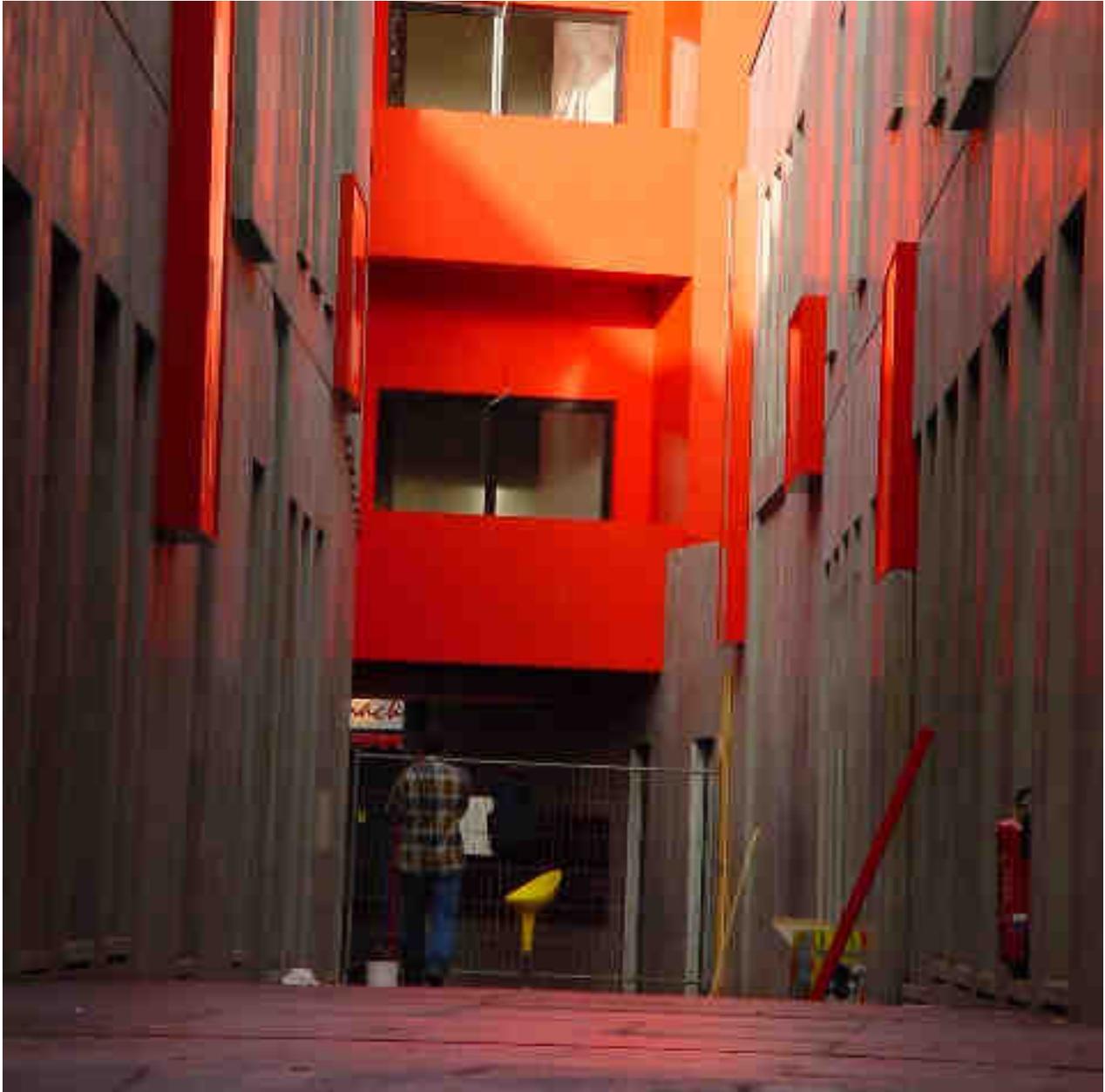

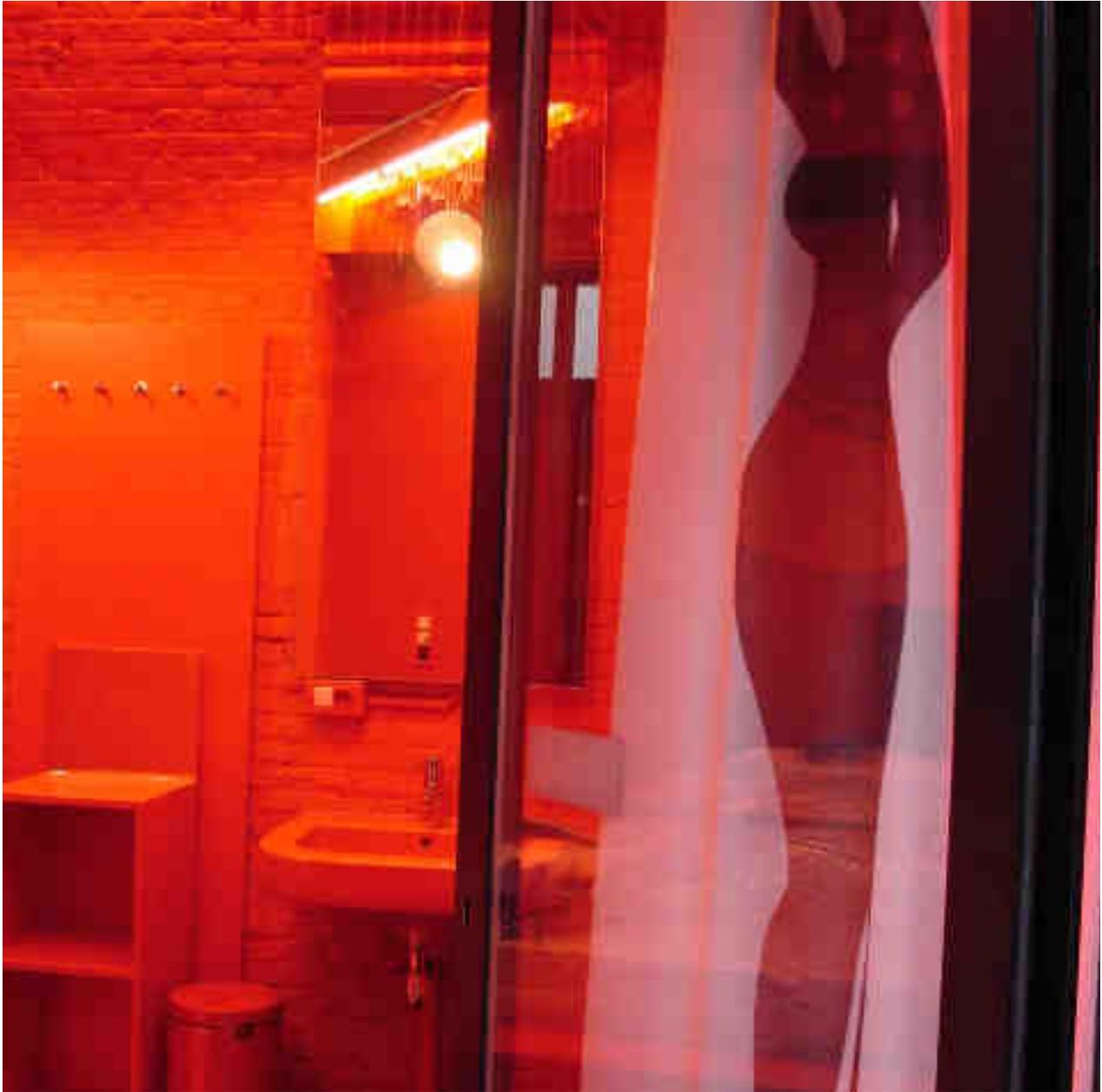

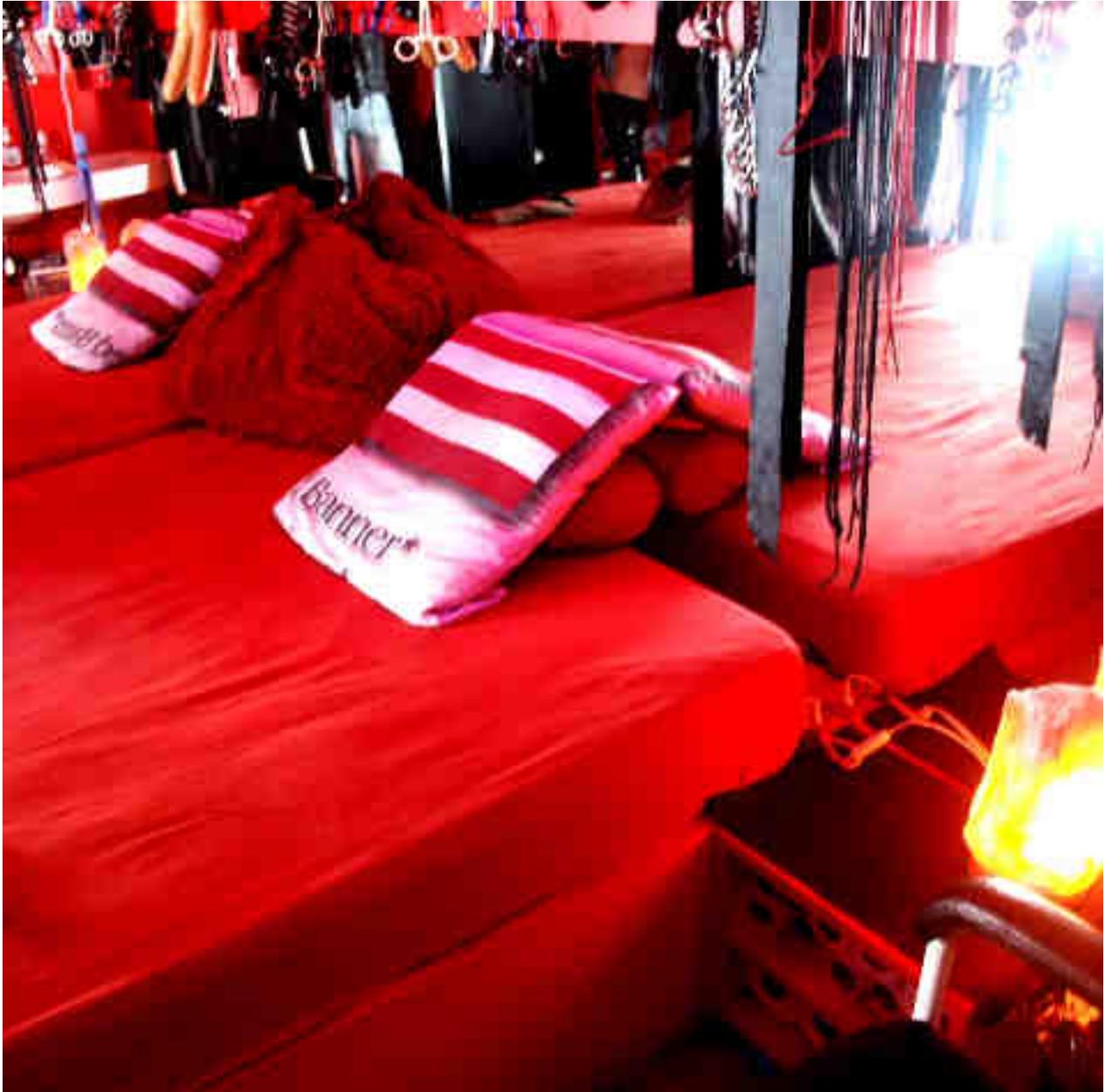

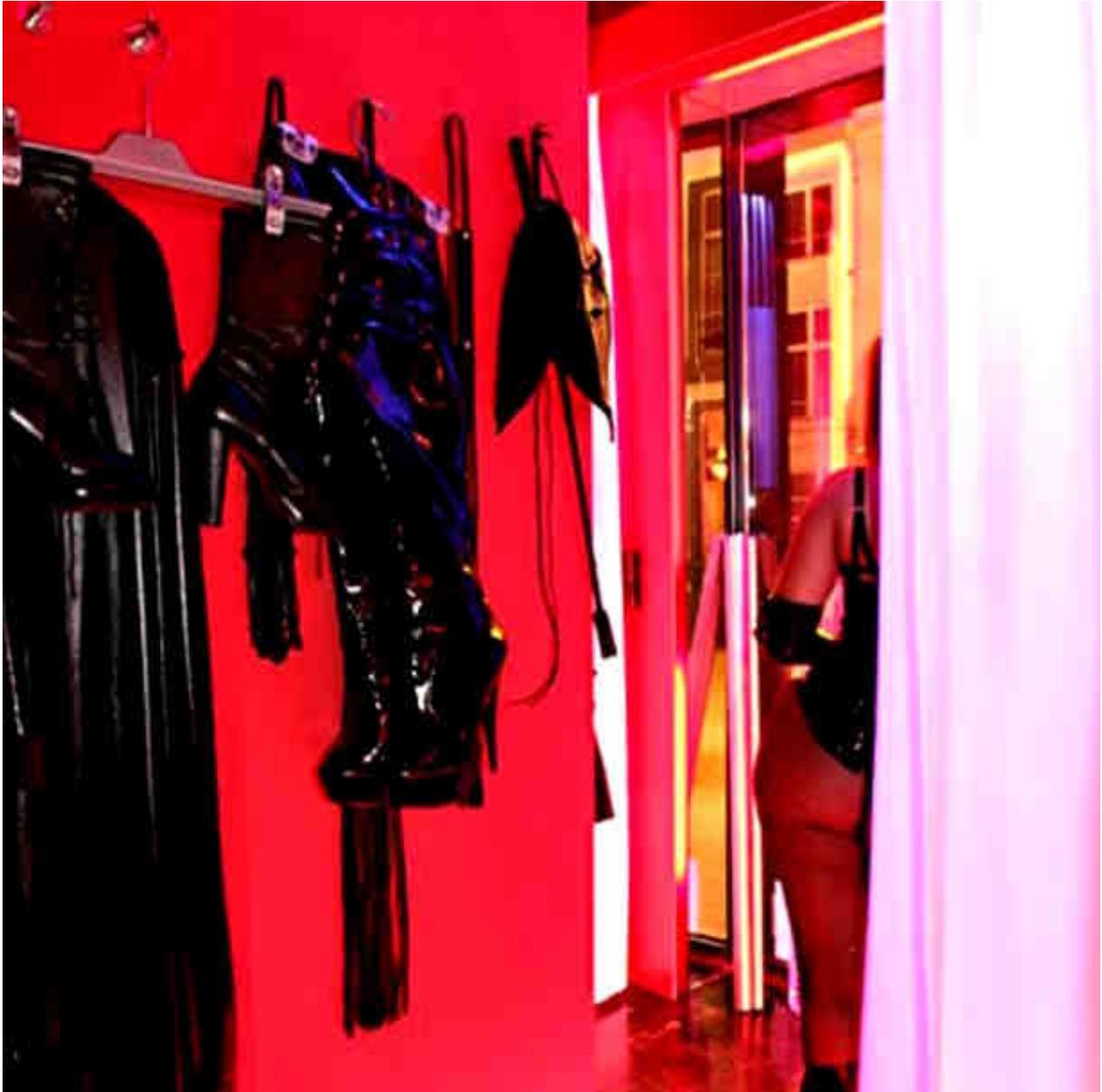

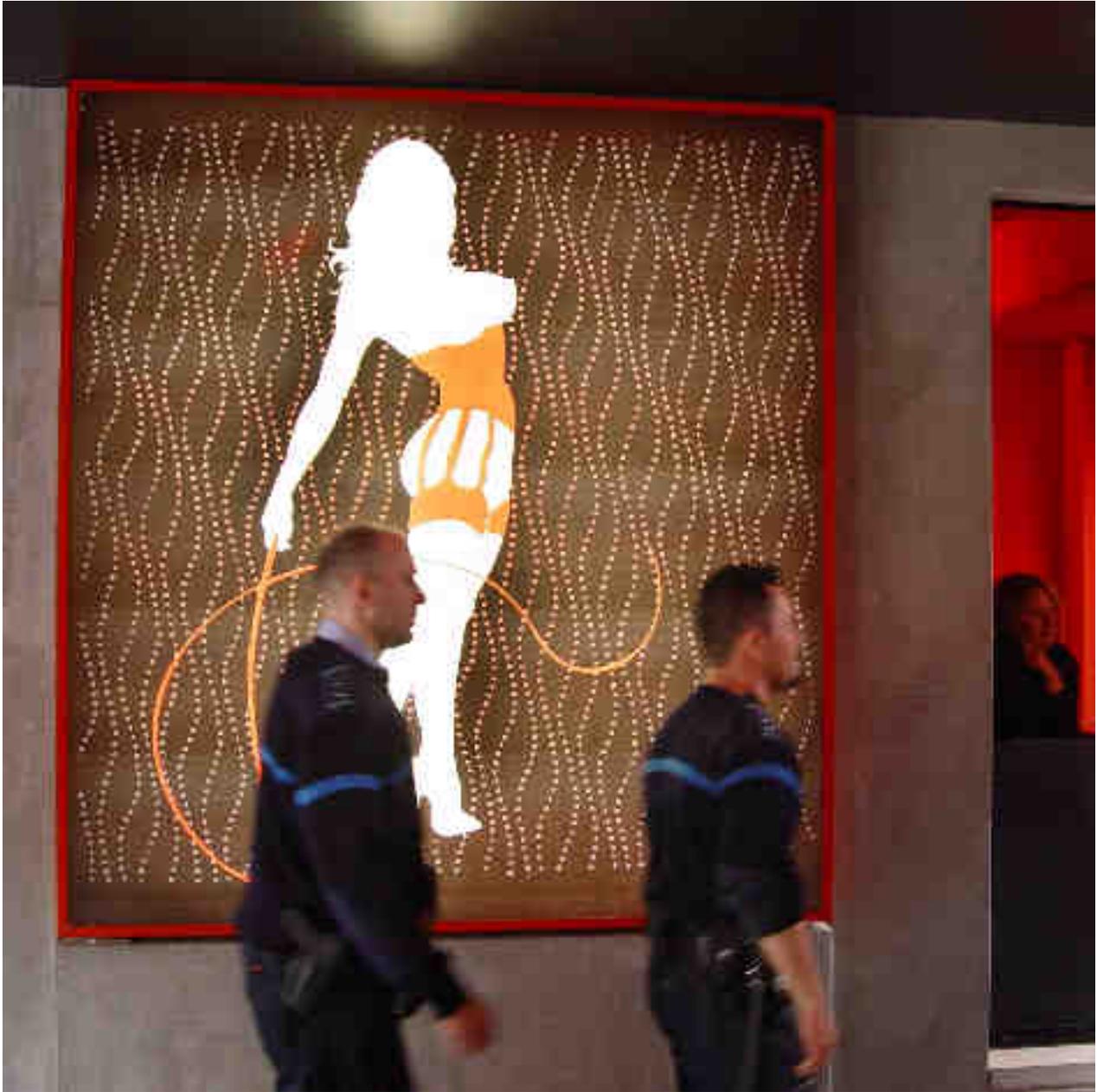

| Prostitutie_uitgeleid_8

De relatie tussen vormgeving en prostitutie is groter dan door velen gerealiseerd wordt. Door de stigmatisering en de marginalisering waarmee de prostitutiesector in ons maatschappelijk verleden te kampen had, is de aandacht voor de hele sector, inclusief voor haar architecturale omkadering nooit prioriteit geweest binnen onze samenleving. De sector beschikte sinds haar ontstaan niet steeds, maar toch bijna voortdurend over een negatief imago dat op de koop toe vrij recentelijk verbonden raakte met de criminaliteit en de mensenhandel. Energie en aandacht wijden aan deze tak van de samenleving zou bijgevolg nefast geweest zijn voor het eigen individuele imago, waardoor de prostitutiesector geen aantrekkelijke afzetmarkt werd voor investeringen van om het even welke aard. Deze houding resulteerde in een vormgeving die heel tekenend het standpunt tegenover de prostitutie veruitwendigde. Het negatieve imago en de publieke opinie bepaalden in sterke mate de beeldkwaliteit van de omkadering voor het zogenaamde 'oudste beroep van de wereld'. De prostituee kreeg over de ganse lijn een onrespectvolle behandeling, wat zich versterkt weerspiegelde in haar werkomgeving. Prostitutie geschiedde onder de scherpe blik der minderwaardigheid in de meest vnzige omstandigheden. Er bestond geen enkele kans op enige positieverbetering van de prostituee. Imago en omkadering hielden elkaar in stand.

Prostitutie wordt binnen onze moderne maatschappij in toenemende mate eenvoudigweg een antwoord op een economische vraag, wat tot gevolg heeft dat ze meer en meer gebaseerd raakt op een vrije en bewuste keuze. Desondanks blijft ons denken omtrent prostitutie opvallend vaak gedomineerd door een sterke hypocrisie. Een meer respectvolle benadering van de hele prostitutiematerie dan deze die de geschiedenis ons tot nu toe voorgehouden heeft, is daarom dringend aan de orde. Ondanks de structurele evoluties binnen het hedendaagse prostitutielandschap houdt het uiterst negatieve imago van de sector stand, wat gezien kan worden als de grootste oorzaak voor de nog steeds ongunstige maatschappelijke positie van de prostituee. De actuele omkadering geeft te weinig blijk van respect. Ze veruitwendigt niet of te weinig de recente interne evoluties, waardoor zij de hoognodige wijzigingen in de publieke opinie - en bijgevolg in de maatschappelijke positie van de prostituee - manifest in de weg

staat. Prostitutie als gevolg van de keuzevrijheid, waarvan hierboven sprake is, is een te weinig bekende realiteit en dient daarom meer aanwezig gesteld te worden binnen onze samenleving. Het esthetische beeld kan dit door de evolutie die het doorgemaakt heeft voor een groot deel realiseren dankzij de kracht die het doorheen de jaren verworven heeft om de vormgeving in steeds toenemende mate als maatschappelijk signaal te laten fungeren. De dominantie van het esthetische beeld in de actuele maatschappelijke context is geen recente ontdekking en de invloed ervan op mens en maatschappij heeft zich langzamerhand en tegelijkertijd onmiskenbaar een plaats verworven in ons onderbewustzijn. Vormgeving is in zekere zin de godsdienst van het moderne tijdperk geworden en is doorgedrongen in alle facetten van het menselijke bestaan. Prostitutie is er daar een van, wat maakt dat ook hier het esthetische beeld aangewend kan worden om een maatschappelijk standpunt kracht bij te zetten en over te brengen op een breder publiek.

In tegenstelling tot op vele andere gebieden wordt in de prostitutiesector echter nog te weinig gebruik gemaakt van de intrinsieke kracht die van het beeld en de vormgeving uitgaat. Dit ondanks het feit dat deze zoals bewezen gedeeltelijk het maatschappelijk denken een andere koers kan doen varen. Om deze reden verloopt niet alleen de communicatie met de buitenwereld onduidelijk, maar raakt tevens de verhoopte imagoverbetering niet gerealiseerd. De realiteit dwingt ons wel in te zien dat in het nastreven van dit doel vormgeving geen geïsoleerde factor is. Ze getuigt echter wel van onschatbare waarde omdat zij binnen de moderne beeldenmaatschappij eenvoudigweg de meest visuele en bijgevolg meest invloedrijke factor uitmaakt. Een respectvolle omkadering is in staat het tegenovergestelde te betekenen van wat in het verleden het geval was. Waar in het verleden het imago en de publieke opinie de verschijning van de prostitutie bepaalden, zijn in hedendaagse context de rollen omgedraaid.

Villa Tinto is een drempelverlagende architectuur die ontegensprekelijk haar bijdrage levert aan de esthetische traditie van onze moderne maatschappij, maar tegelijkertijd het maatschappelijke signaal uitzendt een meer respectvolle benadering van de prostitutiesector aan de dag te leggen. Ook zij heeft hier in onze steeds diversifiërende maatschappij immers meer dan ooit recht op...

| dankwoord_9

Het feit dat woorden van dank in geschreven hoedanigheid onvermijdelijk aan zekere kracht ontbreken, is een ware demotivatie voor elk iets of wat doelgericht schrijver. Aangezien echter de omzetting van woorden naar daden inzake dankbaarheid van een zekere moeilijkheidsgraad getuigt die zich niet ogenblikkelijk laat oplossen, kan ik niet anders dan de dreigende demotivatie trotseren en toch mijn werk afsluiten met een welgemeende, zij het dan geschreven dankbetuiging aan het adres van: Philippe Swartenbroux, die de inspiratie en de motivatie bood om dit werk van begin tot eind een ware uitdaging te laten zijn; aan Willy Stuyck, die aan dit schrijven en aan mijn ganse opleiding een belangrijke meerwaarde heeft gegeven; aan Joris Wils, voor de uitgebreide informatie; aan Lutgart Doomen, die dit epistel taalkundig net een trapje hoger bracht; aan Annelies Minne; aan Katrijn Driesen; aan mijn ouders, die ik nooit genoeg kan bedanken voor alle kansen en mogelijkheden die zij mij sinds 4 juni 1984 hebben gegeven.

literatuur

- DE LENTDECKER, L, Van deernen en taveernen, prostitutie in de onderwereld, Hasselt, HeideLand Orbis NV, 1971
- ALTINK S., Huizen van illusies - bordelen en prostitutie van middeleeuwen tot heden, Utrecht/Antwerpen, L.J. Veen B.V., 1983
- DE STOOP, C, Ze zijn zo lief meneer, Leuven, KRITAK, 1992
- VAN DE POL, L, het Amsterdams hoerdom – prostitutie in de zeventiende en de achttiende eeuw, wereldbibliotheek Amsterdam, 1996
- PERKINS, R, Sex working in the early modern times, Sydney, NSW Australia, 2000
- SENNETT, R., Respect in een tijd van sociale ongelijkheid, Amsterdam, Byblos, 2003
- VANDENHOVE, L, Zacht waar het kan, hard waar het moet – veiligheid in een stad
- BISHOP, C, Seksualiteit en spiritualiteit – extase, rituelen en taboes, Librero, 2004
- Lichaam en hygiëne; naar de wortels van de huidige gezondheidscultuur, M.I.A.T. – KRITAK, Gent-Leuven, 1984, D/1984/0341/52
- Prostitutie en seksueel misbruik; profiel van de prostitutie in Vlaanderen, een verslag aan de koning Boudewijnstichting, 1991
- Van badhuis tot eroscentrum; prostitutie en vrouwenhandel van middeleeuwen tot heden (dossier bij gelijknamige tentoonstelling in het algemeen rijksarchief te Brussel van 24 oktober 1995 tot 20 januari 1996) algemeen rijksarchief en rijksarchief in de provinciën D/1995/0531/039
- Een rode draad voor het Schipperskwartier; prostitutiebeleid en stadsontwikkeling in Antwerpen, D/2005/0306/93
- VAN DOORSSELAER, E, prostitutie te Gent tijdens de negentiende eeuw, licentiaatsverhandeling faculteit letteren en wijsbegeerte, 2001

geschreven pers

- KATZ, S.M, hoeren in het heilige land, Israël ontdekt de wereld van de betaalde seks, uit *Menzo*, maart 2001
- GOOSSENS, C, Henry Van de Velde prijzen voor vormgeving toegekend aan Vlaamse meubelontwerpers, uit *De standaard*, 14 september 2001
- EB, Quinze and Milan designers, uit *De standaard*, 27 december 2002
- VAN DEN STORM, D, Quinze and Milan hebben een dildo in hun hoofd, uit *De Standaard magazine*, 14 februari 2004
- KRG, megabordeel topper open bedrijvendag; verbouwing veroorzaakt renovatiegolf in rosse buurt, uit *De Standaard*, 8 juli 2004
- TIMMERMAN, G, Antwerpen geeft geen rood licht voor nieuw megabordeel, uit *De Morgen*, 9 juli 2004
- AALBERS M, BODAR A, KLOOSTERMAN R, PINKSTER F, seks en de stad, uit *Rooilijn* °7, september 2004
- Criminaliteit in Antwerpen eerste jaarhelft, uit *De Standaard*, 6 september 2004
- KRG, Stad heropent debatten over eroscentrum; bestuur gaat in beroep tegen oude uitspraak en onderhandelt met eigenaar, uit *De Standaard*, 15 september 2004
- LEJ, bezoek een bordeel, uit *Gazet Van Antwerpen*, 2 oktober 2004
- BROUCKE, N, Arne Quinze; de cowboy van het Belgisch Design, uit *De Morgen*, 6 november 2004
- Stadsdiensten op bezoek in Villa Tinto, 8 december 2004
- N.C., nieuwste technieken moeten oudste beroep in gareel houden; Antwerps megabordeel Villa Tinto controleert meisjes met scan van vingerafdruk, uit *De Morgen*, 9 december 2004
- SOMERS, S, (reportage) vingerafdruk weert illegale meisjes uit Antwerps superbordeel Villa Tinto, uit *De Morgen*, 5 januari 2005
- HEIRMAN, F, waarom zijn er hier zoveel grijze muizen; België ontdekt stilaan het wereldsucces van ontwerper Arne Quinze, uit *De Morgen*, 8/9 januari 2005

- HENNEMAN, J, de 'maskes' hebben een nieuwe stek, uit *Gazet Van Antwerpen*, 8 januari 2005
- JDB, Villa Tinto; house of pleasure, uit *A+ Belgisch tijdschrift voor architectuur*, februari/maart 2005
- JCV, serieverkrachter opgepakt in Villa Tinto, uit *Gazet Van Antwerpen*, 7 april 2005
- DE GRAAF, P, te open voor de gemiddelde hoerenloper, uit *de Volkskrant*, 5 juni 2005
- Vaticaan komt op voor prostituees, uit *Het Laatste Nieuws*, 12 juli 2005
- SCHOETENS, M, Schipperskwartier bijzonder begeerd bij artiesten, uit *De Morgen*, 10 augustus 2005
- Deense regering wil prostituees betalen voor seks met gehandicapten, uit *Het Laatste Nieuws*, 15 september 2005
- SWIERSTRA, T, Amsterdam in kruis getast na kritiek op wallen, uit *De Morgen*, 2 december 2005
- Vrouwen van lichte zeden en mooie kleren, uit *De Morgen*, 7 december 2005
- DUPONT, P, de nieuwe prostituee zit voor de webcam, uit *De Morgen*, 10 december 2005
- Put on the red light, Villa Tinto en de overblijfselen van het Schipperskwartier, uit *Dwars* °25, studentenblad van de Universiteit Antwerpen
- VAN SPRONSEN, E, 'in beeld'; kamers te huur, uit *De Volkskrant magazine* nr. 305 – 14 januari 2006
- VANHEYGEN, C, 100 seksrecords, uit *ché*, januari 2006
- HELSEN, V, De walletjes ontbloot, uit *De Morgen magazine*, 18 februari 2006

televisie

- HISTORIES_Louis De Lentdecker, CANVAS, 28 mei 2003
- TELEFACTS_Villa Tinto, VTM, 17 januari 2005
- OMBUDSMAN, EEN, 8 februari 2005 (uitzending over prostitutieproblematiek in Brussel)

internet

- www.villatinto.com
- www.soschipperskwartier.be
- www.rossebuurt-toffebuurt.be
- www.rodedraad.nl
- www.prostitutie.nl
- www.antwerpen.be
- www.thedailyplanet.au.com
- www.vatican.va
- www.gahpro.be
- www.cafe-d-anvers.com
- <http://med.kuleuven.be> *beelden van prostituees; de discursieve strijd om de subjectpositie* – geraadpleegd op 11 november 2004
- <http://www.flwi.ugent.be/cevi/docwebi/ProsStakeh.htm> - VANDEKERCKHOVE W, *bedrijfsethische aspecten van de prostitutiebranche* – geraadpleegd op 8 maart 2005
- www.quinzeandmilan.tv
- www.cafe-d-anvers.com
- www.europap.net - *general info on sex work in Belgium* – geraadpleegd op 9 september 2005
- www.monbaliu.be
- www.a2d.be
- www.de-coninck.be
- www.openbedrijvendag.be
- www.pic-amsterdam.nl
- www.femaletouch.be
- www.upperathome.com

veldonderzoek

- geleide stadswandeling 'het Schipperskwartier, een aantrekkelijk stukje Antwerpen', 17 december 2004
- bezoek Villa Tinto, 2 maart 2006

| duiding bij de afbeeldingen_11

- p. 04 www.femaletouch.be (upperware)
- p. 14 *Hoog bezoek in Bourgondisch badhuis*, miniatuur uit Valerius Maximus, 1470
- p. 15 *Vrouwenhuis buiten de stad in de 15e eeuw*, uit Master of the Housebook
- p. 20 *De herberg*, Jan Steen
- p. 21 *Bordeelscène*, Nicolas Knüpfer
- p. 22 *De verzoeking van de Heilige Antonius*, Jeroen Bosch
- p. 23 *De verloren zoon*, Jeroen Bosch
- p. 24 Plattegrond Oikema, Ledoux
- p. 32 Buste keizer Constantijn
- p. 36 Maria Magdalena, gemoderniseerd
- p. 44 *Sailors in port*, Ward, 1798
- p. 46 Voormalige verkeerscarroussel
- p. 56 V-structuur gedoogzone
- p. 75 (en 76) Meatpacking District
- p. 77 Pop burger bar
- p. 78 Bungalow Eight
- p. 82 *Women and respect*, onbekend
- p. 94 Renovatie gevels Schipperskwartier
- p. 102 POUF 01, Quinze and Milan
- p. 110 Grondplan Villa Tinto gelijkvloers, Pascal Monbaliu

BELGISCHE SENAAT
BUITENGEWONE ZITTING 2003

9 OKTOBER 2003

Wetsvoorstel houdende reglementering van de prostitutie
(ingediend door de heren Ludwig Vandenhove en Staf Nimmegeers)

TOELICHTING

Dit wetsvoorstel herneemt, met een aantal aanpassingen, de tekst van het wetsvoorstel dat tijdens de vorige zittingsperiode in de Kamer van volksvertegenwoordigers ingediend werd onder het nummer 50-1630/001. Het gaat ook in op de regeringsverklaring waarin de maatschappelijke discussie over prostitutie aan het Parlement overgelaten wordt. In die zin wil dit voorstel mee de maatschappelijke discussie voeden.

Het beroep van prostituee (*casu quo* prostitué) is wellicht het oudste van de wereld. Het is wellicht ook, door de eeuwen heen, maatschappelijk het meest omstreden beroep.

Tot vandaag neemt onze maatschappij een dubbelzinnige houding aan ten opzichte van prostitutie : zoals in de meeste Europese landen is prostitutie zelf in België niet strafbaar, maar is de exploitatie ervan wel. Maar ook daartegenover is de houding van de bestuurlijke en gerechtelijke overheden tweeslachtig. Vaak wordt slechts opgetreden

wanneer aan de prostitutie andere criminele activiteiten verbonden zijn of wanneer overlast veroorzaakt wordt. Prostitutie is zo een noodzakelijk kwaad, dat gedoogd wordt in de schemerzone van de wet. Het is precies die onduidelijkheid die allerhande excessen mogelijk maakt, waaronder prostitutie door minderjarigen, mensenhandel (de sector van de prostitutie maakt daar ongeveer de helft van uit) en meer in het algemeen uitbuiting onder diverse vormen. Het slachtoffer is steeds de prostituee.

Daarnaast komen ook andere vormen van (georganiseerde) criminaliteit, zoals fraude en witwaspraktijken, in de relatie met prostitutie naar voren.

De jongste jaren is de maatschappelijke opstelling én aanvaarding ten aanzien van de seksindustrie ingrijpend gewijzigd. In zowat alle grote(re) steden vind je een seksshop om de hoek, parenclubs rijzen als paddestoelen uit de grond, ...

De bestuurlijke en gerechtelijke overheden geven het begrip goede zeden een compleet andere invulling dan een tiental jaren terug.

Het is onze overtuiging dat het wenselijk is een wettelijk kader te creëren voor de prostitutie, zodanig dat de prostitutie op zich doorzichtiger en dus beter controleerbaar wordt. Zo is er ook een zeer doeltreffende aanpak mogelijk van de genoemde nevenverschijnselen, zoals mensenhandel, georganiseerde criminaliteit, enz. die te pas en te onpas, soms zelfs opzettelijk, in verband gebracht worden met prostitutie, misschien precies om deze (ook) niet te moeten aanpakken.

De mistoestanden die in de prostitutiesector bestaan, kan je naar onze mening pas doeltreffend aanpakken als je de sector uit haar schemerzone haalt en een wettelijke regeling, een kader voor de prostitutie instelt. In de Senaat is die vaststelling af te leiden uit zowel het rapport van de subcommissie Mensenhandel en Prostitutie (stuk Senaat, nr. 2-152/1 en volgende) als het eerste tussentijds verslag over de georganiseerde criminaliteit in België (stuk Senaat, nr. 2-425/1).

In Nederland, dat in oktober 2000 het zogeheten algemeen bordeelverbod opgeheven heeft, is dat steeds één van de belangrijkste uitgangspunten geweest om de prostitutie te legaliseren. De legalisering van de prostitutiebranche wordt gezien als dé weg om de positie van prostituees te verbeteren. Het toekennen van rechten op het geheel van arbeid en sociale zekerheid, gebaseerd op een erkenning van de beroepsstatus, is de beste garantie om uitbuiting en dwang in de prostitutie te bestrijden en te voorkomen.

Naast de principiële stap naar legalisering is het evenwel noodzakelijk allerlei regelingen in de praktijk in te vullen, aldus onze Noorderburen.

De samenhang tussen prostitutie, enerzijds, en de excessen, die er vaak mee samengaan, anderzijds, is ook een bron van misverstanden en signalen die naar onze mening fout zijn. Veelal komen die voort uit de veronderstelling dat iemand die de prostitutie beoefent, daartoe gedwongen is. Dat is evenwel niet altijd zo, al kan de verleiding van het (veel) geld verdienen wellicht nooit uitgesloten worden.

Om de wantoestanden uit te schakelen kan je bijvoorbeeld prostitutie verbieden. De geschiedenis leert ons evenwel dat je daarmee de prostitutie niet uitschakelt, je verplaatst ze alleen naar de duistere zijde van de samenleving en je vermenigvuldigt de problemen die dit zwarte circuit meebrengt.

Zo ook vinden wij het fout om het betalen voor de seksuele dienstverlening, die de prostitutie kenmerkt, strafbaar te stellen (stuk Senaat, nr. 2-856/1). Eens te meer verschuif je de sector naar het zwarte circuit waarvan slechts de prostituee het slachtoffer is.

Wij zijn dan ook de mening toegedaan dat de tijd rijp is om een einde te maken aan de dubbelzinnige situatie zoals die vandaag bestaat door de prostitutie wettelijk te regelen. Op die manier wordt prostitutie legale arbeid, wordt de prostitutiebranche een economische activiteit en kan doeltreffend en gericht opgetreden worden tegen de uitwassen.

Het voorstel dat we hier formuleren is daartoe slechts een eerste stap en is bedoeld om de discussie rond dit maatschappelijk thema aan te wakkeren en ze in alle openheid, met de totaliteit van de sector, te voeren. Het is ook niet meer dan een eerste bouwsteen, een soort kaderwet, waarin nog vele dobbelstenen op hun plaats moeten rollen. De prostitutiesector staat immers op de doorsnee van de maatschappij en heeft raakvlakken met zowat alle maatschappelijke vraagstukken. Aan het simpele uitgangspunt, het legaliseren van de prostitutie, zijn heel wat vragen verbonden waarvan wij moeten erkennen dat we er vandaag geen pasklaar antwoord op hebben. Naast juridisch-technische en bestuurlijke problemen stuit je op problemen inzake werkomstandigheden, gezondheid, sociale bescherming en nog veel meer.

Vaak hebben we de bal dan ook doorgeschoven naar andere spelers, waarvan wij verwachten dat zij beter dan wij de zaken concreet kunnen invullen. Vooral steden en gemeenten kunnen hierin een belangrijke rol spelen.

Wij zijn er trouwens van overtuigd, ook dat leert de ervaring uit Nederland, dat regelmatig een balans en evaluatie dient gemaakt te worden van de stand van zaken. De seksindustrie mag dan een economische activiteit zijn zoals een andere - bij wijze van spreken, want de sector heeft ongetwijfeld een aantal eigen kenmerken -, maar dat beeld is zeker niet doorgedrongen en zeker niet bij iedereen.

Prostitutie kent vele verschijningsvormen. Naast de aloude huizen van plezier, is er de barprostitutie, de raamprostitutie, de tippelprostitutie, de « thuisprostitutie », de escorte, ... Al deze vormen passen in het kader dat wij in ons wetsvoorstel uittekenen, althans dat is onze uitdrukkelijke bedoeling. In al die vormen kan je immers twee grote categorieën onderscheiden : zij die hun beroep als het ware zelf organiseren (een aantal thuiswerkers bijvoorbeeld) en zij die dat doen onder leiding van iemand anders. Beide moeten wettelijk mogelijk gemaakt worden, enerzijds, door de regels vast te leggen met betrekking tot het als zelfstandige uitoefenen van de prostitutie en, anderzijds, door het vastleggen van een type-arbeidsovereenkomst voor diegenen die in dienstverband werkzaam zijn. De mogelijkheid voor het kiezen van één van deze twee statuten is ook een vraag vanuit de sector zelf. Deze type-overeenkomst moet de

positie van de prostituee, en dus haar of zijn rechten, garanderen, niet alleen op sociaalrechtelijk vlak, maar ook op het vlak van de arbeidsvoorwaarden. Zo moet het de prostituee toegelaten zijn een klant te weigeren, bepaalde seksuele handelingen te weigeren, niet-veilige seks (dus zonder condoom) te weigeren, ...

Uiteraard maakt deze « formalisering » van de beroepstoestand van de prostituee ook controle op de arbeidsomstandigheden mogelijk door de inspectiediensten. Daarnaast opent het rechten, maar ook plichten in hoofde van de prostituee met betrekking tot sociale zekerheid, belastingen en dies meer. Dit geldt ook, en nog meer, voor diegenen, die werkgever in deze sector zijn.

Om dit alles te kunnen vastleggen moet - uiteraard - eerst het begrip (wettelijk toegelaten) prostitutie worden gedefinieerd. De definitie die wij daartoe naar voren schuiven, bevat verschillende componenten:

- het element vrijwilligheid

Opdat prostitutie wettelijk toegelaten kan worden, is de vrije keuze van de persoon die zich daartoe wil lenen, noodzakelijk. Er mag dus geen fysieke of psychische dwang door derden aan te pas komen. Geldgewin of de verleiding daartoe beschouwen wij niet als dwang door derden.

- seksuele handelingen

Er kan uiteraard slechts sprake zijn van prostitutie wanneer een seksuele dienst van welke aard ook aangeboden wordt.

- de meerderjarigheid

Wellicht is dit element van onze definitie overbodig (ook al omdat we verder op de toestemming van beide partijen alluderen), maar wij hebben dit voor alle duidelijkheid

willen beklemtonen. Alleen wie achttien of meer is kan zich naar onze mening vrijwillig in de prostitutie begeven.

- de betaling

Tegenover de seksuele handeling moet een betaling staan. Veelal bestaat deze uit een som geld, maar andere betaalvormen of -wijzen kunnen eveneens gebeuren.

- het akkoord tussen partijen

Beide partijen moeten toestemming geven, zowel naar de aard van de seksuele handeling als wat betreft de betaling en de wijze van betaling.

Zoals reeds gezegd met betrekking tot de type-arbeidsovereenkomst, welke bijkomende garanties biedt aan de prostituee in dienstverband, is het absoluut noodzakelijk de vrije keuze van de prostituee en dus het recht om klanten of bepaalde diensten te weigeren, te garanderen. Vandaar dat steeds het akkoord vereist is.

De persoon die de prostitutie wenst te exploiteren, anders gezegd geld wil verdienen door welbepaalde faciliteiten ter beschikking te stellen van personen die op zelfstandige basis of in dienstverband de prostitutie bedrijven, moet daartoe over een vergunning beschikken. Deze vergunning kan slechts verleend worden aan personen die minimaal beschikken over een attest van goed gedrag en zeden. Dit moet voorkomen dat wie zich schuldig heeft gemaakt aan zedenfeiten, slagen en verwondingen of ernstige misdrijven, als exploitant kan optreden.

Wij hebben reeds gewezen op de belangrijke rol die de steden en gemeenten kunnen spelen in de aanpak van de gelegaliseerde prostitutie, maar uiteraard hebben ook de hogere overheden, de gewesten en gemeenschappen, en de federale overheid een belangrijke rol te spelen in correcte en goede spelregels. Mede daarom is er voor gekozen de Koning het kader te laten vastleggen, waarbinnen deze vergunningen verleend kunnen worden. De verschillende voorwaarden zoals die opgesomd worden,

behoren immers tot sterk uiteenlopende bevoegdheidsdomeinen, zodat een opsomming van bevoegde ministers haast onmogelijk is. Deze bevoegdheidsdomeinen durven ten andere vaak wisselen.

Waar nodig moet trouwens ook overleg met de gemeenschappen en gewesten plaatsvinden, daar deze over deelaspecten van deze voorwaarden bevoegd zijn. Dat is bijvoorbeeld zo inzake gezondheidszorg.

De voorwaarden om tot legalisering van de prostitutie over te gaan hebben betrekking tot :

- de fysieke en psychische integriteit van de prostituee

Het spreekt vanzelf dat de prostituee recht heeft op het veilig uitoefenen van haar of zijn beroep. Onveilige plaatsen of situaties moeten dus maximaal voorkomen worden. Tevens moet regelmatige politiecontrole mogelijk zijn.

Een ander aspect dat hier zeker niet uit het oog verloren mag worden is de « veilige seks »-vuistregel, in het belang van de prostituee en de klant.

- de minimumnormen waaraan de kamers moeten voldoen

Het betreft normen met betrekking tot de oppervlakte van de kamer, de verlichting en verluchting, de aanwezigheid van een wasplaats en dergelijke meer.

- de hygiënische voorwaarden

Een minimum inzake hygiëne is zeker in het belang van de prostituee en van de klant; wasmogelijkheden, properheid en netheid van lakens, handdoeken, ... moeten gegarandeerd zijn.

- de regelmatige controle van de gezondheidstoestand

Geslachtsziekten en seksueel overdraagbare aandoeningen moeten maximaal vermeden worden, ook in bedrijven waar seksuele handelingen uiteraard de boventoon voeren. Een regelmatige controle van de gezondheidstoestand is dan geen overbodige luxe. Daarbij moet rekening gehouden worden met de kostprijs van deze onderzoeken, die zeker geen drempel mogen vormen voor de beoefenaars van de prostitutie om deze onderzoeken te laten doen.

- het voorkomen van overlast

Er zijn plaatsen waar prostitutie absoluut niet wenselijk is. Zo bijvoorbeeld in de onmiddellijke nabijheid van scholen. Ook daaromtrent moeten richtlijnen aangeven waar het wel en waar het niet kan.

Deze voorwaarden vormen het algemene kader waarbinnen prostitutie kan worden gelegaliseerd. Vermits de steden en gemeenten het best geplaatst zijn om toezicht en controle uit te oefenen op deze voorwaarden, stellen wij dan ook voor dat zij deze vergunningen toekennen. Zij beschikken daartoe over een termijn van drie maanden vanaf de aanvraag. Een weigering tot het verlenen van dergelijke vergunning moet gemotiveerd worden, zodat de aanvrager zijn of haar rechten op beroep (provincie, Raad van State) kan uitoefenen.

Gelet op de mogelijkheid van specifieke situaties, eigen aan elke gemeente, geven wij ze ook de mogelijkheid om strengere voorwaarden op te leggen voor het bekomen van deze vergunning. Deze voorwaarden moeten in een politiereglement vastgelegd worden. Het moet met andere woorden gaan om een algemene reglementering en niet om een individuele beoordeling, waardoor de verleiding voor de gemeente om een aanvraag te weigeren nog groter wordt.

Ingeval van overtreding van deze voorwaarden, kunnen de gemeenten de vergunningen schorsen of intrekken. Ingeval van een aanvullend politiereglement kan de gemeente overgaan tot administratieve sancties.

Bij een legalisering van de prostitutie dienen uiteraard ook de desbetreffende artikelen uit het Strafwetboek aangepast te worden. Het betreft artikel 380*bis* (de strafbaarstelling van de exploitatie; in de marge hiervan doen wij ook een concreet voorstel om het begrip abnormaal profijt te omschrijven) en artikel 380*quater* (de publiciteit hieromtrent). Wij willen niet verhehlen dat wij geopteerd hebben voor zware straffen. Dat lijkt ons ook de logica. Eens de spelregels duidelijk vastgelegd zijn, moet de boodschap zijn dat wie die regels overtreedt hard aangepakt wordt !

Daarnaast is ook een aanpassing nodig van de wet van 6 mei 1965 houdende goedkeuring van de Overeenkomst ter bestrijding van de handel in mensen en van de exploitatie van eens anders prostitutie, en het Slotprotocol, ondertekend op 21 maart 1950 te New York, en meer bepaald de artikelen 1 en 2 die elke vorm van prostitutie en exploitatie als het ware verbieden.

Ludwig Vandenhove

Staf Nimmegeers

WETSVOORSTEL

Art. 1

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 78 van de Grondwet.

Art. 2

Onder prostitutie wordt verstaan het vrijwillig stellen van seksuele handelingen door een meerderjarige met meerderjarige derden tegen betaling, onder welke vorm ook, waarbij

de partijen akkoord gaan over de voorwaarden en de vorm van deze handelingen.

Art. 3

§ 1. Het aanwerven van personen met het oog op prostitutie als bedoeld in artikel 2 of het aangaan van een overeenkomst met personen die op zelfstandige basis prostitutie beoefenen, teneinde de nodige infrastructuur ter beschikking te stellen, is slechts toegelaten voor zover een vergunning als exploitant van een huis van prostitutie is verleend.

§ 2. De vergunning als exploitant van een huis van prostitutie kan slechts worden verleend aan een persoon die minstens een attest van goed gedrag en zeden kan voorleggen.

§ 3. De Koning bepaalt de nadere voorwaarden waaronder deze vergunning verleend kan worden. Deze voorwaarden betreffen :

1° de fysieke en psychische integriteit van de persoon die prostitutie bedrijft;

2° de minimumnormen waaraan kamers moeten voldoen;

3° de hygiënische omstandigheden waarin de prostitutie beoefend kan worden;

4° de regelmatige controle van de gezondheidstoestand van de persoon die de prostitutie bedrijft;

5° het voorkomen van overlast voor de omgeving.

Tevens bepaalt Hij de voorwaarden waaraan de personen die op zelfstandige basis prostitutie bedrijven, moeten voldoen.

§ 4. De gemeenten kunnen bij politiereglement strengere voorwaarden, dan deze door de Koning vastgelegd, opleggen.

Zij verlenen de vergunning binnen de drie maanden na ontvangst van de aanvraag daartoe. Bij gebrek aan beslissing binnen deze termijn wordt de aanvraag geacht te zijn toegestaan. De weigering tot het verlenen van een vergunning als exploitant van een huis van prostitutie wordt gemotiveerd.

De gemeenten kunnen bij overtreding van deze wet of van de voorwaarden van de vergunning, de vergunning schorsen voor een termijn die zij bepalen, of de vergunning intrekken.

Art. 4

Het aanwerven van een persoon met het oog op prostitutie is slechts mogelijk op basis van een type-arbeidsovereenkomst, vastgesteld door de Koning.

De Koning regelt de inschrijvingen noodzakelijk om op zelfstandige basis prostitutie te bedrijven.

Art. 5

Artikel 380*bis*, § 1, van het Strafwetboek wordt gewijzigd als volgt :

A. het 1° wordt aangevuld als volgt : « behoudens indien dit gebeurt overeenkomstig de wet van ... houdende reglementering van de prostitutie »;

B. het 2° wordt aangevuld als volgt : « zonder houder te zijn van een vergunning als exploitant van een huis van prostitutie zoals bedoeld in artikel 3 van de wet van ... houdende reglementering van de prostitutie »;

C. het 3° wordt aangevuld als volgt : « onder abnormaal profijt wordt verstaan een profijt dat hoger ligt dan tweemaal de normale verkoop- of huurprijs »;

D. het 4° wordt geschrapt.

Art. 6

Artikel 380^{quater} van hetzelfde Wetboek wordt aangevuld met een tweede lid, luidend als volgt:

« Met dezelfde straf wordt gestraft hij die door reclame kenbaar maakt dat hij zich aan prostitutie overlevert, de prostitutie van anderen mogelijk maakt of vergemakkelijkt, of wenst in contact te komen met iemand die de prostitutie als beroep uitoefent, tenzij dit gebeurt op de wijze en volgens de voorwaarden bepaald in de wet van ... houdende reglementering van de prostitutie. »

Art. 7

Aan het enig artikel van de wet van 6 mei 1965 houdende goedkeuring van de Overeenkomst ter bestrijding van de handel in mensen en van de exploitatie van eens anders prostitutie, en het Slotprotocol, ondertekend op 21 maart 1950 te New York, worden de woorden « behoudens de artikelen 1 en 2, waarvan afgeweken kan worden overeenkomstig de wet van ... houdende reglementering van de prostitutie » toegevoegd.

17 juli 2003.
Ludwig Vandenhove
Staf Nimmegeers

| reglement geschiktheidsverklaring raamprostitutiepand_12.2

HOOFDSTUK 1

ARTIKEL 1

Het is verboden een raamprostitutiepand in gebruik te nemen, te hebben of te houden zonder, of in afwijking van, een geschiktheidsverklaring raamprostitutiepand.

Een geschiktheidsverklaring is een verklaring afgegeven door het college van burgemeester en schepenen die enkel dient ter vaststelling van de geschiktheid van een constructie, gebouw of gebouwgedeelte en de inrichting daarvan voor het beoogde doel, namelijk raamprostitutiepand, met inachtneming van de gestelde voorwaarden en de toepasselijke gebruiksvoorschriften. Deze verklaring omvat geen vergunning van of instemming met het beoogde gebruik als zodanig.

Onder raamprostitutiepand wordt verstaan een constructie, gebouw of gebouwgedeelte met één of meer vitrines van waarachter de prostituee tracht de aandacht van passanten op zich te vestigen.

Onder prostituee wordt verstaan de man of vrouw die zich beschikbaar stelt tot het verrichten van seksuele handelingen met een ander tegen vergoeding.

ARTIKEL 2

De aanvraag tot het bekomen van een geschiktheidsverklaring raamprostitutiepand, hierna geschiktheidsverklaring genoemd, gebeurt bij het college van burgemeester en schepenen op een daartoe voorgeschreven aanvraagformulier.

Het college van burgemeester en schepenen stelt de nadere regelen vast voor de te volgen procedure voor de indiening van de aanvraag en de daarbij horende bijlagen, voor de afhandeling van het dossier en het onderzoek van de stukken en van het beoogde raamprostitutiepand, alsook voor de afgifte van de geschiktheidsverklaring, of, in voorkomend geval, de weigering ervan.

De aanvraag vermeldt in elk geval:

- a. de eigenaar of eigenaars van het raamprostitutiepand; indien het een rechtspersoon betreft, de persoon of personen die de rechtspersoon geldig kunnen vertegenwoordigen;
- b. indien het een rechtspersoon betreft: het bewijs van inschrijving in het handelsregister en uittreksel van de vennootschap in het Belgisch Staatsblad;
- c. het aantal vitrines dat gelijk moet zijn aan de werkruimtes;
- d. de plaatselijke en kadastrale ligging van het raamprostitutiepand aan de hand van een situatietekening van tenminste 1:1000;
- e. de nodige plattegronden en doorsneden van het raamprostitutiepand aan de hand van een tekening met een schaal van tenminste 1:100.

ARTIKEL 3

1. Het college van burgemeester en schepenen kan de geschiktheidsverklaring schorsen, intrekken of weigeren indien:

- blijkt dat de houder van de geschiktheidsverklaring niet rechtstreeks verhuurt aan de prostituee;
 - blijkt dat de geschiktheidsverklaring werd afgegeven ten gevolge van onjuiste of onvolledige gegevens;
 - blijkt dat de houder van de geschiktheidsverklaring niet of niet meer voldoet aan een voorwaarde van de geschiktheidsverklaring en/of handelt in strijd met een bepaling uit het reglement geschiktheidsverklaring
 - in het raamprostitutiepand een persoon wordt aangetroffen die minderjarig is of niet in het bezit van geldige verblijfsdocumenten en/of documenten welke een winstgevende activiteit in België toelaten;
 - blijkt dat het pand niet aan de minimum veiligheids- en/of hygiëne normen voldoet of in strijd is met de geldende brand-en veiligheidsvoorschriften.
 - blijkt dat aan het pand stedenbouwkundige overtredingen vastgesteld worden
 - blijkt dat het pand niet onderhouden wordt als een goed huisvader
 - blijkt dat het beoogde raamprostitutiepand niet in het concentratiegebied is gelegen zoals bepaald in de code van de gemeentelijke politiereglementen
2. Het college van burgemeester en schepenen kan aan de schorsing, intrekking of weigering van de geschiktheidsverklaring een tijdelijke of definitieve sluiting van het raamprostitutiepand verbinden.
Deze schorsing of intrekking gebeurt overeenkomstig artikel 199bis van de nieuwe gemeentewet.
 3. Het college van burgemeester en schepenen kan om een van de bovenvermelde redenen, en wanneer de eigenaar niet in het bezit is van een geldige geschiktheidsverklaring, overgaan tot administratieve sluiting overeenkomstig artikel 119bis van de nieuwe gemeentewet.
 4. De administratieve sancties kunnen eerst worden opgelegd nadat de houder van de geschiktheidsverklaring voorafgaand een waarschuwing heeft ontvangen met de aanmaning om binnen de termijn die wordt bepaald door het college van burgemeester en schepenen de nodige maatregelen te nemen. De houder van de

geschiktheidsverklaring wordt in de gelegenheid gesteld zijn zienswijze naar voren te brengen.

ARTIKEL 4

De geschiktheidsverklaring vervalt zodra de houder van de geschiktheidsverklaring geen eigenaar meer is van het raamprostitutiepand. Zij wordt individueel verleend en kan onder geen enkele omstandigheid worden overgedragen.

HOOFDSTUK 2: VOORWAARDEN GESTELD AAN DE HOUDER VAN DE GESCHIKTHEIDVERKLARING

ARTIKEL 5

De houder van de geschiktheidsverklaring of, indien het een rechtspersoon betreft, de persoon of personen die de rechtspersoon geldig kunnen vertegenwoordigen, dienen:

- a. een bewijs te leveren van goed zedelijk gedrag
- b. de leeftijd van 21 jaar te hebben bereikt
- c. binnen de laatste vijf jaar geen houder geweest zijn van een geschiktheidsverklaring die, of eigenaar geweest te zijn van een raamprostitutiepand dat onderwerp is geweest van een administratieve sanctie, zoals bepaald in artikel 3 van dit reglement.

HOOFDSTUK 3: INRICHTING RAAMPROSTITUTIEPAND

ARTIKEL 6

Voor het gedeelte van het pand dat voor prostitutiedoeleinden gebruikt wordt gelden de veiligheids- en kwaliteitsnormen voor kamers en studentenkamers zoals vastgesteld bij decreet van 4 februari 1997 en de uitvoeringsbesluiten.

Alle panden moeten voldoen aan de gemeentelijke bouw- en woningverordening en aan het bijzonder plan van aanleg Antwerpen-binnenstad.

ARTIKEL 7: GEMEENSCHAPPELIJKE RUIMTE

1. In het raamprostitutiepand moeten tenminste aanwezig zijn:
 - a. een verblijfsruimte als kleedruimte met per werkruimte een afsluitbare hanglegkast;
 - b. een verblijfsruimte als dagverblijf met een vloeroppervlakte van 1,5m² per persoon met een minimum van 12 m²
 - c. een gemeenschappelijke kookruimte;
 - d. een gemeenschappelijke badkamer of douche;
 - e. een gemeenschappelijk WC-lokaal;
2. Samenvoeging van de kookruimte, kleedruimte en het dagverblijf is toegestaan indien een gelijkwaardige situatie wordt bereikt.
3. Het dagverblijf, de kookruimte en de kleedruimte mogen niet voor prostitutiedoeleinden worden gebruikt en moeten afgescheiden zijn van de werkruimtes.
4. Samenvoeging van kookruimte, kleedruimte, dagverblijf en werkruimte is toegestaan indien de totale oppervlakte 28m² of meer bedraagt
5. Alle ruimten, zoals beschreven in 1 a, b en c moeten op natuurlijke wijze verlicht en verlucht kunnen worden.

ARTIKEL 8: WERKRUIMTE

1. Als werkruimte wordt beschouwd de plaats waar de feitelijke seksuele dienstverlening plaats heeft.
2. De werkruimte moet minimaal 12m² groot zijn, met een hoogte van niet minder dan **2,50** m.
3. Elke werkruimte dient op natuurlijke wijze verlicht en verlucht te kunnen worden
4. Iedere werkruimte moet voorzien zijn van:
 - een wasbak met warm en koud stromend water
 - een afsluitbare hang-legkast tenzij in de verblijfsruimte per werkruimte een afsluitbare hang-legkast aanwezig is.
 - een bed- of rustbank.
5. De toegangsdeur van een werkruimte mag afsluitbaar zijn op voorwaarde dat in het raamprostitutiepand een op die deur passende sleutel aanwezig is die voor de overige aanwezige prostituees goed bereikbaar is.
6. In elke kamer moet een alarmknop aanwezig zijn, die (minimum) een intern alarm, hoorbaar en/of zichtbaar in de overige lokalen van het pand, activeert.
7. Indien de toegangsdeur van de werkruimte is gelegen in een gevel en de werkruimte niet beschikt over een besloten verbinding naar andere verblijfsruimten, kan het college van burgemeester en schepenen bijkomende maatregelen opleggen met het oog op de veiligheid van de in de werkruimte verblijvende prostituees.

ARTIKEL 9

1. Als vitrine wordt beschouwd een al dan niet van een werkruimte deel uitmakende besloten ruimte met één of meer op de weg georiënteerde ramen en/of deuren waarachter een prostituee de aandacht op zichzelf tracht te vestigen.

2. Vitрины zijn enkel toegelaten op het gelijkvloers.
3. De vloeroppervlakte van een vitrine moet per zich daarin bevindende prostitutiee minstens 2 m² bedragen. Elke vitrine dient een minimale gevelbreedte van 1,20 m te hebben. Een vitrine mag maximum 2m achter de rooilijn gelegen zijn.
4. Elke vitrine dient minimaal één stoel te hebben.
5. In elke vitrine mag maximaal 1 prostitu(é)e tegelijkertijd werken.

ARTIKEL 10

Elk pand dient te beschikken over een open ruimte van minimaal 15 % van de totale oppervlakte met een minimum van 15m². Uitzonderingen kunnen worden toegestaan (door het college van burgemeester en schepenen) voor percelen met een geringe oppervlakte of om cultuur-historische redenen.

HOOFDSTUK 4 : CONTROLE

ARTIKEL 11

1. De stad kan op elk moment een controle uitoefenen op de toepassing van bovenstaande reglementen.

HOOFDSTUK VI. - (BEDERF VAN DE JEUGD EN PROSTITUTIE). <W 26-05-1914, art. 4>

Art. 379. (Zie NOTA 1 onder TITEL)

<W 1995-04-13/32, art. 2, 014; **Inwerkingtreding** : 05-05-1995> Hij die een aanslag tegen de zeden pleegt doordat hij, ten einde eens anders driften te voldoen, de ontucht, het bederf of de prostitutie van een minderjarige van het mannelijke of vrouwelijke geslacht opwekt, begunstigt of vergemakkelijkt, wordt gestraft met opsluiting (van vijf jaar tot tien jaar) en met geldboete van vijfhonderd frank tot vijftienduizend frank.

<W 2000-11-28/35, art. 13, 029; **Inwerkingtreding** : 27-03-2001> Hij wordt gestraft met (opsluiting) van tien jaar tot vijftien jaar en met geldboete van vijfhonderd frank tot vijftigduizend frank, indien de minderjarige geen volle zestien jaar oud is.

<W 2000-11-28/35, art. 13, 029; **Inwerkingtreding** : 27-03-2001> (De straf is opsluiting van vijftien jaar tot twintig jaar en geldboete van duizend frank tot honderdduizend frank, indien de minderjarige geen volle veertien jaar oud is.)

<W 2000-11-28/35, art. 13, 029; **Inwerkingtreding** : 27-03-2001>

Art. 380. (Zie NOTA 1 onder TITEL) (Voorheen art. 380bis.)

<W 1995-04-13/32, art. 3, 014; **Inwerkingtreding** : 05-05-1995>

§ 1. Met gevangenisstraf van een jaar tot vijf jaar en met geldboete van vijfhonderd frank tot vijftienduizend frank , wordt gestraft :

1° hij die, ten einde eens anders driften te voldoen, een meerderjarige zelfs met zijn toestemming, aanwerft, meeneemt, wegbrengt of bij zich houdt met het oog op het plegen van ontucht of prostitutie;

2° hij die een huis van ontucht of prostitutie houdt;

3° hij die kamers of enige andere ruimte verkoopt, verhuurt of ter beschikking stelt met het oog op prostitutie met de bedoeling een abnormaal profijt te realiseren;

4° hij die, op welke manier ook, eens anders ontucht of prostitutie exploiteert.

§ 2. Poging tot de in § 1 bedoelde misdrijven wordt gestraft met gevangenisstraf van zes maanden tot drie jaar en met geldboete van honderd frank tot vijfduizend frank.

§ 3. Met (opsluiting) van tien jaar tot vijftien jaar en met geldboete van vijfhonderd frank tot vijftigduizend frank wordt gestraft het plegen van de in § 1 bedoelde misdrijven wanneer de dader daarbij : <W 2000-11-28/35, art. 14, 029;

Inwerkingtreding : 27-03-2001>

1° direct of indirect gebruik maakt van listige kunstgrepen, geweld, bedreigingen of enige andere vorm van dwang;

2° of misbruik maakt van de bijzonder kwetsbare positie waarin een persoon verkeert ten gevolge van een onwettige of precaire administratieve toestand of ten gevolge van zwangerschap, ziekte dan wel een lichamelijk of een geestelijk gebrek of onvolwaardigheid.

§ 4. Met (opsluiting) van tien jaar tot vijftien jaar en met geldboete van duizend frank tot honderdduizend frank wordt gestraft : <W 2000-11-28/35, art. 14, 029;

Inwerkingtreding : 27-03-2001>

1° hij die, ten einde eens anders driften te voldoen, rechtstreeks of via een tussenpersoon, een minderjarige (...), zelfs met zijn toestemming aanwerft, meeneemt, wegbrengt of bij zich houdt met het oog op het plegen van ontucht of prostitutie; <W 2000-11-28/35, art. 14, 029; **Inwerkingtreding : 27-03-2001>**

2° hij die, rechtstreeks of via een tussenpersoon, een huis van ontucht of prostitutie houdt waar minderjarigen prostitutie of ontucht plegen;

3° hij die kamers of enige andere ruimte verkoopt, verhuurt of ter beschikking stelt van een minderjarige met het oog op ontucht of prostitutie met de bedoeling een abnormaal profijt te realiseren;

4° hij die, op welke manier ook, de ontucht of prostitutie van een minderjarige (...) exploiteert. <W 2000-11-28/35, art. 14, 029; **Inwerkingtreding : 27-03-2001>**

5° (hij die door de overhandiging, het aanbod of de belofte van een materieel of financieel voordeel ontucht of prostitutie van een minderjarige heeft verkregen.) <W

2000-11-28/35, art. 14, 029; **Inwerkingtreding** : 27-03-2001>

§ 5. (De misdrijven bedoeld in § 4 worden gestraft met opsluiting van vijftien jaar tot twintig jaar en met geldboete van duizend frank tot honderdduizend frank als zij ten aanzien van een minderjarige onder de zestien jaar worden gepleegd.) <W 2000-11-28/35, art. 14, 029; **Inwerkingtreding** : 27-03-2001>

(§ 6. Hij die ontucht of prostitutie van een minderjarige bijwoont, wordt gestraft met gevangenisstraf van een maand tot twee jaar en met geldboete van honderd frank tot tweeduizend frank.) <W 2000-11-28/35, art. 14, 029; **Inwerkingtreding** : 27-03-2001>

Art. 380bis. <W 2000-11-28/35, art. 15, 029; **Inwerkingtreding** : 27-03-2001> (Voorheen art. 380quater) Met gevangenisstraf van acht dagen tot drie maanden en met geldboete van zesentwintig frank tot vijfhonderd frank wordt gestraft hij die in een openbare plaats door woorden, gebaren of tekens iemand tot ontucht aanzet. De straf wordt verdubbeld als het misdrijf tegenover een minderjarige wordt gepleegd.

Art. 380ter. <W 2000-11-28/35, art. 16, 029; ED : 27-03-2001> (Voorheen art. 380quinquies)

§ 1. Met gevangenisstraf van twee maanden tot twee jaar en met geldboete van tweehonderd frank tot tweeduizend frank wordt gestraft hij die op enigerlei wijze, direct of indirect, reclame maakt of doet maken, uitgeeft, verdeelt of verspreidt voor een aanbod van diensten van seksuele aard, indien die reclame specifiek gericht is op minderjarigen of indien zij gewag maakt van diensten aangeboden door minderjarigen of door personen van wie wordt beweerd dat zij minderjarig zijn, zelfs indien hij zijn aanbod verheelt onder bedekte bewoordingen.

Indien de in het eerste lid bedoelde reclame tot doel of tot gevolg heeft, direct of indirect, dat prostitutie of ontucht van een minderjarige of zijn exploitatie voor seksuele doeleinden wordt vergemakkelijkt, is de straf drie maanden tot drie jaar gevangenisstraf en geldboete van driehonderd frank tot drieduizend frank.

§ 2. Met gevangenisstraf van een maand tot een jaar en met geldboete van honderd frank tot duizend frank wordt gestraft hij die op enigerlei wijze, direct of indirect, reclame maakt of doet maken, verdeelt of verspreidt voor een aanbod van diensten van seksuele aard, die worden verleend bij wege van een of ander telecommunicatiemiddel, zelfs indien hij zijn aanbod verheelt onder bedekte bewoordingen.

§ 3. In alle gevallen die niet zijn omschreven in de §§ 1 en 2, wordt gestraft met gevangenisstraf van een maand tot een jaar en met geldboete van honderd frank tot duizend frank, hij die door enig reclamemiddel, zelfs indien hij de aard van zijn aanbod of zijn vraag verheelt onder bedekte bewoordingen, kenbaar maakt dat hij zich aan prostitutie overgeeft, de prostitutie van anderen vergemakkelijkt of wenst in betrekking te komen met iemand die zich aan ontucht overgeeft.

Met dezelfde straffen wordt gestraft hij die door enig reclamemiddel aanzet, door de toespeling die erop wordt gemaakt, tot de seksuele exploitatie van minderjarigen of meerderjarigen, of van zulke reclame gebruik maakt naar aanleiding van een aanbod van diensten.

Art. 380quater. (afgeschaft bij verandering van nummering) <W 2000-11-28/35, art. 15, 029; **Inwerkingtreding** : 27-03-2001>

Art. 380quinquies. (afgeschaft bij verandering van nummering) <W 2000-11-28/35, art. 16, 029; **Inwerkingtreding** : 27-03-2001>

Art. 381. <W 2000-11-28/35, art. 17, 029; **Inwerkingtreding** : 27-03-2001> De misdrijven bedoeld in de artikelen 379 en 380, §§ 3 en 4, worden gestraft met opsluiting van vijftien jaar tot twintig jaar en met geldboete van duizend frank tot honderdduizend frank en de misdrijven bedoeld in artikel 380, § 5, worden gestraft met opsluiting van zeventien jaar tot twintig jaar en met geldboete van duizend frank tot honderdduizend frank, indien ze daden betreffen van deelneming aan de hoofdbedrijvigheid of bijkomende bedrijvigheid van een vereniging, ongeacht of de schuldige de hoedanigheid van leidend persoon heeft of niet.

Art. 381bis. (afgeschaft bij verandering van nummering) <W 2000-11-28/35, art. 17, 029; **Inwerkingtreding** : 27-03-2001>

Art. 382. <W 2000-11-28/35, art. 18, 029; **Inwerkingtreding** : 27-03-2001>

§ 1. In de gevallen bedoeld in de artikelen 379 en 380 worden de schuldigen bovendien veroordeeld tot ontzetting van de rechten genoemd in artikel 31.

§ 2. De rechtbanken kunnen tegen de personen die wegens een misdrijf bepaald bij artikel 380, §§ 1 tot 3, veroordeeld worden, het verbod uitspreken om gedurende een jaar tot drie jaar een drankgelegenheid, een bureau voor arbeidsbemiddeling, een onderneming van vertoningen, een zaak voor verhuur of verkoop van visuele dragers, een hotel, een bureau voor verhuur van gemeubileerde kamers of appartementen, een reisbureau, een huwelijksbureau, een adoptieinstelling, een instelling waaraan de bewaring van minderjarigen wordt toevertrouwd, een bedrijf dat leerlingen en jeugdgroepen vervoert, een gelegenheid voor ontspanning of vakantie, of een inrichting die lichaamsverzorging of psychologische begeleiding aanbiedt, hetzij persoonlijk, hetzij door bemiddeling van een tussenpersoon, uit te baten of er, in welke hoedanigheid ook, werkzaam te zijn.

In geval van een tweede veroordeling wegens een misdrijf bepaald in artikel 380, §§ 1 tot 3, kan het verbod voor een termijn van een jaar tot twintig jaar worden uitgesproken.

In geval van een veroordeling wegens een misdrijf bepaald bij de artikelen 379 en 380, §§ 4 en 5, kan het verbod voor een termijn van een jaar tot twintig jaar worden uitgesproken.

§ 3. Zonder rekening te houden met de hoedanigheid van natuurlijke persoon of rechtspersoon van de uitbater, eigenaar, huurder of zaakvoerder, kan de rechtbank de sluiting bevelen van de inrichting waar de misdrijven zijn gepleegd, voor een termijn van een maand tot drie jaar.

Wanneer de veroordeelde eigenaar, uitbater, huurder noch zaakvoerder is van de inrichting, kan de sluiting enkel worden bevolen indien de ernst van de concrete omstandigheden dit vereist, en dit voor een termijn van maximaal twee jaar, na

dagvaarding van de eigenaar, de uitbater, de huurder of de zaakvoerder op vordering van het openbaar ministerie.

De dagvaarding voor de rechtbank wordt in het hypotheekkantoor van het gebied waar de goederen gelegen zijn, overgeschreven ten verzoeken van de deurwaarder die het exploit heeft opgemaakt.

De dagvaarding vermeldt de kadastrale omschrijving van het betrokken onroerende goed en identificeert de eigenaar ervan in de vorm en volgens de sanctie bepaald in artikel 12 van de wet van 10 oktober 1913 houdende wijzigingen in de hypotheekwet en in de wet op de gedwongen onteigeningen en regelende de herinrichting van de bewaring der hypotheeken.

Iedere in de zaak gewezen beslissing wordt in de kant van de overgeschreven dagvaarding vermeld op de wijze bepaald in artikel 84 van de hypotheekwet. De griffier doet de uittreksels en de verklaring dat er geen rechtsmiddelen aangewend zijn aan de hypotheekbewaarder toekomen.

§ 4. Artikel 389 is van toepassing op deze bepaling.

Art. 382bis. <W 2000-11-28/35, art. 20, 029; **Inwerkingtreding** : 27-03-2001>

Onverminderd de toepassing van artikel 382 kan elke veroordeling wegens feiten bedoeld in de artikelen 372 tot 377, 379 tot 380ter, 381 en 383 tot 387, gepleegd op de persoon van een minderjarige of met zijn deelneming, de ontzetting meebrengen van het recht om, voor een termijn van een jaar tot twintig jaar :

1° in welke hoedanigheid ook deel te nemen aan onderwijs in een openbare of particuliere instelling die minderjarigen opvangt;

2° deel uit te maken, als vrijwilliger, als lid van het statutair of contractueel personeel of als lid van de organen van bestuur en beheer, van elke rechtspersoon of feitelijke vereniging waarvan de activiteit in hoofdzaak op minderjarigen gericht is;

3° een activiteit toegewezen te krijgen die de veroordeelde in een vertrouwens- of een gezagsrelatie tegenover minderjarigen plaatst, als vrijwilliger, als lid van het statutair of contractueel personeel of als lid van de organen van bestuur en beheer, van elke rechtspersoon of feitelijke vereniging.

Artikel 389 is van toepassing op deze bepaling.

Art. 382ter. <NOTA : door een fout werden twee verschillende artikels, waarvan onderhavig, als artikel 382bis ingevoegd in het Strafwetboek. Onderhavig artikel werd veranderd in artikel 382ter bij W 2000-11-28/35, art. 19, 029; **Inwerkingtreding** : 27-03-2001> De bijzondere verbeurdverklaring zoals bedoeld in artikel 42, 1°, kan worden toegepast zelfs wanneer de zaken waarop zij betrekking heeft, niet het eigendom van de veroordeelde zijn.

HOOFDSTUK VII. - OPENBARE SCHENNIS VAN DE GOEDE ZEDEN.

Art. 383. Hij die liederen, vlugschriften of andere geschriften, al dan niet gedrukt, afbeeldingen of prenten, die strijdig zijn met de goede zeden, tentoonstelt, verkoopt of verspreidt, wordt gestraft met gevangenisstraf van acht dagen tot zes maanden en met geldboete van zesentwintig frank tot vijfhonderd frank.

(Met dezelfde straffen wordt gestraft hij die schunnigheden zingt, leest, voordraagt, ten gehore brengt of uit, in de openbare bijeenkomsten of plaatsen bedoeld in artikel 444, tweede lid.) <W 29-01-1905, art. 1>

(Met dezelfde straffen wordt gestraft : Hij die, met het oog op de handel of de verspreiding, liederen, vlugschriften, geschriften, afbeeldingen of prenten, die strijdig zijn met de goede zeden, vervaardigt, in voorraad heeft, invoert of doet invoeren, vervoert of doet vervoeren, aan een vervoer- of een distributieagent overhandigt, door enig publiciteitsmiddel bekendmaakt;) <W 14-06-1926, art. 1>

(Hij die zinnebeelden of voorwerpen, die strijdig zijn met de goede zeden, tentoonstelt, verkoopt of verspreidt, ze met het oog op de handel of de verspreiding vervaardigt of in voorraad heeft, invoert of doet invoeren, vervoert of doet vervoeren, aan een vervoer- of een distributieagent overhandigt, door enig publiciteitsmiddel bekendmaakt;) <W 14-06-1926, art. 1>

(Hij die, hetzij door het tentoonstellen, verkopen of verspreiden van geschriften, al dan niet gedrukt, hetzij door enig ander publiciteitsmiddel, het gebruik van enig middel om vruchtafdrijving te veroorzaken aanprijst, aanwijzingen verstrekt omtrent de wijze waarop het wordt aangeschaft of gebruikt, of personen die het toepassen, doet kennen

met het doel hen aan te bevelen;

Hij die artsenijen of tuigen, speciaal bestemd om vruchtafdrijving te veroorzaken of als zodanig voorgesteld, tentoonstelt, verkoopt, verspreidt, vervaardigt of doet vervaardigen, doet invoeren, doet vervoeren, aan een vervoer- of een distributieagent overhandigt, door enig publiciteitsmiddel bekendmaakt;) <W 20-06-1923, art. 1> (Leden 8 tot 10 opgeheven) <W 09-07-1973, enig art.>

Art. 383bis. (Zie NOTA 1 onder TITEL) <Ingevoegd bij W 1995-04-13/32, art. 7;

Inwerkingtreding : 05-05-1995>

§ 1. (Onverminderd de toepassing van de artikelen 379 en 380 wordt hij die zinnebeelden, voorwerpen, films, foto's, dia's of andere beeld dragers die houdingen of seksuele handelingen met pornografisch karakter voorstellen waarbij minderjarigen betrokken zijn of worden voorgesteld, tentoonstelt, verkoopt, verhuurt, verspreidt, uitzendt of overhandigt, ze met het oog op de handel of de verspreiding vervaardigt of in voorraad heeft, invoert of doet invoeren, aan een vervoer- of een distributieagent overhandigt, gestraft met opsluiting van vijf jaar tot tien jaar en met geldboete van vijfhonderd frank tot tienduizend frank.) <W 2000-11-28/35, art. 21, 029;

Inwerkingtreding : 27-03-2001>

§ 2. Hij die wetens de in § 1 bedoelde zinnebeelden, voorwerpen, films, foto's, dia's of andere beeld dragers bezit, wordt gestraft met gevangenisstraf van een maand tot een jaar en met geldboete van honderd frank tot duizend frank.

§ 3. Het in § 1 bedoelde misdrijf wordt gestraft met (opsluiting) van tien jaar tot vijftien jaar en met geldboete van vijfhonderd frank tot vijftigduizend frank indien het een daad van deelneming aan de hoofd- of bijkomende bedrijvigheid van een vereniging betreft, ongeacht of de schuldige de hoedanigheid van leidend persoon heeft of niet. <W 2000-11-28/35, art. 21, 029; **Inwerkingtreding** : 27-03-2001>

§ 4. De bijzondere verbeurdverklaring zoals bedoeld in artikel 42, 1°, kan worden toegepast voor de misdrijven bedoeld in de §§ 1 en 2, zelfs wanneer de zaken waarop

zij betrekking heeft, niet het eigendom van de veroordeelde zijn.

§ 5. (De artikelen 382 en 389 zijn van toepassing) op de in §§ 1 en 3 bedoelde misdrijven. <W 2000-11-28/35, art. 21, 029; **Inwerkingtreding** : 27-03-2001>

Art. 384. <W 14-06-1926, art. 2> (In de gevallen bedoeld in artikel 383) wordt de vervaardiger van het geschrift, de afbeelding, de prent of het voorwerp gestraft met gevangenisstraf van een maand tot een jaar en met geldboete van vijftig frank tot duizend frank. <W 2000-11-28/35, art. 22, 029; **Inwerkingtreding** : 27-03-2001>

Art. 385. Hij die in het openbaar de zeden schendt door handelingen die de eerbaarheid kwetsen, wordt gestraft met gevangenisstraf van acht dagen tot een jaar en met geldboete van zesentwintig frank tot vijfhonderd frank.
(Wordt de schennis gepleegd in aanwezigheid van een minderjarige beneden de volle leeftijd van zestien jaar, dan is de straf gevangenisstraf van een maand tot drie jaar en geldboete van honderd frank tot duizend frank.) <W 2000-11-28/35, art. 23, 029; **Inwerkingtreding** : 27-03-2001>

Art. 386. <W 28-07-1962, art. 2> Indien de misdrijven, omschreven in artikel 383, zijn gepleegd tegenover minderjarigen, is de gevangenisstraf zes maanden tot twee jaar en de geldboete duizend frank tot vijfduizend frank.
In hetzelfde geval kunnen de straffen, bepaald in het eerste lid van dat artikel, worden verdubbeld, onverminderd de toepassing van artikel 385, tweede lid.

Art. 386bis. (afgeschaft bij verandering van nummering) <W 2000-11-28/35, art. 24, 029; **Inwerkingtreding** : 27-03-2001>

Art. 386ter. (afgeschaft bij verandering van nummering) <W 2000-11-28/35, art. 25, 029; **Inwerkingtreding** : 27-03-2001>

Art. 387. <W 2000-11-28/35, art. 24, 029; **Inwerkingtreding** : 27-03-2001>
(Voorheen art. 386bis.) Met gevangenisstraf van zes maanden tot twee jaar en met

geldboete van duizend frank tot vijfduizend frank wordt gestraft hij die aan minderjarigen oneerbare prenten, afbeeldingen of voorwerpen die hun verbeelding kunnen prikkelen, verkoopt of uitdeelt, of dergelijke prenten, afbeeldingen of voorwerpen op of aan de openbare weg tentoonstelt.

Art. 388. <W 2000-11-28/35, art. 25, 029; **Inwerkingtreding** : 27-03-2001> In de gevallen bepaald in dit hoofdstuk kunnen de schuldigen bovendien worden veroordeeld tot ontzetting van de rechten genoemd in artikel 31.

In geval van veroordeling op grond van artikel 386, eerste lid, of artikel 387 en indien het misdrijf gepleegd is bij het exploiteren van een boekhandel, een antiquariaat, een handel in fotoartikelen of in materiaal vereist voor de totstandkoming van iedere soort van visuele drager of een onderneming van vertoningen, kan de sluiting van de inrichting worden bevolen voor een maand tot drie maanden.

In geval van een tweede veroordeling wegens een van de in het tweede lid bedoelde feiten, gepleegd binnen een termijn van drie jaar na de eerste veroordeling, kan de sluiting worden bevolen voor drie maanden tot zes maanden.

In geval van een derde veroordeling wegens dezelfde feiten, gepleegd binnen een termijn van vijf jaar na de tweede veroordeling, kan de definitieve sluiting worden bevolen. In dit laatste geval kunnen de hoven en rechtbanken bovendien tegen de veroordeelden het verbod uitspreken om een boekhandel, een antiquariaat, een handel in fotoartikelen of in materiaal vereist voor de totstandkoming van iedere soort van visuele drager, een onderneming van vertoningen of een of meer handelszaken of ondernemingen als hier bedoeld, hetzij persoonlijk, hetzij door bemiddeling van een tussenpersoon, te exploiteren of er, in welke hoedanigheid ook, werkzaam te zijn. Wanneer de veroordeelde eigenaar, uitbater, huurder noch zaakvoerder is van de inrichting, kan de sluiting enkel worden bevolen indien de ernst van de concrete omstandigheden dit vereist. In dit geval is artikel 382, § 3, tweede tot vijfde lid, van toepassing.

Artikel 389 is van toepassing op deze bepaling.

Art. 389. <W 2000-11-28/35, art. 26, 029; **Inwerkingtreding** : 27-03-2001>

§ 1. De tijd van de ontzetting uitgesproken met toepassing van de artikelen 378, 382, § 1, 382bis en 388, eerste lid, gaat in op de dag van de veroordeling met uitstel of op de dag dat de veroordeelde zijn gevangenisstraf heeft ondergaan of dat zijn straf verjaard is ingeval hiervoor geen uitstel is verleend en, in geval van vervroegde invrijheidstelling, op de dag van zijn invrijheidstelling voorzover deze niet herroepen wordt. Niettemin heeft het op grond van artikel 382, § 2, uitgesproken verbod zijn gevolgen met ingang van de dag waarop de op tegenspraak of bij verstek gewezen veroordeling onherroepelijk is geworden.

§ 2. Elke inbreuk op de beschikking van het vonnis of arrest dat een verbod of ontzetting uitsprekt met toepassing van de artikelen bedoeld in § 1, wordt gestraft met gevangenisstraf van een maand tot zes maanden en met geldboete van honderd frank tot duizend frank of met een van die straffen alleen.

§ 3. De sluiting uitgesproken overeenkomstig de artikelen 382, § 3, en 388 heeft haar gevolgen met ingang van de dag waarop de op tegenspraak of bij verstek gewezen veroordeling onherroepelijk is geworden.

§ 4. Elke inbreuk op de beschikking van het vonnis of arrest dat de sluiting van een inrichting beveelt met toepassing van de artikelen bedoeld in § 3, wordt gestraft met gevangenisstraf van drie maanden tot drie jaar en met geldboete van duizend frank tot vijfduizend frank of met een van die straffen alleen.

De Weerdts productions © 2006

183